

Joan. Brammatici Alexandrei Cognomento

Philoponi Expositiones dilucide in Pri-
mum & Secundum Posteriorum Aristo-

telis: iam pridem latinitate donate: nunc pri-

imum & in communem utilitatem studen-

tium in lucem edite. Cum Textu ip-

sius Aristotelis quod diligentissime

reviso, ac ad veram lectio-

nem Grecam nuper

Recognito.



Venetis M. D. X X X I I I I.

Cautum Privilegiis Summi Pontificis, ac Illustrissimi Senatus
Veneti, ne quis hæc Philoponi Commentaria in aliquo
sue ditionis loco imprimat, aut alibi impressa ven-
dere audeat, sub poenis ibidem contentis.



Reuerenti. B. Dño Jo. Ba. Casilio electo Bellun. Serenissimi ac potentiss. Regis Anglię apud Venetos Oratori. Abarinus Bru. Cataren. S. P. B.



Reuerende P̄sul in amicitiam tuam, pro tua quę est in omnes literarum studiofos benivolentia, atq; humanitate, sum receptus, diu quod me maxime favore oportere sentiebam cogitavi, quoniam modo grati animi erga te mei indicium aliquod ac veluti specimen darem, quę ut mihi optata contingerent, (quod consilium facere non potuit) ipsa occasio præstitit. Paucos enim post dies quib; ab te discedens Patavium reuertis sem; Ioannis cognomento Philoponi in Aristotelis Posteriora Cōmentarij ab incerto auctore latinitate donati, fato quodam ac portus diuinitus in manus nostras inciderunt. Hoc ego quasi deorum munere mihi contigisse ratus ut animum meum tui amantem, ac studiosum aliqua in parte tibi aperirem, Venetias domum tuam contendi. Ibi quum benigne abs te ut semper exceptus essem, ac forte quadam tunc de Philosophię studio a te compluribusq; qui aderant doctis viris sermo haberetur, opportunam nactus occasionem, hos tibi cōmentarios quos in latinum verfos minimeq; tibi necessarios oportere qui gręcas literas optime calleas, dedicare velle me dixi. Sperabam enim fore ut quod ego maxime cupiebam, neq; tu humanitate summa præditus abnebas, propedez impressi sub tuo nomine ederentur. hos ipsos nunc rogatu meo Octavianus Scotus iuuenis in Philosophia et ipse summa cum laude versatus, et qui te semper et virtutes tuas ture coluit atq; obseruauit, tibi gratum se facturū putans, imprimendos curauit, qua in re tanta usus est diligentia atq; solertia, ut videlicet emendati atq; omni labe purgati ederentur, ut maior quidem adhiberi non potuerit. Textum præterea Aristotelis quem cōmunem appellant apud grecos, cum gręco exemplari collatum, atq; ita candidum ita ad gręcam veritatem emendatum, punctiq; distinctum atq; exornatum, ut emendatius nunc prodysse vel inuidi fateri possint. Cōmentarios igitur ipsos P̄sul optime iam pridem quasi tuo patrocinio cōmendatos, qualescunq; munus sit, accipe, atq; illis, alijsq; eruditorum laboribus (quod semper tuum fuit) fauere non desinito. de horum translatione cōmentariorū quosq; anonyma sit, nihil mihi dicendum existimaui, pro tuo enim excellenti iudicio, tibi ceteri q; viri usq; linguę peritis quam casta sit (ut reuera est) iudicandum relinquetur, quod autem reliquum est tibi in primis ipsiq; gratulor Cōmentarij, futurum enim spero ut ipsi tuo præsidio tui audacter in lucem prodiant atq; ab omnibus amentur, legantur, in manibus habeantur, tibi autem omnes pariter diuine philosophię studiosi plurimū debeant, et quo magis tuo nomine debere se sentiant, eo vehementius de tuis laudibus ac virtutibus prædicare perpetuo cogant. Vale meq; ama. Venetis. 3. Kal. Augusti.

Liber Primus

Ioannis Grammatici, Philoponi, Alexandrei, Expositio Clarissima super Libros Posteriorū Aristotelis.

A
Tex. cō. I.



Anis doctrina, et omnis disciplina intellectiva, ex præexistenti fit cognitioe. Manifestū est autē hoc speculātib; in omnib;. Abarbematice enī iter scientias p hunc modum perficiuntur, et aliarū vnaquęq; artū. Similr autē et circa orōnes, quę per syllos, et quę per inductionē, vtręq; enī per prius nota faciūt doctrinā. hę qdem accipiētes tāq; a scientibus: ille vō mostrātes vlc, per id qd manifestū est singulare. Similr autē et rectorici persuadent, aut enim per exempla, qd est iductio: aut per enthymemata, quod quidem est syllogismus.

B
Traductio
hoc habet
notā.

Cōmē. p̄m.
Iste liber est
hinc logicę
tractationis:
et alia logica
hinc sit p̄pter
illam.



Liber Dic in quo de demonstratione primo est, finis est logicę tractationis, cetera enī logicalia volumina, qd de demonstratione nobis tradidit Arist. doctrina, i. vocis simplicii in predicamentis. pro positionū in libro de interpretatione. Syllogismorū in priorib; resolutorū, ut ita

C

Sp̄s syllo.

D

Inscriptio
hui; dīctoz.

per earū viā ad hęc tāq; alia sine puenirem. Deceterq; admodum id fecit, quę admodum, n. impossibile est cytharā pulsare simplr nesciētes lydā, aut dorica harmonia cognoscere, nec rursus picturę simplr expremere (si accidit) rostratā piscis imaginē pingere, sic ipse est demonstratiū cognoscere syllogismū, aut discamus simplr syllogismū. Post hęc, quā syllos simplr ex p̄pōnib; p̄stituit, nec sine illis cognosci pot; p̄buit nobis librum de interpretatione, in quo de illis disserit. Rursum vō quoniam impossibile est p̄pōnes nosse absq; simplicib; vocibus ex quibus p̄stituant; aut librum de interpretatione, p̄p̄ta dedit in qd nos edocet simplicii vocum et p̄tates et signationē. Et quā syllos plures sunt sp̄s ut in priorib; resolutorū per plurā monstrauimus, sophisticus, dialecticus, et demonstratiū, demonstratiū qdem in his nobis p̄bet. Dialecticus vō in topicis, vbi quo pacto ad vtrāq; partes argumētumur tradit, me decipiamur a nobiscū disputatib;. Edocet autē nos et sophisticū syllogismū in sophisticis elenchis, velut auxiliare pharacū nobis exhibens ad eustādas (ut ipse dixit) sophisticas oportunitates. Quę admodū et medici de venenis tractāt nō ad vsum, sed ad fugā. Nemo enim suspicet (sicut multi reputāt) haberi syllogismos sophisticos apud philosophos, iudentiū enī magis q̄ studentū est hę species syllogismorū, ut oē excedens manus est excesso terrā olus excedit, est q̄ maius terra. Quinimo magis redargutione eiusmodi decipulaz in illis nobis tradidit Arist. Quā nec inscriptū est volumen (de sophisticis elenchis) sed sophisticę redargutiones. Apud philosophos enim demonstratiū syllogismū rō habet, qd nō ex opinabilib; sed ex necessarijs et p̄ se creditilib; p̄pōnibus cōstat. Quare et ipse est et suadere q

Posteriorum 2

eiusmodi rōnū necessitate sectat; neq; n. simplr nos credere apparētibus decet personis, ita enim mobilis ingeny est, sed veritate p̄sequi cum demōne, etiā si vniuersi nolint. Demōne igit; ois logicę facultatis finē esse palā factū est. Demōne autē p̄his opus fuit: velut illustratio ad philosophię partū p̄ticipatiōe, i. et practice directionem: sicut enim faber amulsi vni signū rectū a curuo discernit, edificator per p̄diculo parietē eq̄lez ab inclinatio, sic et philosophus p̄ticipatiōem qd verū a falso demonstratiua regula discernit, p̄m actionē autē bonū a malo. Demonstratio igit; est scientialis syllogismus ab his rōnib; q; bus per se credit; et quas oēs cōfidentur acceptis. Est autē prior ordine liber, sophisticis elenchis: nā q; topica sequi deberet, in illis monstrauimus, p̄babilibus enī exercitati facilius necarijs applicabim;. Qd vō p̄cedat sophisticos elenchos hinc manifestū est. Inutilis est enim ad demonstratiōe eiusmodi tractatus, et interycere his q; ad demōstrationē p̄tendunt voluminibus importunū. Et maxime verēda est, priusq; verū noscat, in mēdacijs cōuersatio cū latere nequeat, scus mali habit;. Et tertio si iuxta positionē veritatis mēdaciū redarguitur, decet amtea veritate cognoscere, mox vō reliquū est, factio illius habitū ad mēdaciū cōfutationē collationē huius ad illā p̄cedere. Sciēdum autē et hic Arist. p̄ticipatiōe q; doctriņę mox sectari et ab vltimis inchoare. Quis enī ingt doctrina et ois disciplina intellectiva ex p̄existenti fit cognitioe, mox ita ad particularia descendit, hoc est p̄positū. Quā enī docere vult ex qbus demōstratio fiat, ipm prius astruit, q; ex qbus dā p̄cognitis fit demōstratio, et demū qnas sunt illa: ut igit; ostendat ex p̄cognitis esse demōne, vniuersalr ostēdit et oēm doctrinā et oēm disciplinā ex p̄existenti et p̄cognitis fieri. Si vō hoc, et est demōstratio doctrina, qdam et disciplina: et demōstratio igit; ex p̄existenti fit cognitioe, hoc est ex cōibus scientijs. Imposse enī erit aliter demōstrare nisi prius et cōibus scientijs assumpserimus p̄pōnes quas dā quas oēs confiteant; ut enī in geometricis p̄ticipatiōibus imposse est astruē bina latera trianguli reliquo maiora eē, nō p̄cognitiō simplr triangulo, aut simplr angulo sic imposse est noscere demōne sine cognitioe p̄existenti. Quis doctrina et ois disciplina scire decet duos eē modos qbus omnis fit cognitio (ut ingt Plato) disciplina et inētio, aut enim ab altero discētes cognoscimus, aut ipsemet inuenientes. Dicit igit; hic Alex. sed nō bene per cognitionē intellexisse hic Arist. inuentionē, ut dicat. Quis doctrina et ois disciplina ex p̄existenti fit inuentione, sed minime verum est, ipse enī in p̄cessu manifeste nobis tradit inuentionē rationē: et altoquin inuentioni p̄existit q̄stio, vñ inuentū non est ex per se creditis, i. aut ex cōibus scientijs, aut ex his q; sensu noscūtur. Prima enim horū imp̄ssio ex alijs nō sumit fidem, de eis vō q̄stio fit nulla: quare et ois inuentione ex p̄existenti quadam et ipsa fit cognitione sicut et disciplina. Quid igit; differet hibus illud, ex p̄existenti fit cognitioe, ab hoc ex p̄existenti fit disciplina vel inuentione, vtriq; n. habrum quippiā p̄nosce opz simul autē et disciplinā esse et cognitionē imposse, si qdem et disciplina illa ex alia erit. Dixit enim ois doctrina et omnis disciplina: et sic in ifinitū. Nō ergo per cognitionē intelligenda est inuentione, sed simplr intelligendū est ex p̄cognitiōe q̄piam ac p̄cepto: fm quę cūq; modū p̄existens fuerit illius cognitio, siue ex disciplina siue ex inuentione, siue etiā ex per se creditis et ide, monstrabilibus fuerit. Doctrina vō et disciplina subiecto qdem eadē sunt, habitu vō in differēt. Leu nāq; via ab athenis ad thebas, et a thebis ad athenas habitu differunt, subto vō eadē sunt, sic et in doctrina et disciplina.

E

Demō ad
qd icruat.

Quid demō
stratio.
Qdō libū.

F

Prius verū
q; mēdaciū
scire opz.

Ab vltis
scilicet
p̄ticipatiōe
ut
noscat.

G

Extra expō
nem Alex.

ἀντίστα

H

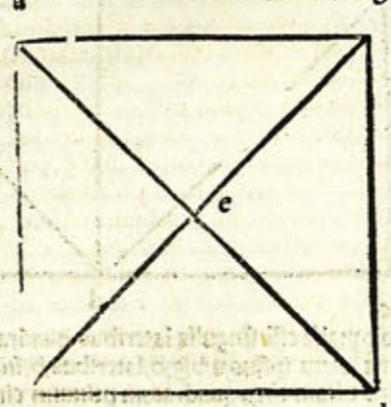
Doctrina et
disciplina sub
iecto idē sūt
s; habitu dif
ferunt.

Actus. n. e pceptore in discipulū pcedens. doctrina dicit. Circa discipulū hō siue actus siue affectio qdam produ...

Phi/vipote de veritate differentes. suavia autem rbe. tores tāq; magis studiosi suadendi q; pponedi vera. Duplr autem necessariū est p cognoscere...

N
Tex. cō. 2.
Lōmē. 2.
O
P
Q
Tria sunt ē
an oēm de
mfonē pte
cipe opus est
Datū qd qū
r dignitas

lia/sibinnicem sunt equalia. In pclusōe hō q triangul. los equilaterus est q sub tribus rectis cōtinetur. Et ob...



tem scire quid significetur asserimus maxime quidem pro comperto id assuise. Impossibile enī est quicq; sci...

E
Dignitates q
modo subici
untur scien
tia pcurfio.
F
G
Tex. cō. 3.
Tres āgu
los nō habet
in greco tex.
H
Tāo subiecto
aliquo.
Lōmē. 3.
A 3

Comē. 5. Cum dixerit quoniam nisi prima ex quibus est demonstra- tio fuerint indemonstrabilia...

Priora autem sunt et notiora dupliciter: non enim idem est prius natura...

Postquam enim dicitur minor propositio transit ad maiorem...

ad se invicem. Natura enim manifestum et primum nobis potestius est et immanifestius...

N O P Q

propter insolubilitatem autem coniecturam, dignata est nomine demerito...

Propositio autem est enunciationis altera per unum de uno. Dialectica quidem sicut accipiens...

Quoniam propositio meminit propositionis, vult nobis in memoriam reducere...

partium enunciationis, et si non sit vera, sed probabilis, et solum disputatori apparet...

E F G H

De propositione a dignitate.

I tribus terminis positus, per multos, n. aut p paucos reflectere dicere nihil dicit, per paucos aut...

Com. 12. Redarguitur q nullius esse demonstratione dicebat...

K Segit ipso, ex posterioribus pma, ex particularibus vlt...

Ariff. dicitur breuitate vlt sua obfcuritate facit i dicitur...

L Obscuritatis hęc. Suptis autē a/b/c, a/gdez vlt pro duabus...

M Sicut autē a/b/c, a/gdez vlt pro duabus pponibus...

no. s. a/c ipse vocatit a principio vt dixi, diuersitate mō...

Com. 13. Redarguitur q nullius esse demonstratione dicebat...

Q Erutamē neqz hoc possibile est, pter qz in his quecunqz...

Com. 14. Obseruandū est, qz pponem appellauit positiones...

D Redarguitur q nullius demones eē dicebant, qz oia demfabilita...

Com. 15. Redarguitur q nullius demones eē dicebant, qz oia demfabilita...

Com. 16. Redarguitur q nullius demones eē dicebant, qz oia demfabilita...

Com. 17. Redarguitur q nullius demones eē dicebant, qz oia demfabilita...

A lementis & disciplinę capax, vni quodqz eni bonuz ad...

B Dico autem vno, quod neqz termino vno, neqz positione...

C Dico autem vno, quod neqz termino vno, neqz positione...

Com. 14. Obseruandū est, qz pponem appellauit positiones...

D Redarguitur q nullius demones eē dicebant, qz oia demfabilita...

Com. 15. Redarguitur q nullius demones eē dicebant, qz oia demfabilita...

Com. 16. Redarguitur q nullius demones eē dicebant, qz oia demfabilita...

Com. 17. Redarguitur q nullius demones eē dicebant, qz oia demfabilita...

fiut in p fig & sic nihil cludet, vt si dicā nullus lapis ē...

Com. 12. Redarguitur q nullius esse demonstratione dicebat...

Com. 13. Redarguitur q nullius esse demonstratione dicebat...

Com. 14. Obseruandū est, qz pponem appellauit positiones...

Com. 15. Redarguitur q nullius demones eē dicebant, qz oia demfabilita...

Com. 16. Redarguitur q nullius demones eē dicebant, qz oia demfabilita...

Com. 17. Redarguitur q nullius demones eē dicebant, qz oia demfabilita...

Com. 18. Redarguitur q nullius demones eē dicebant, qz oia demfabilita...

I aut de omni aut de aliquo, et aut per se, aut per accidens. Oportet demonstratiuas propositiones de omni affirmare vel negare, et per se et non per accidens, non prius (ingr) cognoscimus, que sunt necessarie propositiones que nobis ad demonstrationem conferunt. Sed didicerimus quod non est de omni, et quod per se, et quod per accidens. Sic igitur cursum numeratis precognitis, tradit de necessariis et propositionibus et problematis doctrinam. Quia autem ipse est aliter se habere, et necius sic se habere, idem sunt manifestum est, sed est nobis manifestum, et magis clare exhibet intelligentiam suam impole. Hic dicentis sepe numero necessariis esse ut vena secessit egroti ad maiores euidetiam significationis necessarii infirmus impole dicentis impole esse sanari eum, cui vena non secta sit. Ob hoc igitur et ipse ut manifestius accipiens impole. ex hac conclusio sit necius. Si enim impole est aliter se habere quod scibile est, necessarium vultus est hoc esse. Ex necessariis igitur syllogismus est demonstratio. Ex necessariis, vultus, propositionibus, siquidem non cogit necium quod ex non necessariis concludit, quod in mixtionibus declarauit. Sumendum igitur ex quibus et qualibus sunt dematiōnes verbū ex quibus et qualibus non ex comparatione dicitur est, si per quibus declaratur propositionibus per qualibus aut problematis, hoc enim est dematiō, quia opus constituitur ex necessariis propositionibus. Et de omni quod dico quod inquit non in quodā gdes, in quodā aut non in prioribus quodem analyticis de omni diffinitio dicitur. Quia nihil sit sumere subiectum, de quo non predicatur. Sic et de nullo quia nihil sit subiecto de quo dicitur predicatur. Hic autem de omni quod sumitur ad methodos demonstratiuas, hoc ipsum dicit oportere inesse, et vltra semper inesse subiecto, et non aliqui gdes, aliqui non. Illic, n. de omni dicitur, quod omni inesse, et si non semper. Neque enim illic dictione semper vtebatur, quia de dematiōne syllogismus non loquatur, sed simpliciter de syllogismo, in quo hoc solū est necius, oib. subiecto inesse predicatur. Dicendum est quod semper, et hoc sit, ingit de omni quod in dematiōne sumitur, manifestum est ex ista, tuis eorum que referuntur contra propositiones demonstratiuas. Aut enim instat, dicitur, contra aliquam propositionem dematiōnem, non solus putat redarguere ipsam, si monstrant non omni subiecto inesse predicatur aut non inesse, sed et si semper inesse, aut non inesse [ut si de omni boie aial. Si verū est hūc dicere boiem, verū est et aial] hoc est, si ex eo quod verū sit omni boi inesse aial, vultus est dicere quepiam boiem, vultus est et dicitur aial. Et si nūc alterū et alterū, hoc est supposito, quod quipiam et bo sit et animal, non aliqui quidē aial est, aliqui non aial non erit, si semper et aial est et bo esse dicitur. In dormiendo aut non sic, sicut eum qui bo sit, et ingit quodem aliqui dormire, aliqui non nequaquam aial autē aut ronale, non aliqui quidē erit, aliqui non, si sp. Et si in omni linea punctū eodem modo [B] ē, non aliqui quod de merito lineę punctū, aliqui non non si sp. h. hēbit. Signū autē est, nāqz instātas sic ferimus, ut de omni interrogati. Signū eius quod est de omni bo esse dicitur, ut diximus superius. Interrogati, n. concedere propositiones demonstratiuas, ut si ois homo aial est, si ois homo disputat, instātas proferimus non solus quēntes si omni subiecto inesse predicatur, sed et si omni gdes inesse, non autē semper. Hic, hanc gdes concedimus, quod ois bo est aial, quia et omni et semper inesse, hanc autē quod ois homo disputat, non amplius concedimus, neque dicemus omni subiecto inesse predicatur, propterea quod non semper inesse. Erit enim manifestum quia non inesse omni, quod est de omni, nisi semper de omni subiecto erit predicatur.

Tex. cō. 9. Per se aut sunt quecūqz sunt in eo quod quod est, ut triangulo inesse linea et punctum lineę, substantia enim ipsorum ex his est, et quecūqz insunt in ratione dicente quid est.

C Diffinitio quod sit de omni transgreditur ad per se. Quatuor autem eius quod est per se exhibet significatiōes. Quarū primus quod dem dicit per se dicitur predicatur de aliquo in eo quod quod est, quod in diffinitioe illius accipitur, ut per se inesse dicitur hoc aial. triangulo figura et lineę punctū. Aial enim per se de bo mine predicatur in diffinitioe huius accipitur. bo enim dicitur, est aial ronale/mortale. Sic et triangulus est figura tribus rectis lineis contenta. Dicit aut per se et de linea punctū predicari. Dicimus, n. lineā esse fluxus puncti, aut lineā esse que ex equo inter sua puncta posita est. Sciendum aut quia non est proprium lineę quod dicitur, non enim satis proprie dicitur esse videtur, neque in linea punctus existit, sed magis propria quodam erit diffinitio lineę que dicitur. Magnitudo ad unum divisibile, que enim accipiuntur in hac diffinitioe constitutiva sunt lineę et in ipsa insunt.

C Et quibusque eorum que insunt ipsis, ipsa in ratione quod est demtante, ut rectū insunt lineę, et par, et impar numero, primū, et compositū, et curvū insunt equaliterū, et altera parte longius, et oib. ipsis inexistētibus in ratione quod est declarate, hic quod de linea, illic non numerus, sicut et alijs huiusmodi unius cuiusque per se esse dico. Quecūqz non neutraliter insunt accidētia ut albū, aut musicū animalī.

C Hęc est scda significatio eius quod dicitur per se. Dicimus enim per se, quoz suba ipsis in diffinitioib. accipiuntur. Hic, diffinitioes symitatez accipiuntur in diffōne ipsius subituz, nares in quā dicitur symitate esse curvitate in naribus. Si, mlti et rectū diffinitioes accipiuntur lineā/rectū dicentes esse passionē lineę, que ex equo sua interiacer puncta, aut cuius media extremis non antistat. seu quocūqz aliter diffiniat aliqs. Sic aut et circūfinibile/seu circūferētia esse dicimus passionē lineę ad quas ab vno signo in ipsa positoz oēs cadentes rectę lineę equaliter iter se sunt. Et manifestū est quod sectio ipsa circuli non appellatur circūferētia, proprie enim incurvū appellare illud quod circūferētia. Circūferētia autem est circum, quemadmodum et geometre definiunt eodem modo, et pares esse numerus, qui bifariā dividat, et imparē quod non bifariā dividat et in sibi bus eodem modo. Secūda igitur significatio est hęc, habz autem obscuritatem textus, posito verbo/ipsis, quapropter pro hoc accipientes verbuz, aliquibus manifestus facimus quod dicitur sic. Et quibusque eorum que per accidens insunt aliqbus, ipsa in ratione insunt quid est demtante, id est ipsa subiecta quibus insunt accidētia, in ratione assumuntur accidētiaz, monstrante quid est, id est esse in diffōne ipsorum ut sit totus quod dicitur tale. Et hęc ingit dico per se, eorum quod hinc esse in alijs quozum in diffinitioib. subiecta ipsorum assumuntur. Et primus et compositus, et equaliterū et altera parte longius. Et hęc ingit per se insunt ingit numero, prope quod in diffinitioe unius cuiusque eorum subiectus ipsorum numerus inqz accipiuntur. Sciendum autem quod Alexander primū numerum hic intelligit, non per se primum, sed primum ad alium. Est autem primum numerus qui ab unitate mensuratur, ut quinque/septem/vndecim/decem et septē, neque enim a dualitate, neque ab villo alio numero mensuratur hi, propterea quod ab unitate sola. Compositi autem vocantur numeri, qui ex unitate vel alio quodam numero, vel numeris mensurantur ut sex. Et eni a dualitate, trinitate et unitate, eodem modo et novem. Inter se autem primi dicuntur numeri qui unitate sola mensurantur comuni mensura, qualis est viginti septem et quadraginta quatuor. Voz enim vterque pro se non est primus, et interpositus, mensurantur enim

Com. 10.
N
Com. 17.
Com. 18.
Com. 19.
Com. 20.
Com. 21.
Com. 22.
Com. 23.
Com. 24.
Com. 25.

A enim viginti quinque a tribus et novem, numerus non triginta quinque mensurat a quinque et septem inter se autem primi et interpositi sunt sola, n. unitate comuni mensura vntur. Quod autem non ut Alexander inquit inter se primos hic accipit, si simpliciter primos manifestū est ex his quod non dicit Aristoteles pluraliter primos numeros, sed primos. Similiter et equaliterū et altera parte longius Alexander non de numeris sed de figuris accipit quod erat consentaneū intelligere non, Arist. an figuris hęc posuit. Dicimus autem sed in numeris et eni equaliteros nūcros esse, quadros ut novem propterea quod multiplicato ternario numero in se novenarius numerus est: altera parte vitez longiores numeros eos qui sint ex numeris imparibus multiplicatis facti, ut quindecim altera parte longiora dicimus constant enim ex quinque multiplicatis in tres, quod aut non de figuris accipit equaliterū et altera parte longius sed de numeris declaravit ex quibus in talit dicens [et omnibus ipsis inexistētibus in oratione quid est declarate hic linea illic numerus] hoc est in diffinitioib. omnium dicitur in sunt subiecta ipsis illic lineā vtz in recto et circumducto lineę in alijs numeris. Manifestū igitur quod equaliterū et altera parte longius non de figuris sed de numeris non enim in diffinitioe equaliterū vel altera parte longiorū figurarū lineā et subiectū accepimus non enim supponit his sed figura, sed sunt hęc passiones non lineę sed figurę. Quecūqz non neutraliter insunt accidētia, ut albū aut musicū aial, hoc est quecūqz, neque in diffinitioe sua subiectū accipiunt, neque in subiecti diffinitioe predicatur assumitur, hęc voco accidētia, ut ingit musicū aut albū aial, que separari ab ipso apta nata sunt. Quid igitur quererem aliquis, que ex accidētibus non separant, hęc ne per se dicemus, ut nigrū corvū: Nequaquam enim diffiniunt, que per se ex accidētibus dicat inesse subiectis, ut est insuperabilia sint accidētia, non conferant aut ad diffinitioe subiectoz aut in stam diffinitioe subiecta non accipiant neutriqz hęc per se subiectis in sint. Et quō cognoscemus que ex insuperabilibus accidētibus in diffinitioe subiectoz debeant assumi, aut in suaz finitionem illa assumantur: que non minime dico igitur quod quecūqz insuperabiliū accidētū diffinitioe insunt vni et eidem nature, et nulli aliq, hęc per se insunt illis. Quecūqz aut non diffinitioe insunt alicui nature, sed pnt plib. inesse hęc quibus inseparabilia sint non dicuntur se subditisse.

C Amplius quod non dicitur de subiecto alio quodā, ut ambulare, cum alterum quod existat ambulans est et albū. Substantia autem et quecūqz hoc aliqd significat, non alterū quid existētia sunt quod quod sunt. Que quod igitur non de subiecto sunt per se dico, que non de subiecto accidens, ut si ambulante coruscavit, accidens est non enim per se id quod ambulat coruscat, sed accidēs dicimus hoc. Si non per se ipsuz, per se est, ut si aliqd intersectū iterit et hinc intersectionē quā propter id quod intersectum est iterit, sed non quod accidat intersectum iterire.

C Tertia significatio eius quod dicitur per se est, quod non amplius quid aliud existens de alio predicatur in quales erāt duo primi modi, sed simpliciter quod non per se aliud est, neque in alio esse habet, qualia sunt accidētia, sed neque per se

subsistit, ut particularis suba. accidētia, n. ipsa indigent ut sint ipsa non nullo, est igitur hic tertius modus per se. [Amplius quod non de subiecto dicitur quod non in subiecto alio quoppiā est, que admodū ambulare opz. n. boiem ee de inde ambulare, et est in subiecto boie ambulare. Que quod non de subiecto hoc est non in subiecto, pro in subiecto enim de subiecto accipit] per se sunt. [Itē alio modo quod per se, ipsum inesse uniusque per se dico hoc est quarta significatio eius quod dicitur per se quod causa alicuius est non per accidens, ut si ambulante igitur coruscavit, non dicimus per se ambulante coruscasse sed per accidens, v. n. si non ambulasset, coruscasset, quia neque si fodiens quod thesaurū invenit, causam dicimus fossionē per se cur thesaurū inveniret, sed per accidens non per hoc efficit. Et si iugulatus quod interit causam mortis per se iugulationē dicimus non. n. accidit iugulationi mortis, sed causa mortis iugulatio fuit, hęc igitur gratia plene divisionis probuit, non oēs aut significatiōes eius quod dicitur per se conferunt ad demtatiōnem. Sed solū duo modi per se, viles sunt ad positū. Sunt enim eorum que ex nece insunt et semper neque, n. contingit in diffinitioe symitatez nasus non accipere, neque que in diffinitioe quorūdam sumuntur et ingit non semper et omni subiecto inesse. Que admodū boi animal. Tercia autem modus est qui maxime circa individua versatur. Dec. n. de nullo alio sunt et hoc aliquod significant individuum. n. demfo non est ut demonstrabit deinceps, sed neque quartus modus vtilis est ad demfoez neque, n. sola iugulatio causa est mortis, neque ois nisi forte fortuna. sit opportuna, que non semper neque in vite solū quepiā navigare est salutis causa, neque semper vult. n. demfo semper, hęc, quapp neque ad demfōnem est vtilis, ut si quis iugulatus interit hinc iugulationē, id est iugulationem, contingit. n. et non iugulātū interire, ut si non in lecta loco asscutus est percutiens, timor aut et attonitio aut decretozū mortis ips, Martē attulit, sorte aliqua in tpe iugulationis instans ut sigs aut dum lauat aut comedit intereat si. n. sic sit, neque lauacrum, neque epulari, neque iugulatio per se causa mortis erit, sed forte fortuna sic fuit.

Que igitur dicuntur in simpliciter scibilibus, per se sic sunt, sicut inesse predicantibus, aut inesse per ipsa, que sunt et ex necessitate. Non enim contingunt non inesse, aut simpliciter, aut opposita, ut lineę rectum aut obliquum, et numero, par, aut impar.

E Numeratis predictis quatuor significatiōibus eius quod dicitur per se, ad plenā divisionē ut dixi, nunc determinat et dicit, quia due priores significatiōes eius quod dicitur per se, conferunt nobis ad Methodos dematiōnes si relique non dicitur, sed est in univertuz vox significatiua substantię alicuius. Quarta autem, et si aliud de alio predicatur, ut eam de causato, et ex nece causam causati esse causam dicamus, verū ad propositionem huiusmodi non conferit, potius autem ad divisionem totius syllogismi ut luna deficit per interpositionē terre non ut in propositione hoc accipiuntur, magis autem ut dixi quibus totius syllogismi conducit nobis causa defectus in medij termini loco assumpta, ut vtz in syllogismo hoc luna impeditur a terra quod impeditur deficit, luna ergo deficit: ecce hic cum cā sit deficere lunā impedimento telluris, non assumptum est hoc in propositione, sed in generibus nobis medij termini conducebat. Extractio autem de hoc questione neque dicimus, quia ipse huius meminerit sole igitur primę significatiōes eius quod dicitur per se viles sunt ad demtatiōnem

E
F
G
H
I

hec in illis pgruerent, non demonstrantur igit vntuerfa
lter, que in illis demonstrantur.

Aut siquidem est, sed innominatū sit indif-
ferentibus specie rebus.

Cōmē. 23. Secunda causa deceptionis est, qñ sit qdē aliquid cōe
innominatū aut sit hoc, et eo qd nō hēat cōe nomen cogi-
mur in vnaquaqz spē facere demones, vt demonstratur
in septimo libro elementoz Euclidis, quoniam si quatuor
numeri pportionabiles fuerint, et inuicem pportionabi-
les erunt, vt se b3, 3z, ad sexdecim, ita se habent octo ad q
tuor, et cōmutabitur sese debunt, hoc est vt se bēnt, 3z, ad
8, ita se bēnt sexdecim ad quatuor. Hoc idem et in quinto
libro, in magnitudinibus monstrat, qñ si quatuor ma-
gnitudines pportionabiles fuerint, et inuicē pportionabi-
les erūt, et in ipibus idēz demonstrabit, qñ si quatuor
tpa pportionabilia fuerint et inuicē pportionabilia erūt
eadem igitur demone in vnoquoqz horū mōstrata non
existente cōmuni aliquo, s; qd vna rōne oia demonstretur,
non dicimus vlem eē horū demōne. Quēadmodūz
eniz in isocbele si priuatiz monstraret tres bē angulos
equales duobus rectis, et in scaleno priuatim, et in eglate-
ro, non est hō demō vltis, qñ non in aliquo communi et
vno facta est, vt in triagulo simplr, cui, primo tale inest
accidens, sic et in ppositis, qñ non est aliqd cōe, cui pri-
mo accis hoc inestet, quo participantes nuncqz ipsa, ma-
gnitudines, et, accidente hoc participarent, nō dicimus
vlem in vnoquoqz horū priuati factā demōne, si autem
aligs det in his cōe aliqd predicari vt, qñ, in quibō
est cōe noiatū in his nō est vltis demō, fortasse aut hūd
possibile est, in quāto, vti hō demōne cōiter siquidē q
tū continet locū rorationē, que non est sumere ex pphere
si demōnis que mōstrat in his q summanē ex pphere
Alioqui aut, si in oī quāto hoc inest accis, et verū est dice-
re qñ si aliqua qñta pportionabilia sint magnitudine, et
inuicē pportionabilia erūt, neqz sic primo in qto sit de-
mōstratio neqz, n. s; qñ inest huic hoc accis, eteni et
in qualibus eadem sumat pportio. Qñ si quatuor qdaz
qualia pportionabilia sint, et inuicē pportionabilia erūt
Sic igitur Plato in Borgia sumit legalē et iudiciariā, et so-
phisticā et rethoricē et dicit, quā rōne h3 legalis ad iudi-
ciariā, sic sophisticā ad rethoricē, et vicissim, vt legalis ad
sophisticā, sic iudiciariā ad rethoricē, s; sumit ex eccita-
tricē et medicinā et māgonicā et coquinariā in quibus rur-
sus candē monstrat analogiā. Quare et in qualibus succe-
dit eadē demō, neqz in solis qñtis, nihil aut eē cōe qto et
quali in quo sit cōiter demofare, qd sequat ad hęc. S; ne-
qz in qñtis solis cui sumat vlt rōne pole est demofare
neqz, n. oia vt cūqz sumpta qñta, possunt esse pportiona-
bilia, s; solū eiadē spē sunt vt dixi oīo et locus qñta neqz
in his pgruit demō. Et neqz in magnitudinibus vlt, ni-
si et ipse eiadē sunt spē sint, n. quatuor magnitudines, vt
linea, superficies, locus, corpus, in his neqz analogia, neqz
vicissitudine vti possibile est neqz, n. vt se b3 linea ad su-
perficie sic se b3 locus ad corp, qd ē in ipso. Neqz, n. qd dra-
tū ē corpus, sic et loc, corpus, s; et si pportionabilia sint,
nō erūt vicissim vt quēadmodū se b3 pmetros circuli ad
circulū, sic et quadratū ad quadratū nō pōt aliqd cape-
re habitudinē seu rōnez pmetros quadrati ad pmetron
circuli, neqz circulus ad quadratū non, n. eiadē sunt spē
omnes hęc magnitudines.

Aut ptingat esse sicut in pre, totū in quo mō
stratur. His, n. q sunt in pre inest qdē demō,
et erit de omni, sed nō huius erit primi vltis

demonstratio. dico autem huius primi secun-
dam q huius demofonem. cui sit primi vltis.
Si igit aliqs demonstrabit q recte nō inter-
cidant, videbit vtiqz huius esse demō, pp id qd
in oibus rectis est, nō aut est, nisi qdē qm sic
eqls sunt, fiat hoc, sed vt quolibet equales.

Tertius modus deceptionis est hic, in quo noiatiz qui-
dem est vlt, non sit aut in illo demō sed priatim in vna
quaqz spē. S; nia aut textus est talis, aut dicit in quo sit
demō, pprie non sit vlt, s; vt in parte, vt si in egrare si-
at demō, in hoc triangulus vt in parte totū est, in quo de-
monstret id est in equicrures est vt in parte totū existens
cōe gñs, i. triangulus. His, n. totū quid est, et vt pars aliq
spēs, aut igit sic intelligendus est textus, aut taliter, aut
contingit esse particularis, isocbeles inqz, vt totū in par-
te triangulo, in quo proprie demō fiat, vt in parte trian-
gulo, totū qd existens isocbeles, ppeaqz in diffinitionē iso-
chelis triangulus accipere que accipiunt in diffinitionē
aliquis, partes sunt illius, sed his que inferunt magis cō-
sonat prioz expositio, insert igit. Dis, n. q sunt in parte i
erit qdē demō, et erit de oī. Quare partē dixit / non gñs
vt triangulū veluti q fiat ps diffinitionis, verū spē vt iso-
chelis, de quo de oī qdē demonstrat, sed non primo. Di-
co aut huius primi s; q huius demofonē s; q huius /
p vlt accipit, vti aut hac significatione, verbū s; q hui-
us, p esse vlem demofonem, in quo primo, et vlt demon-
stratur, de oī quidē isocbele, tres hēre angulos eqls duo-
bus rectis verū nō primo, sed de triangulo primo, huius
igit vlt primi est demō si quis igit monstrat qñ recte
non pcurrunt videbit vtiqz huius esse demō, cui dixisset
pres fieri deceptionē, in reliquū triū modoz exēpla per
hęc exponit verū non vti ordine exēplozū similiter cas
ordine modoz, ppositū, n. exēplū tertū est modi, mon-
strat aut sic si super duas rectas recta cadēs, intrinsecos
angulos ad easde partes equales faciet, exeuntes in in-
finitū ad vtrasqz partes, in neutra pcurrunt si igit quis
veluti in duabus rectis faciat sermonē videbit quidē vlt
demonstret non est aut vlt ppea, q nō in duabus rectis
definitis est hoc accidens rectis lineis, sed quibuscunqz
duabus rectis equalibus qñs, n. sit dimidium rectū vna
vero dimidium, vel quoquo modo aliter nibilo secus
sequitur non contingere eductas rectas.

Et si triangulus nō esset aliud q isocbeles,
s; q isocbeles videret vtiqz inesse. Et ppor-
tionale qd cōmutabiliter ē, s; q numeri sūt,
et s; q lineę, et s; q solida, et s; q tempora
sunt, quēadmodū demofatum est aliqñ scorsū,
ptingens aut est de oibus vna demofone
monstrari, s; pp id qd non est nominatū ali-
quid s; q hęc oia vnum sunt, numeri, longi-
tudines, solida, tēpora, et specie dūa, scorsū ab
inuicē accepta sunt. nunc hō vlt mōstrat, nō
enim s; q lineę sunt, aut s; q numeri inerat,
sed s; q h est, qd vlt supponunt esse. Pro-
pter h nec si aliqs mōstret vnuquēqz triangu-
lū demofone, aut vna, aut altera, qd duos re-
ctos habet, vnuqzqz Isopleuro scorsū et sca-
lenon et isocbeles: nōdū cognouit triangulū
qd duos rectos habet, nisi sophisticō modo

A necqz vniuersaliter triangulum, ne quidem si
nullus est preter hęc triangulus alter, non
eniz s; qd triangulus est, cognouit, neqz om-
nez triangulū, sed vel s; m numerū, s; m spēm
antē non oēm. et si nullus est, quē non nouit.
Qñ igit nō nouit vlt: et qñ nouit simpliciter.
Manifestū est vtiqz qñ si idem erit triangu-
lo esse, et Isopleuro, aut vnicuiqz, aut oibus,
si vero nō idē, sed alterū, est autem s; m qd est
triangulus non nouit.

B C Hoc primi modi est exēplū, vt si vnus solus esset tri-
angulus veluti isocbeles, videret hoc, hēre inqz tres angu-
los equales duobus rectis, s; q isocbeles esse inesse ip-
si, et eē vlt, nunc aut nō est, nō, n. s; m q isocbeles hoc uest
sed s; m q triangulus, quare nō vlt in isocbele est demō
sed in triangulo, sic igit et si in aliquo vnico demō fieret
nō esset vltis, eteni, si plura essent similia eadē et in bis cō-
grueret demō. Et pportionale q cōmutabiliter est s; q
sunt numeri. Secundi modi est exēplū, qd aut dicit ta-
le est, qñ monstrat in numeris esse pportionale cōmu-
tabile, s; m q numeri sunt videbit ipsi inesse, s; m q lineis
s; m q lineę et reliquis eodē mō eo q non noiatiz est in
bis oibus cōmune. Quēadmodū mōstratū est aliqñ se-
orsum, ptingens de oibus vna demofone mōstrari. Ver-
bū, aliqñ nō tēporaliter audiendū est, sed quasi diminu-
tius et nō exacte dicit igit veluti si diminiutius demōstra-
ret in vnoquoqz, eo q nō sciam qd est in oī vnu cōiter
pdicatū, vt sine qñtū, sine qd aliud s; m q numeri magni-
tudines, et tpa, in aliquo cōi ipsorū genere, qñ hoc qdem
est ignotū dñt aut hęc inuicē spē merito scorsum vniu-
cuiqz horū sit demō et videmur vlt demonstrare, ni-
hil vlt demonstrantes. Nunc aut vlt monstrat. Et hic
verbū, nunc hūd tēporaliter audiendū est, sed veluti exacte
et s; m q methodos demōstratiuas. Non, n. s; m q lineę aut s;
q numeri inerat, s; s; m q hoc esse enim pportionale cō-
mutatim non inest lineis s; m q lineę, neqz reliquis s; m
q illa sunt, s; s; m q est cōiter de oibus id q inest, qd est
innominatū, verbū aut supponūt, p eo q est, hoc cōiter
ipsis inesse cōtēplanē. Propter hoc neqz si qd monstrat
vnuquēqz triagulū demofone vna aut altera, et pcurrat
ingt vnaquaqz spē sub vlt, priuatiz monstrans in vna
quaqz, et nullā relinquit spē quā non sic vlt monstrer,
non dicimus hō demōnez esse ppea q in aliquo cōi cui
prio inest accis demōstrat, sed vti quodā mō talis mo-
dus sophisticō modo demonstrare, ex particularibus de
vlt syllogicās, et qñ ex accitibus pbatōnes faciens. Et si
eniz vt dixi oēs pcurrat spē sub triangulo: non / nouit s;
q triangulū, q tres angulos hēnt equales duobus rectis s;
vnaquaqz ipsarū particulariter, s; m spēm aut ipsaz cōem
nequaqz, et si nullā ex particularibus ignoret. Qñ ergo
nō nouit vlt et qñ nouit simpliciter / cui igit assimilabim⁹
qdē vlt sit demō, et qñ nō / dicit ergo, siquidē idem
esset esse triangulo et eglatero, vt indumētū est et pallium
esset aut in altero vlt demō, et in reliquo vtiqz vltiter erit
qd aut nō idē est esse quō discernem⁹ vtriuz horū vltiter
p sit demō: Et dat hui⁹ regalā hō, quocūqz ingt p ablato
simul auferē accis, in hoc vlt sit demō hōi gratia, hoc
inest triangulo, et cneū esse et isocbelem et triangulū et figu-
rā, et extrema hēre, s; neqz cneū ablato auferē simul, tres
hēre angulos equales duobus rectis, neqz isocbele, at ab-
lato triangulo, et figura moneat, et extrema hēre destrui-
tur accis si aut aliqs diceret, qd igit inquit, ablata figura

aut hēre extrema, non simul auferē accis, esse inqz ex tri-
bus angulis, et q sunt equales duobus rectis: vtiqz sed
non primis his ablati, s; triangulo primo possibile est
eniz et figurā esse, et hēt extrema, vt si aliqd sit quadrilatē-
rū, tres at angulos ipsius nō hēre equales duobus rectis
sed quatuor eo q aut in figura ptinget triangulus accidit
ablata figura simul auferri accis primo igit triangulū ē
demō, eo q et cui libet triangulo et primo inest hoc, non
aut figurē, q non oī neqz primo hac ablata, simul auferē
et illa. Manifestū autē quoniam si idem erit esse triangulo
et eglatero, aut vnicuiqz aut oibus, / vnicuiqz quidē, vt si
vna erit spē triangulū, isocbeles inqz, idē erit dicere iso-
cheli et triangulū, nullo alio existente triangulo, s; isocbe-
le solo, oibus aut, qñ et si pcurrat oēs spē / idem aut di-
cere oēs spē triangulū et triangulū, nō erit vltis demō eo
q vltis natura pendeat a particularioribus, et in hac inest
accitā que in spēbus monstrant neqz, n. si vnus esset
triangulus ipse isocbeles isocheli, s; m q isocbeles inerit
accidens, neqz oibus simul s; m q illa sunt vnuquēqz ierit
sed s; m simpliciter triangulū. Qz igit si in quo primo
inest aliquid facere demofonē, nia igit dictoz hęc est qd
pūte sequit textū sic quodā mō se hēt qñ igit nō nouit vlt
ptraditionē interrogauit qua rōne discernemus qñ non
scimus vlt s; m tradita in hoc loco, et qñ scimus, et primo
occurrit sedo, affirmationi inqz id est qñ vlt sit demō di-
cit igit qñ si idem erit esse triangulo et eglatero, aut vni-
cuiqz aut oibus, subintellecto a cōi nouit simpliciter enim
erit idem dicere triangulū et eglaterū / vt enis et gladi⁹
inerit aut tres hēre angulos equalis duobus rectis trian-
gulo s; m q triangulus, manifestū q demonstrans in egl-
latero monstrat et in triangulo idem eni erit dicere
triangulū et eglaterū si aut nō idem inquit, s; dnerius
est triangulo esse et eglatero, quēadmodū est aiā esse, oi-
uerius et hōi, demō aut fuit vt in eglatero, et non vt in tri-
gulo, Accis aut de quo est demō, nō s; m q eglaterus
est sed s; m q triangulus inest nō dicimus hōi scire vlt per
hęc igit demonstrato qñ est vlt demō et qñ non, conse-
quenter regulā que ista divideret tradit.

Utrū aut s; m q est triagulus, aut s; m q iso-
chelis inest, et qñ s; m h est primū et vlt, cuius
est demonstratio. Manifestū est, qñ remo-
tis inest primū, vt isocheli eneo remoto, tri-
gulo, inest duo recti, s; enez esse remoto et
isocbele, sed non figura aut termino, sed non
primis, quo igit primo, si itaqz triangulo. et
s; m h inest et alijs, et hō vlt est demofatio.

Cum dixerit vtrū s; m q triangulus, aut s; m q isocbe-
les inest, et qñ s; m h est primū et vlt, cuius
facere demofonē reddit ad id q vltis est dicens, et qñ de
hoc est prio, q expōnēs subintulit, et vlt cui⁹ est demō
id est cōi rōne qñ cognoscemus in aliquo, qñ vlt factim⁹
demofones. Manifestū qñ qñ ablati inerit prio, id est
qd pluribus de eodē dictis, vt de hoc triangulo, cneū eē,
isocheli, triangulū, hēre Perimetro, verbū gratia qtuor
pedū, et sigd aliud ipsi inest, si ablati alijs, vno aut aliq
relicto, maneat tres hēre angulos equales duobus rectis
illi derelicto, inest prio accidēs / et illius est vlt demō, /
hoc aut ablato simul auferē statim et accis si aut triangu-
lo s; m hunc inest et alijs id est si triagulo ablato statim hui⁹
primo simul auferetur et accis, manifestū qñ hui⁹ ē vlt
demonstratio et p hunc et alijs inerit accis isocheli inqz
et scaleno, et figurē et reliquis.

E
F
G
H

Cōmē. 26.

I **S**i igitur demonstrativa scia ex necessarijs principijs. Quod enim scitur impole e aliter se bere. Que aut per se sunt necessario insunt rebus. Hec quidem sunt in eo quod est, quibusdam aut insunt in eo quod est predicantibus de ipsis, quorum alterum oppositorum necesse est esse. Manifestum est, quod ex huiusmodi quibusdam vtiq; sit demonstrativus syllogismus. Omne enim aut sic est aut secundum accidens. Accidentia autem necessaria non sunt.

Com. 27.

K **C**um demonstravit quoniam scibile et demonstrabile quorum necium est, et ex necessarijs propositionibus, quod sunt necia problemata quorum est demiso, et que necesse propositiones, ex quibus de his demonstrativus sit syllogismus, et quoniam vult erat ipsi ad notitiam huius, docere quid est, de omni, et quod per se, et quod vult, prius de his docuit, deinde in reliquis sequenter dixit que sunt necia problemata de quibus est demiso simul. de vult doctrinam faciendam, dixit de his esse demisionem per se primo inque et vultum, et eorum quibus ablatis, auferit et accis quod monstrare volumus inesse subiecto, et quoniam ex his proprie ingit est demiso, alioz aut quodammodo per accis, adiecit at et causas per quas se numero non demonstrato vult, existimamus demonstrasse, hec igitur cum dixisset, merito transit ad reliquum doctrinam, ad docendum inque que sunt necesse propositiones, ex quibus demobabilia problemata syllogizamus. Dicit igitur eorum que per se sunt oportere esse demonstrativus propositiones demonstrat aut hoc ypotheticoy tens syllogismo huius. Si demisiones sunt ex necessarijs, necia aut sola sunt per se, ex his igitur que per se sunt sunt demisiones, et manifestum quoniam duo quod antecedentia sumpta sunt in hoc syllo. Demisiones in que esse ex necessarijs, et necia sola esse per se, ad que vtraque sequitur consequens, demisionem inque esse ex his necessarijs, et necia sola esse per se ad que vtraque sequitur consequens demiso inque esse que sunt per se. neque alienum est syllogismo duo accipi antia, est. n. quoniam ad vult antecedens non sequitur conclusio, id est consequens, ad vtraque aut simul sequitur ut monstratum est nobis in alijs, syllogismo igitur est hic. Probat aut vult antecedens, et sciam ex necessarijs esse et necia sola esse per se, quo autem hec probet dictum percurrentes sciamus hoc igitur, si est demonstrativa scia ex necessarijs principijs, ex duobus antecedentibus primus est quo posito status huius probationem infert, dicit. n. sic. Quod. n. scitur impole est aliter se bere. Sciamus. n. vult non solum conclusiones sed et propositionum vnaquaque, per quas conclusionem cognoscimus si. n. non habemus sciam, propositiones neque huius sciam habere possemus, non habentes propositiones ex quibus est demiso, quod aut sciam impole est aliter se habere, quod at est impole aliter se bere, hoc est necium ex necessarijs aut propositionibus sunt demisiones, ex necessarijs ergo est demiso. Que aut per se sunt necesse insunt rebus, hoc ex antecedentibus est 27. Dicit. n. quoniam que per se insunt rebus necia sunt quo rursus posito, status probationem ipsius infert per ea que dicit. Hec quidem in eo quod est insunt, his aut ipsa in eo quod est predicantibus de ipsis, quo alterum oppositorum necium est in e rebus] quorum hec quidem in eo quod est subiecto predicantibus velunt que sunt in primo modo eius quod per se. Dicit. n. in eo quod est de his predicantibus, hec aut in ratione sui ipsius manifestanti quid est subiectum inerant predicato in ratione. n. parte, numero inquam numerus inerant, que aut in eo quod est de alijs predicantibus, hec ex necessarijs insunt, diffinitio. n. vult cuiusque ex necessarijs inest diffinitio. Que igitur per se insunt necia sunt. Quoniam igitur que per se sunt, vult necia sic demonstrat, quod autem sola ex his que insunt alijs necia sunt que per se sunt, probat sic

L **A**ut igitur sic dicendum, aut principium ponentibus, quod demonstratio necia sit. Et si demonstrat, non aliter se habere potest. ex necessarijs igitur oportere esse syllogismus, et veris quidem est et non demonstrativus syllogizare. ex necessarijs aut non est, sed aut demonstrans, huius autem principium demisionis est.

M **P**luribus argumentis probat quod vult quorum secundum est sciam et quoniam in primo argumento, cum sumpsisset, quod oportere propositiones demonstrativas scire, et ex hoc monstrasset, quoniam necias oportere esse illas, ex quibus rursus conclusit, quod ex his et sunt, que per se sunt, hinc ex alio principio facit argumentum ex ipso inque demonstrativum problemate, seu conclusionem que et manifestior est si enim demiso est ex his que insunt neco, et non contingunt aliter esse. Necessaria autem sunt ex necessarijs, non. n. contingit aliqd necium nisi ex necessarijs concludere. Demiso igitur ex necessarijs est propositionibus ex veris quidem et non necessarijs propositionibus syllogismus fieri vult contingit demonstrativum aut impole, ut Socrates ambulat, ambulans per crura movet, socrates igitur per crura movet hic ex veris, et verus est syllogismus, non est autem huius demonstratio, prope quod necesse necia est, neque ex necessarijs propositionibus, et quod dico in his in quibus superari potest predicatum a subiecto, vult neque in inseparabilibus accitibus neque in his que vult soli insunt nature contingit syllogismus demonstrativum fieri per ea que iam a nobis dicta sunt ante, sed est necessaria sit conclusio, neque hoc pacto demiso est huius ut socrates movetur

N **O**mne enim ingit aut sic inest alicui, per se inque secundum prioris modos eius quod vult per se, aut per accis, quod aut inest per accis non inest ex necessarijs sola igitur que per se sunt, ex his sunt que necessario insunt. Rursus igitur dico si oem aut per se inest alicui aut per accis, quod aut non per accis inest, neco inest, quod igitur per se inest, non inest per accis, reliquit ergo que ex necessarijs inest, per se inest. Concludit igitur propositionum per syllogismus cathegoricum hoc modo. Dis demiso est ex necessarijs. Necia autem sunt per se, ois ergo demiso est ex his que sunt per se, quod monstrare proposuerat. Pole autem erat et syllogismus. Arist. cathegoricum de se facere sed cathegoricus factus in collectule faciebat figuram in scda figura ex duabus affirmativis factus, ob hoc igitur ypothetice oportet potius ipsum complicare, duobus quidem antecedentibus assumptis, vult autem sequente. Est autem totus syllogismus huius si demonstrativa scia est ex necessarijs principijs, necessaria autem per se insunt rebus, manifestum quoniam ex quibusdam huius demonstrativum erit syllogismus. Si autem cathegorice queadmodum dixi conecremus sit medius terminus (necessarijs principijs) quod predicat. Demisiones autem et que per se insunt rebus, extremi termini subiecti, et erit scda figura ex duabus affirmativis et est icollectulis per huius sit complexio ypothetica. Si demisiones sunt ex necessarijs principijs, positum autem est, quod sola que per se sunt, necia sunt, sequitur ergo demonstrativa principia necia esse et per se. At qui primum ergo et 27 copulati autem probationem quod inque neco ad antecedens sequatur sequens in tulit per id quod ait, loem. n. aut sic inest, aut per accis, ique autem ex necessarijs insunt non insunt per accis que ergo insunt ex necessarijs, in sunt per se sola ergo que per se sunt, sunt necia, et que necia, sunt per se igitur si datum est quoniam est necessarijs propositionibus est demiso, datum autem est quoniam sola que per se sunt, necia sunt, sequenter sequitur, et demisiones ex his que per se sunt esse. Idem. n. est dicere ex necessarijs esse demisiones et ex his que per se sunt, sigde sola necia sunt que per se insunt, et que per se sunt necia. Quorum alterum oppositorum necesse est in esse. Demonstrativum. n. est quoniam in secundo modo eius quod vult per se, immediata existente propositiones, quoniam alterum oppositarum ex necessarijs inest subiecto loem aut sic inest aut per accis, per huius ostendit quoniam sola que per se sunt necia sunt, quod iam dixi, ex toto copulatio sit per huius modo predicto.

O **A**ut igitur sic dicendum, aut principium ponentibus, quod demonstratio necia sit. Et si demonstrat, non aliter se habere potest. ex necessarijs igitur oportere esse syllogismus, et veris quidem est et non demonstrativus syllogizare. ex necessarijs aut non est, sed aut demonstrans, huius autem principium demisionis est.

P **P**luribus argumentis probat quod vult quorum secundum est sciam et quoniam in primo argumento, cum sumpsisset, quod oportere propositiones demonstrativas scire, et ex hoc monstrasset, quoniam necias oportere esse illas, ex quibus rursus conclusit, quod ex his et sunt, que per se sunt, hinc ex alio principio facit argumentum ex ipso inque demonstrativum problemate, seu conclusionem que et manifestior est si enim demiso est ex his que insunt neco, et non contingunt aliter esse. Necessaria autem sunt ex necessarijs, non. n. contingit aliqd necium nisi ex necessarijs concludere. Demiso igitur ex necessarijs est propositionibus ex veris quidem et non necessarijs propositionibus syllogismus fieri vult contingit demonstrativum aut impole, ut Socrates ambulat, ambulans per crura movet, socrates igitur per crura movet hic ex veris, et verus est syllogismus, non est autem huius demonstratio, prope quod necesse necia est, neque ex necessarijs propositionibus, et quod dico in his in quibus superari potest predicatum a subiecto, vult neque in inseparabilibus accitibus neque in his que vult soli insunt nature contingit syllogismus demonstrativum fieri per ea que iam a nobis dicta sunt ante, sed est necessaria sit conclusio, neque hoc pacto demiso est huius ut socrates movetur

A **U**etur per crura, quod per crura movetur est animal. Socrates igitur est animal, oportet enim modo scire quod non est scire ex contingit, propositionibus necias aliquam videri concludere huius. Signum autem est quod demonstratio ex necessarijs sit, quoniam et istas ita ferimus ad opinantes demonstrare, quoniam non sit necesse si opinamur, aut omnino contingere aliter, aut rationis causa. Manifestum autem ex his est, et quoniam stulti sunt, qui opinant accipere huius principia, si probabilis sit propositio et vera, ut sophiste, quoniam scire scias est huius. Huius. n. quod probabile est aut non, principium est. sed primus in genere, circa quod demonstratur, et verus non omne proprium est.

Com. 29.

B **T**ertium hoc est argumentum cur demonstratio sit ex necessarijs. Si enim proponeret aliquis nobis quonia demonstrativa est propositio, redarguere ipsam putamus ingit. si monstrabimus huius ex necessitate inesse subiecto predicatum. Deinde monstrans quoniam quodammodo communis est sciam omnibus de demonstratione hec ex necessarijs inque esse demonstrationem dicit, quod non solum ad veritatem aspicientes contrariet, propositionibus in quibus non est vult inest ex necessitate predicatum subiecto, sed et coteriosius causa certaminis contradicentes, se numero necia existente propositione sermone impedire volentes, dicunt non inesse ex necessitate. Sic igitur cois est sententia demonstrativus methodos necessarias esse oportere. Manifestum autem est ex hoc quoniam stulti sunt, qui sumere bene putant principia, si probabilis sit et vera propositio, ut sophiste, quonia scire/scientiam est habere, non enim probabilis, aut non principium est. Si demonstrativum est ingit quoniam oportere scientiam ex necessarijs esse, ridiculi igitur sunt, qui putant demonstrare, si probabiles aut veras nobis proponant propositiones, non autem necessarias quemadmodum sophiste. Interrogantes. n. si scit geometra/geometrico, et hoc accipientes dicunt, quod scire est scientiam habere, habere autem scientiam, sciam est scire, sciam autem sciam, scit quidnam est ipsa. Sciam igitur nouit quid est scientia. Geometra autem scit, Geometra igitur scit quid est scia. Dic enim accipientes vera propositionem, quoniam scit geometra, et quoniam sciam habet sciam. Et tertiam probabiles, quoniam habes aliquid nouit quod habet. sic putant demonstrasse, oportere geometra scire quidnam est scientia. Demonstrativum autem est quoniam demonstratio non est simpliciter ex veris, neque ex probabilibus. sed ex necessarijs et proprijs, et primis subiecti demonstrativa sit. Quare si erit aliqua natura determinata scientie, quam oporteat scientem oino habere, vtiq; demonstrare dicebat sic syllogizantes. Si autem non est aliqua natura determinata scientie, sed ois scientia est aut geometria, aut astronomia, aut vnaqueque ex particularibus, habes aliquam scientiam non vtiq; sciet simplr quod est scientia. Quare geometra/geometrica quidem habet scientiam, et ipsa quidnam est nouit, simpliciter autem quid est scientia non nouit, propterea quod non est aliqua natura vult scie, sed est vox equiuoca, que de pluribus spe differentibus predicatur. potius autem de differentibus genere. Quidam autem exponit hunc locum magis so phistice sic. si scire est sciam habere. Sciam autem habere est scire, scire igitur sciam habet. Non amplius manentius est in significationibus, sed transcendentiu ad voces, transgrediente sermone. Sciam enim scientiam habet, ipsius inque significare a voce scientie. Dicere autem verbu habere sciam, scientiam huius, non amplius manentiu est in significationibus, sed transcendentiu ad voces, et tunc non vult

Com. 30.

C **A**liud argumentum est quod ex necessarijs est demiso. Si igitur ingit tunc arbitramur scire, cum rationem et causam scimus, per quas est ex necessaria conclusio. Rationem autem et causam igno rans, non est sciam, cuiusque conclusionis sunt propositiones, per facta necessariu est necessarias ipsas esse. Si enim necia conclusio est, propositiones aut contingentes, et que est contingens contingit non esse. manifestum est igitur quoniam huius sciet ex necessitate esse. Rationem autem ignorans non est sciam, non contingit igitur demonstrationem ex contingentibus propositionibus esse, que ex necessarijs est omnis demonstratio. Si enim non est habens rationem propter quod existente demonstratione non est sciam. Diligenter appositum existente demisione dignitatis enim scientia quidem est, et scientes illarum esse dicimus, rationem autem illarum non habemus, propterea quod non sit ipsarum demonstratio, eo quod non sit ipsas quicquid prius neque principialis, harum itaque scientes quodammodo dicimus, antequam cognoscatur ratio ipsarum. Sit autem vult a, de, c, ex necessitate esse. huius autem medium per quod demonstrativum est non ex necessitate non nouit propter quod, non enim hoc propter medium, hoc quidem contingit non esse, conclusio autem est necessaria. Huius quidem de, c, ex necessitate esse, vult conclusio acceptum est, que ex necessitate subiecti, huius autem medius terminus est propositionis generativus, per quam demonstratur conclusio. Si quis ergo putet hominem de necessitate esse animal, huius autem causam existimet ambulare hominem, aut philosophari, et syllogizet sic, homo philosophatur, philosophans est animal, homo est animal, quoniam medium terminus contingit tem accepit, contingens autem contingit non esse. Si ergo hoc supponatur non esse. Sciet quidem quoniam homo de necessitate est animal, rationem autem per quam est animal non sciet, medio termino destructo. Rationem autem non sciam propter quod hoc est, non scit ipsius, Idem ergo idem sciet et non sciet, sciet quidem per suppositiones, non sciet autem propter propositiones contingentes acceptos.

Com. 31.

D **A**mplius si aliquis nescit, nunc habes rationem et saluans est salua re, nec est oblitus, nec prius. sciuit, corrumpe autem vtiq; medium nisi sit necessarium, quare habebit quidem rationem saluus salua re, nescit autem, neque ergo prius sciuit. Si vero non corruptum est, contingit autem corruptum quod accidit, vtiq; erit possibile. sed est impossibile sic se habentem scire. Aliud est argumentum eiusdem probativum, quod autem dicit virtute tale est. Hec tria inquit consequenter Io. Gra. sup. Post. C

E **C**entiu, quoniam vox hec dicens, huius sciam, ipse nomen est scie, magis autem ex re mihi videtur prima expositio. Sed primum in genere circa quod demonstrat, et verus non oem, proprius. Verus est enim quoniam ois isocbeles tres angulos huius equales duobus rectis, huius propositio autem est scie, propterea quod non in quo primo demonstratur, precessit demonstratio.

Te. co. 17.

F **Q**uod autem ex necessarijs oportere esse syllogismus manifestum ex his est. Si enim non est huius rationes propter quod erit demonstratio, non est sciam. Sit autem vtiq; et quod a, de, c, ex necessitate esse. huius autem medium per quod demonstrativum est, non ex necessitate, non sciam, propter quod. Non enim est hoc, propter medium, hoc quidem contingit non inesse, conclusio autem necessaria est.

Com. 30.

G **A**liud argumentum est quod ex necessarijs est demiso. Si igitur ingit tunc arbitramur scire, cum rationem et causam scimus, per quas est ex necessaria conclusio. Rationem autem et causam igno rans, non est sciam, cuiusque conclusionis sunt propositiones, per facta necessariu est necessarias ipsas esse. Si enim necia conclusio est, propositiones aut contingentes, et que est contingens contingit non esse. manifestum est igitur quoniam huius sciet ex necessitate esse. Rationem autem ignorans non est sciam, non contingit igitur demonstrationem ex contingentibus propositionibus esse, que ex necessarijs est omnis demonstratio. Si enim non est habens rationem propter quod existente demonstratione non est sciam. Diligenter appositum existente demisione dignitatis enim scientia quidem est, et scientes illarum esse dicimus, rationem autem illarum non habemus, propterea quod non sit ipsarum demonstratio, eo quod non sit ipsas quicquid prius neque principialis, harum itaque scientes quodammodo dicimus, antequam cognoscatur ratio ipsarum. Sit autem vult a, de, c, ex necessitate esse. huius autem medium per quod demonstrativum est non ex necessitate non nouit propter quod, non enim hoc propter medium, hoc quidem contingit non esse, conclusio autem est necessaria. Huius quidem de, c, ex necessitate esse, vult conclusio acceptum est, que ex necessitate subiecti, huius autem medius terminus est propositionis generativus, per quam demonstratur conclusio. Si quis ergo putet hominem de necessitate esse animal, huius autem causam existimet ambulare hominem, aut philosophari, et syllogizet sic, homo philosophatur, philosophans est animal, homo est animal, quoniam medium terminus contingit tem accepit, contingens autem contingit non esse. Si ergo hoc supponatur non esse. Sciet quidem quoniam homo de necessitate est animal, rationem autem per quam est animal non sciet, medio termino destructo. Rationem autem non sciam propter quod hoc est, non scit ipsius, Idem ergo idem sciet et non sciet, sciet quidem per suppositiones, non sciet autem propter propositiones contingentes acceptos.

Com. 31.

H **A**mplius si aliquis nescit, nunc habes rationem et saluans est salua re, nec est oblitus, nec prius. sciuit, corrumpe autem vtiq; medium nisi sit necessarium, quare habebit quidem rationem saluus salua re, nescit autem, neque ergo prius sciuit. Si vero non corruptum est, contingit autem corruptum quod accidit, vtiq; erit possibile. sed est impossibile sic se habentem scire. Aliud est argumentum eiusdem probativum, quod autem dicit virtute tale est. Hec tria inquit consequenter Io. Gra. sup. Post. C

I sunt, cognoscens, cognitio, et cognitus. Contingit igitur q... K L M

ex non veris. Cum autem medius ex necessitate... N

Quoniam demonstravit, quod necesse est, ex necessarijs... O P Q

Cum igitur conclusio ex necessitate quidem est...

A hoc dubitans, quoniam non idem est ex necessitate... B C D

diatus medium, conclusum sit extremorum terminorum...

Accidentium autem non per se quomodo determinatum est...

Et tamen dubitaret fortasse aliquis, cuius causa... Io. Gra. sup. Post. C z

p°p°p.c.15.

Tex. c.15.

Com. 33.

E

F

Com. 33.

G

H

Dubitatio.

p°p°p.c.15.

Com. 34^m
I

Quonia dicitur non esse accidentius, idem autem est dicere, contingens naturae demonstrationes dubitat in his et dicitur, si non contingit demonstratione accidentii fieri, eo quod continetur aliter se habere, non sequitur ex necessitate. Ad quod si potestur propositio ex accidentibus, et syllogismus, et dicitur sequi ad hanc propositionem, conclusiones ad quas demonstravimus non ex necessitate sequi. Solvens igitur difficultatem dicitur, quonia duplex est necessitas, hoc quidem per ipsam naturam rerum, hoc autem per consequentiam. Datis enim propositionibus qualescunque fuerint sequetur conclusio de necessitate, et si maius non sit necessitas. Sic enim definitur syllogismus, ostendens esse dicens, in qua quibusdam positus propositionibus, per ipsas sequitur conclusio, non per maius ipsarum. Necessarium igitur per consequentiam, omni syllo sequitur. Necessarium vero per maius et per maius, et per subjectam materiam demonstrationibus. In alijs quidem syllogismis interrogantes inquit conclusiones propositiones, et illis concedentibus ipsas, de necessitate datis ab eis propositionibus consequentem inferimus conclusiones. At in demonstrationibus non simpliciter interrogare oportet, neque ea ponere quae videantur conclusionibus, sed ex ipsa rerum natura sumere propositiones. Cuius causa haec oportet interrogare de his, si non est necessitas conclusionem. Haec quidem inquit per eo quod est contingens propositiones. De his autem per eo quod est conclusionibus consequentibus ad ipsas. Nihil enim differt si quis interrogatus quilibet, deinde dicat conclusionem. Simile est inquit contingenter interrogare propositiones, et in his maius concludere, ac contingenter quilibet, et inconspicuas propositiones et qualiter bet in ipsis inferre maius, ut habet abundantiam, equis binnit, homo igitur est suba. Si enim in contingenter syllogis non sequitur ad propositiones de necessitate. Nos autem interrogantes hanc propositionem sic in vi demur concludere, quod dicitur quocumque alias interrogantes propositiones, quibus concludere maius. Neque enim ad has propositiones sequitur neque ad illas. Oportet autem interrogare non itaque necessitas esse per interrogata, sed quoniam necesse est dicere illa dicitur in loco solo est difficultatis. Sic inquit oportet nos interrogare contingentes propositiones, non quod necessitas sit maius propositiones. Sed quoniam illa dicitur, et vere dicitur, si ponitur propositiones et vere ponitur, hinc sequitur quod non est dicere vere. Abundantiam autem non ut necessitas sit per se, non habet dicitur, quod non necessitas sit per propositiones. necesse enim est oino propositionibus veris ex se, et fluata figura, non inferri, sed quod non est causa, sendi in propositionibus, ut necessitas concludatur, quod esse oportet in demum a se syllogis. Oportet enim oino causas in propositionibus ostendit ut luna ipedita quod ipeditur ostendit, luna quod ostendit. Ecce in propositionibus causa de se ostendit, rursus habet ex his quod se substat, quod se substat est suba, habet igitur est suba, rursus igitur est causa in propositionibus, id est medium terminus, ut enim sit habet suba, causa est per se substat. hoc enim est suba quod per se substat. Si quidem sic dicitur, habet ridere, ridens est aial, habet igitur est aial, vere quidem sit propositiones, et positus propositionibus necesse est per se posita inferri maius, non sunt causae in propositionibus, non enim per se ridere, aut oino esse risibile, ob hoc aial est. vere sequitur quod ad esse risibile aial, non est aut causa aialis risibile. quoadmodum neque ambulare, neque ambulabile aut legere, aut velle alioquin habet, et si oino ipsis sequitur. Sed causa est sensibile, si igitur medium terminus sumat sensibile, tunc necessarius propositionibus sequitur, et per propositiones est. duplex enim est talis modus, aut quod oino ipsis positus sequitur, aut est pside/rata causa ex conclusione in medio termino, neque enim sequitur alio cui oino causae sequitur causa est id cui sequitur. Sequitur enim sumo ignis, et tali illuminatione lunae sphericum, sed non est causa neque fumus ignis, neque illuminationis sphericum. Quoniam igitur sunt quaedam quibus oino sequuntur alia, ob hoc contingit, et his quibus videtur ex his syllogizare vere esse, et si non demonstrativum.

In h^o p^o cap. 3^o.

K

Uidef B loco idem dicere phis, ea enim dicitur super etiam hic dicitur, quod inquam non contingit demones ex contingenter propositionibus et idem probatur rursus videtur. Non frustra autem hoc facit, sed quia vult nos hinc docere, quod oportet demonstrationem sumere propositiones ex proprijs uniuscuiusque generis circa quod est problema, et non demonstrare aliquod geometricum problema, verbi gratia. cui qui ex arithmetis, aut phisicis sumat propositiones. Ob hoc enim dicitur superius, quoniam non omne verum proprium est demonstrativum, sed primum proprii generis circa quod demonstratur, hoc autem monstrat accipiendo, quod ex his quae sunt per se sunt demonstrationes. Ob hoc igitur prius nos in memoriam reducit demonstrativus, quod ex his quae per se, et ex necessarijs sunt demonstrationes. Quonia autem ex necessitate insunt circa unum quod genus. Dicit ergo quod per se insunt unicuique generi, haec ex necessitate insunt quoniam et ista sola sunt, quae ex necessitate insunt, si autem demones et necesse sunt et ex necessarijs, ex his igitur quod per se est demonstratio, et de his quae per se insunt. Eadem enim sunt haec (ut dicitur) superius ostendit. Accidit enim non sunt necessaria, quae non est necesse maius scire per quod sit, ut quocumque non per se sit haec per accidens sunt, quae autem per accidens sunt, contingit non esse, non igitur ex talibus erit demones. Et si enim inquit nunc separent a substatibus hanc accidit, si non insunt ipsis per se, neque sic ex ipsis erit demones per ea quae sepe dicitur sunt. hinc autem exemplum ponit syllogis per signa quae causas ex causatis syllogizat. Ex differenteribus enim illuminationibus lunae, sphericum est hinc corpore inferunt. Et ex eo quod fumus appareat igne esse, hinc enim insunt istae demones, non est in his demones, quoniam non syllogizat ex causis causa, neque ex primis posteriora, quod per se hinc oportet demones hanc a maius. Doc. enim per se non per se sciet, neque per quod per se. n. existente luna spherica, syllogizans hoc ex ipsis illuminationibus, non habebit scientiam, id est non sciet ex causa causatum, sed quodammodo per accidens. Propter ipsum quod oportet et medium tertio, et primum medio inesse. Si enim primum tertio ex necessitate inest, inest autem per medium, oportet igitur medium, et tertio quidem per se inesse. Primo autem subijci, ut sic per ipsum primum monstrat per se in 3^o.

L

Non est igitur ex alio genere transcendentem demonstrare, ut geometricum in arithmetica. Tria enim sunt in demonstrationibus, unum quidem quod demonstratur conclusio. Hoc autem est quod alicui generi inest per se, unum autem dignitates. Dignitates autem sunt ex quibus est demones. Tertium autem genus substat, cuius passionibus, et per se accidit ostendit demones. Ex quibus igitur demones sit contingit eadem esse. Quorum autem genus alter est, sicut arithmetice et geometricae, non est enim arithmetica demones accōmodare in magnitudinibus accidit, nisi magnitudines numeri sunt. Hoc autem quoadmodum

M

Quonia autem ex necessitate insunt circa unum quod genus quocumque per se sunt, et per se unum quod est.

manifestum est quoniam de his quae sunt per se sciētifice demones et ex talibus sunt, accidit enim non necessaria sunt, quare non necesse est conclusio nes scire per quod sit. Neque si semper sunt, non per se autem, ut sunt per signa syllogis. Hoc enim per se non per se sciet, neque propter quod, propter quod autem scire, est per eam scire, propter ipsum ergo oportet et medium tertio, et primum medio inesse.

N

Uidef B loco idem dicere phis, ea enim dicitur super etiam hic dicitur, quod inquam non contingit demones ex contingenter propositionibus et idem probatur rursus videtur. Non frustra autem hoc facit, sed quia vult nos hinc docere, quod oportet demonstrationem sumere propositiones ex proprijs uniuscuiusque generis circa quod est problema, et non demonstrare aliquod geometricum problema, verbi gratia. cui qui ex arithmetis, aut phisicis sumat propositiones. Ob hoc enim dicitur superius, quoniam non omne verum proprium est demonstrativum, sed primum proprii generis circa quod demonstratur, hoc autem monstrat accipiendo, quod ex his quae sunt per se sunt demonstrationes. Ob hoc igitur prius nos in memoriam reducit demonstrativus, quod ex his quae per se, et ex necessarijs sunt demonstrationes. Quonia autem ex necessitate insunt circa unum quod genus. Dicit ergo quod per se insunt unicuique generi, haec ex necessitate insunt quoniam et ista sola sunt, quae ex necessitate insunt, si autem demones et necesse sunt et ex necessarijs, ex his igitur quod per se est demonstratio, et de his quae per se insunt. Eadem enim sunt haec (ut dicitur) superius ostendit. Accidit enim non sunt necessaria, quae non est necesse maius scire per quod sit, ut quocumque non per se sit haec per accidens sunt, quae autem per accidens sunt, contingit non esse, non igitur ex talibus erit demones. Et si enim inquit nunc separent a substatibus hanc accidit, si non insunt ipsis per se, neque sic ex ipsis erit demones per ea quae sepe dicitur sunt. hinc autem exemplum ponit syllogis per signa quae causas ex causatis syllogizat. Ex differenteribus enim illuminationibus lunae, sphericum est hinc corpore inferunt. Et ex eo quod fumus appareat igne esse, hinc enim insunt istae demones, non est in his demones, quoniam non syllogizat ex causis causa, neque ex primis posteriora, quod per se hinc oportet demones hanc a maius. Doc. enim per se non per se sciet, neque per quod per se. n. existente luna spherica, syllogizans hoc ex ipsis illuminationibus, non habebit scientiam, id est non sciet ex causa causatum, sed quodammodo per accidens. Propter ipsum quod oportet et medium tertio, et primum medio inesse. Si enim primum tertio ex necessitate inest, inest autem per medium, oportet igitur medium, et tertio quidem per se inesse. Primo autem subijci, ut sic per ipsum primum monstrat per se in 3^o.

Com. 35^m

O

P

Q

A

quoadmodum contingit in quibusdam posterioribus dicitur. Hoc dicitur quod maiores propositiones in aliquibus scientijs contingat eadem sumi dicamus post haec. Demonstratio enim contingit in subalternis scientijs sumptis in particulariori scientia propositiones, has et in univeraliori sumere, ut in geometrica et prospectiva. Prospectiva enim propositiones sumit geometrica, eo quod communia sunt suba, ut rectas lineas sumere, et has coincidentibus, et equidistantes angulos et triangulos et talia, in his igitur eo quod sunt causa subiecta, contingit quae in particulariori scientia sumente maiores propositiones, eadem et in vltiori assumi. Non autem quae in generaliori scientia sumuntur, haec oino et in particulariori sumuntur. Univeralior enim et principalior est geometria quam prospectiva. Geometria enim circa lineas simpliciter, et circa figuras simpliciter versatur, non considerans in quoniam sunt subiecto, sed ex apertis per se lineas, et per se angulos, et per se figuras considerans. Prospectiva autem in prospectu lineas, et angulos ex his factos et figuras contempletur, ob hoc neque omnes geometricae propositiones prospectivas accipiet, ut a centro equales esse, et si milia, nihil enim hanc in prospectiva conferet eodem modo et in medicina et naturali. Considerabit enim medicus et phisicus respirationes, et sumet in propositione respirare hinc. Sed phisicus simpliciter de respiratione considerabit quod est hoc, et ex quibus causis hanc generationem. Medicus autem de sola humana respiratione, et hanc tantum propter naturam se habenti et impeditas considerabit, quid impedimentum est causa, et quo medicina capiat. Sic se habet de musica et de arithmetice, et de omnibus quocumque subalternis sunt. Arithmetica autem demonstratio. Quod non contingit in alia scientia sumptis propositiones. aptare in alia, probat per haec. In vnaquaque inquit demonstratione, in vnaquaque enim demonstratione, inquit eorum quae sumuntur circa hanc scientiam, id est et unum genus, id est subiectum sumitur. Si igitur in omni arithmetica demonstratione. Vbi gra, idem sumitur subiectum, ut numeri. Simili modo et in omni geometrica demonstratione rursus idem subiectum geometricae, ut magnitudines impossibile est non idem subiectum habentes scientias eisdem propositionibus vni. Medicus enim terminus eiusdem generis est eorum extremis, si quidem ex necessarijs, et ex his quae per se sunt propositiones, medium autem terminus generat propositiones. Dantes igitur scientiae eisdem non videtur propositionibus. Si oporteat igitur eisdem demonstrationibus in diversis scientijs vni, necesse est ut aut habeant idem genus simpliciter, aut aliquo modo. Simpliciter quidem idem ut in eadem scientia, verbi gra geometricae. Semper enim priora theoremata, principia sunt et propositiones sunt posteriorum. Quod enim demonstratum est in priori theoremate, hoc ad demonstrationes posteriorum sumit, et sic in omnibus. Aliquo autem modo idem videmus in subalternis scientijs. Semper hanc genus circa quod est demones et alia similiter. Semper pro eo quod est univeraliter accipit, id est vlt in omni arithmetica demonstratione idem genus sumit. Et eodem genere necesse est extrema et media esse. Quod impossibile sit alio modo transcedere demonstrando ab alijs in alia scientias monstrat per haec. Cum sint enim tria quae accipiuntur in demonstratione, duo quidem extrema, unum autem medium, haec tria inquit necesse est ex eodem genere sumi, ut in arithmetica quidem ex numeris, in geometrica autem ex magnitudinibus, et in alijs eodem modo. Praeceptum autem est quod oportet per se extrema mutuo predicari, et medium huic quidem subijci, de hoc autem predicari, quae si non ex eodem genere accipiatur, non erunt quae sibi mutuo per se insunt, sed per accidens. Ob hoc geometriae non est monstrare, quod contrarior vna est scientia, monstrare enim quod priorum vna est scia, non est propter geometriae.

E

Com. 36^m

B

C

D

Cum demonstravit quod demonstratio, et necessaria est, et ex necessarijs, hinc (ut dicitur) corollarium quod dicitur infert, quod nunc demonstrat. hoc autem est quod non contingit demones alicui alij scientiae congruetes, aptare etiam in alia, hoc autem dico, quod non est posse demones qua demonstravimus geometricam alij, quod theoremata eadem hac arithmetica demonstrare, ut autem hoc faciat prius divisione facit eorum quae in demonstrationibus sumuntur, quod et a principio fecit. Tria enim esse inquit quae in demones sumuntur. Ea ex quibus monstrat, haec autem sunt dignitates et conclusiones, subiectus terminus et predicatus. Haec igitur tria, quae sunt in demones dignitatibus (inquit) contingit eisdem in differentibus scientijs vni. Et enim geometria et arithmetica dicitur, quod quae eides sunt equalia, et inter se sunt equalia, suba autem terminus seu predicato, impossibile est eodem vti in duabus scientijs, si quidem differentia sunt differentibus scientijs subiecta. Et nunc quidem sic diminute dicitur, quod possibile est eisdem dignitatibus in differentibus scientijs vni. In processu autem exactius de hoc loquitur. Dicit igitur hoc in loco quod dicitur geometria, quae eides sunt equalia, et inter se sunt equalia, non simpliciter oes equalia accipiet, sed equalia eides magnitudini. Simili modo et arithmeticae numeros equalia in numero inter se equalia dicitur. Tria enim sunt in demonstrationibus, unum quidem quod demonstratur conclusio, id est qui predicatur in conclusione terminus, quae demones aut in esse suba, aut non in esse monstrat. Hoc autem est quod inest alicui generi per se, genus subiectum conclusionis dicitur, quod admodum sepe dicitur. Tertium autem genus subiectum, id est subiectus in hanc terminus, cuius quae per se insunt demonstrare vult demones, contingit autem eadem esse, id est dignitates quae sunt maiores propositiones in syllogis. Quorum autem genus est diversum, ut arithmetice et geometricae, quarum inquit sciarum subiectus est diversus in his non contingit eisdem propositionibus, minoribus inquit vni. Per quae haec ipsa, neque etiam subiectus terminus in conclusione eides accipere, si quidem subiectus terminus in conclusione, id est et in minori propositione subiectus est. Si igitur non sunt eadem subiecta differentibus scientijs. Geometricae enim magnitudines, arithmetice autem numeri, neque subiectus terminus idem erit differentibus generibus, neque idem predicatus, non enim possibile est idem de vnoquoque differentium generum vlt et per se predicari, quoadmodum ante dictum est. Hoc autem quoadmodum

F

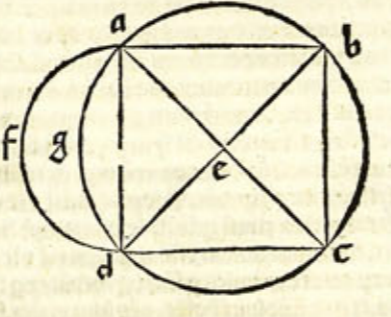
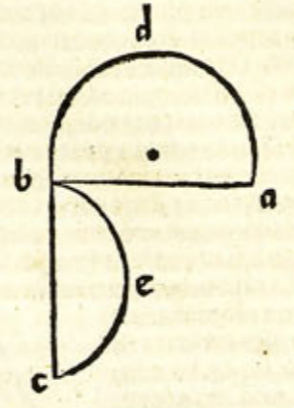
G

H

fic, sicut armonica p arithmeticas. talia aut dmonstrant qd eodē mō, dnt at, ipz. n. qz al terius est scie. Subiectū enim genus alteruz est, sed pp qd superioris est cuius per se pas siones sunt. Quare ex bis manifestuz est qd non sit demonstrare vniqzqz simpliciter, ali ter qz ex ppzys vniuscuiusqz principijs. Sed horu principia habent cōmune.

Comēt. 39. C Adicit ad huc B bis q demōstrata sunt de sciētia q nō sufficit vt fiat demō, accipere verasqz z immediatas p pōnes, sed ppzys subiecto demōstratiōis esse scias si. n. sic dicā, ois lapis coloratus est, oē coloratū est corpus, ois ergo lapis corpus ē. Accipit gde ppōnes veras z imedia tas, nullo. n. medio termino indig. o ad demonstrandum vtrbi gratia, qd lapis coloratus est, aut q lapis est corp? bnd tñ ppzys subiecto est medius terminus, coloratus enī esse, multis et alijs inest. opz aut vt sepe dictū est de monstratiōe ex ppzys principijs cuiuscunqz fieri. vt medius terminus ppzys inest extremis, z nulli alij cōis. Qm opz ingt nō solis ex vīs z immediatis s; ex ppzys z nis dnt ppōnes. Qm sic ingt ē. Bz ysonis tetragonismā mō strare pōt ē ex qbusdā cōiozibus, nō at ppzys principijs ppositū. Arist. gdem de circuli qdratura facta a Bz ysone tantū dicit, qdū exempli vltus postulabat / Alexander at dicit Bz ysonē conatū fuisse quadrare circulū hoc modo. Qualibet ingt inscripta circulo figura rectilinea maior est circulus, circūscripta aut minor, inscribi aut dō circulo rectilineū / qñ glibet angulū inscripte figurę tangit cir cūferentiā circuli, circūscribi aut / qñ qdlibet latus circū scripte figurę tangit circuli circūferentiā. Qm igit ingt bz yson circūscriptū, circa circulū a, b, c, d, quadratū e, f, g, h, maior est circulo a, b, c, d, inscriptū aut quadratū i, k, l, m, minor est circulo a, b, c, d, intermediū igit maioris q drati i, e, f, g, h, z minoris i, k, l, m, descriptū quadratū n, o, p, q, equales erit circulo a, b, c, d, intermediū igit maioris z minoris quadratū equale esse circulo verū est, in quo aut loco signoz intermedioz equale cadat quadratū nō de monstrant. sit. n. vtrbi gratia circulus duodecim talium qualium maius quadratū sexdecim, minus vero octo, nō igitur simplr, qd inter maius z minus erit quadratū, fue rit equale circulo, qui talis duodeci est, s; qd in equalib? intervalis: si gdem nouem, decē, vndecimqz, Et tresde cim z reliqua erunt inter octo. Et sexdecim, s; nō sunt cō lia duodecim, oportebat igit z illud ppzium geometricē scie reddere, ad quod punctū eoz q iter illa sunt cadit cō le quadratū, z non ita vtr enunciare qd intra est, equale est. Si nō z aliqua demōne vltus est, que admodū Arist. insinuat oio, s; non ex ppzys geometricē principijs est de monstratio, hoc erit dicit z Antiphonem fecisse coaptā tē certā lineā circuli circūferentie, vt ille aiebat / qd fieri non pōt Solus at Archimedes vtr hoc assecutus esse, vt Theon in primo comentarioz coordinationis ponens z ipz demōne, z figurę ipz descriptionē in qua pbat quod id quod fit z circuli diametro tea q z centro lineā ad circūferentiā ducitur, duplum esse circuli, pbat aut hoc demonstratiōe ad incōmodū ducente, idest q dimi dium eius qd fit ex circuli diametro z ea q ex cetro neqz maius pōt esse neqz minus, vt z in duodecimo Elemen torū multa ex theorematibus, q ibi sunt posita demon strant, tali demonstratiōe. C Uerū qdā hanc demon strationem increpantes dicunt quod in bis, q eiusdem generis sunt oio verū est q id quod neqz maius pbeur esse neqz minus aliquo equale illi est, in bis vero, que d

uerfi generis sunt non sic se habere / sicutqz demonst ran tes qd dictum est hunc in modū, sit enī inquit rectus angulus contentus a lineis rectis a, b, c, d, describant sup vtraqz ipsarū a, b, c, d, semicirculi a, d, b, c, e, c, qñ igit vtri qz angulū a, b, d, z a, c, e, qñ qñ sunt, semicirculo rū. n. sūt, mi nor aut bis g sub a, b, c, e, est, qñ is qui sub a, b, c, e, qui sub e, b, c, g, quidē equalis est ei, g sub a, b, d, adfecto igit eo g sub a, b, d, ei g sub a, b, c, erit totus, d, b, e, notū a, b, c, equalis. s; a, b, c, rectus est, non aut rectus est d, b, c. C Aduersus qd dicimus qz z vos ea q diuersi generis sunt, equalia, de monstratis, siquidē angul? d, b, e, a, circūferentię optinet, an gulus vero a, b, c, rectilineus est, quod igit nra demōne contingit q scilicet q diuersi generis sunt: equalia inter se sint, nō tñ similia idem z dicte demōni, ostendit. n. illa q dratū gdcz equale circulo esse id. s; qd diuersi generis est ei qd idem diuersi generis est nō tñ simile, q vero possi bile sit demonstrare id qd diuersi generis est equale esse alteri q diuersi gñis sit, ex hoc manifestū erit z indubita tū, sit. n. cir culus a, b, c, d, circa cen trū e, z scriba in ipso quadratū a, b, c, d, z dia metri ipz? ducant a, c, z d, b, z de scriba sup a, d, semicir culi a, f, d, qñ igit cir culi vt i duo decimo ele



Que Alex. d ddratura bz ysonis.

L

M

N

O

P

Q

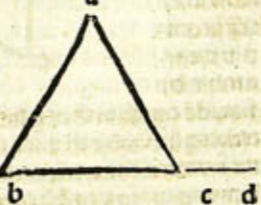
A

B

C

D

se demonstravit. Sed ex bis que per accidens insunt quid aut sit nō per se, s; per aīs demonstrare deinceps ostendit, q cū cognoscimus ex ppzys ipz principijs z nō ex cōiozibus q possunt z alijs in esse, z pp hoc supra dixit non esse corruptibilem sciam, neqz demōne nisi p aīs, p aīs appellans fieri demōne, cū ex cōmuniōibus principijs sit. Ut duobus rectis cōles hēre, cui inest per se qd dictū est. Triangulo. n. inest per se tres angulos hē re equales duobus rectis, vnde, z hoc demonstrat nō ex quibusdā cōiozibus, s; ex ppzys subiecte rei principijs, quō aut geometra demonstrat triāguli angulos equales esse duobus rectis, z prius a nobis dictū est, z nunc reper temus, pducens. n. ille vni latus trianguli in rectū vt pu ta trianguli. a. b. c. latus, b. c. vtrqz ad. d. demōstrat exte rio rē angulū. a. c. d. duobus interioribus. a. b. c. scilicet z, b. a. c. equalem z cōmuni adie cto, a. c. b. cōles rursus eē an gulos. a. b. c. b. a. c. a. b. c. angu lis. a. c. b. z a. c. d. sed angulū. a. c. b. z a. c. d. duobus rectis equales sūt id qd alio theo remate demonstrat, cuius p positio talis. Si linea sup li



neqz stans angulos faciet, vel duos rectos, vel duobus re ctis equales faciet. Hoc aut rursus ex definitione cōpro bat, que est, quum linea sup lineam stans angulos equos inuicem faciet, rectus est vterqz equalē anguloz, quoz igit ad definitiones deuenimus, z principia geometricē nihil viterius qrimus, sed hēmus, ex geometricis princi pjs triangulū demonstratū. Quare si per se et illud ictū cui inest. Necessē est mediū in ea pmitate esse. Quare inquit per se inest z id q medio subiecto inest vt ver bi gratia z qd est duobus rectis equales esse trianguli an gulos illud duos angulos contentos a linea sup lineā stā tes, atqz equales existentē rectos esse, necesse est mediū in eadem pmitate extremoz esse, est aut medius termi nus id, duos vtrobiqz angulos trianguli tribus interiori bus equales esse, tribus. n. angulis trianguli per se inest subiecto, oio z mediū in eadem pmitate erit extre morū. Si aut nō sic, sed vt harmonica per arithmetice. Si aut inquit ex ppzys principijs subiecti non facit de monstratio, sed ex principijs scie imediatē dētis, ppositā necē est demōne ex hac fieri. siquidē reuera est demō. vt si harmonica demonstramus per principia arithmeti ce. Multiscus. n. cōsonantē esse dicit harmoniaz verbi gra que est dicit τερτάριον. propterea q hō sexquiterciam hēat rōnes. Sexquitercia aut est psonās. quō a ut psonās sit talis rō, nō demonstrabit harmonicis. Arithmetici. n. est de consonātibz rōnibus disputare, vt octo, semiter tius existens senario, z psonus est eo q cōi mensura vtri qz mensurant, dualitas. n. ter senariū numerabit. qter aut octonariū: dictū aut est, q in scijs, quozū altera su balterā ponitur nihil phibet tran sponi demōnem. Talia autē demonstrant qd eodem modo differunt aut. Talia in quit idest, que per principia gñalioz scie demonstrantur simili modo monstrant cū alijs que ex ppzys principijs demonstrant. idest scientifica est horū demō. Dnt autē qm, z qz z pp qd in illis ex eadē sunt scia. Et enim tres an gulos duobus rectis, equos hēre, z principia ex gbus hoc demōstrat, geometricē sunt. In musica aut, in quaque de monstrant, p principia arithmetices demonstrant. ipsuz sane, qz, eozuz que de monstrant, est, vt q psonans hēc sit harmonia, musicē est, propter qd aut, idest pp qd pso nans, z que rōnes sunt cōsonanter, arithmetice ē. Quod igit vult dicere hoc est, breuiter autem dicens, ipsum. n.

E

F

G

H

Comēt. 40. C Lozollarū quoddā fm geometras, pcludit. Si. n. nō cō tingit ingt quāqz demonstrare, nisi ex propzys principijs vniuscuiusqz, manifestū erit qm non cōtingit vllam sciaz ppria principia demonstrare. sigdē demōne ex ppzys fieri principijs opz. Principioz aut esse principia ipole est. Si aut est ingt scia, que vniuscuiusqz principia demō strēt, illa nimirū erit scia z principia, ex quo alioz princi pia z scias demonstrare pole est. Oiaz aut cōe principia illa erit scia sciaz z ars artū q est pphā, de q i metaphy sicis d. putat. Si. n. scit magis ex primis principijs cogno scens, hēc aut ex cōibus cuiuscunqz scie principijs cogno scit, hēc erit magis scia z ars. qm nisi sit p hēc cognitio, p alias causas est. Hēc. n. erat pprie scia que ex valde pri mis principijs, z solis causis nequaquā aut ex causatis co gnoscit res. Sed que admodū dictū est geometricē in pro spectiuas aut machinatiuās. Qm non cōtingit ingt, pmutare demōnes in differentibus scijs nisi sint subalterne, vt demōnibus eius que est superior, vtatur subordinata

I illi. Quare p[ro]spectiva videtur dem[on]strari[bi]s geometric[is]...
K Dico aut[em] p[ri]ncipia in vnoquoq[ue] g[en]e...
L Quis dicit h[ec] e[ss]e p[ri]ncipia in vnoquoq[ue] g[en]e...
M Cum dixit h[ec] e[ss]e p[ri]ncipia in vnoquoq[ue] g[en]e...

z triangulus ex[e]m[pl]u[m] est, questio[rum]. Diximus aut[em] in superioribus, q[ui] s[un]t alt[er]u[m] z rectu[m] z triangulus, questu[m]...
Exp[osi]t[io] Alex[ander]...
O Dicit[ur] aut[em] a nobis q[uod] triangu[u]lus aliquid summi[m]...
P Dicit[ur] aut[em] a nobis q[uod] triangu[u]lus aliquid summi[m]...

Com. 4.2.

A h[ec] aut[em] p[ro]p[ri]e vniu[er]saliu[m] q[ui] sci[en]t[ia]. Prop[ri]e g[er]e vt geometrie...
B Qu[er]unt aut[em] q[ui] q[ui]d h[ab]et accidit p[er] se vt vnitate[m] g[er]e arithmetica...
C Dicit[ur] aut[em] a nobis q[uod] triangu[u]lus aliquid summi[m]...
D H[ec] aut[em] sunt genus cuius per se passionu[m] speculatiua e[st]...

ois est dem[on]strari[bi]s ferimus, qu[er]e[n]s esse ponunt. H[ec] aut[em] s[un]t genus...
Que Alex[ander]...
Lofutatio...
G Non est aut[em] suppositio, neq[ue] petiti[o] q[ui]d necesse est p[ro]p[ri]e esse...

Com. 4.4.

H

Com. 4.3.

Ecce hinc summ[er]es p[ri]ncipiu[m], diuision[em] eor[um] in g[en]eribus...

coiter oibus ingenitae sunt, eo, qd ex se fides bent appellatur dignitates, et coes notioes, Quae aut no oibus ingeni...

Diuisio positi...

I

K

L

M

quot omioerit, vere aut r maiore indigentes affabilatione vt ea q dicit, a minoribus q duo sint recti excentes...

N

Dignitates...

O

P

Q

concedantur fm prolatiuum sermonem a condifputanti...

A

B

C

D

Com. 45

Com. 46

Quocunqz quidem igit demonstrabilia extentia accipit ipse non demonstrans...

Quid differat suppositio ad discentem a petitione...

Termini ergo non sunt suppositiones, nihil enim esse aut non esse dicitur...

Doc loco sepat terminos a supponibus, qm suppones...

Doc loco sepat terminos a supponibus, qm suppones...

liger enumerati sumus. Necq geometria falsa supponit sicut quida affirmant dicentes...

E

Com. 47

F

G

Com. 48

H

Quid dicit demones ad exterioro rone no extedi, s ad ea q est in aia...

Species quidem igitur esse, aut vnum aliud extra multa non necesse est...

Quid dicit opozere ppones pmi subit vlez ee, pu rareqz aliqs p hoc ideas...

Liber primus

est in sit medio maius (huiusmodi enim ostensus est vniuersale esse.) si autem non primo inest medio maius, neq; medium erit proprie, sed indigebit alio medio termino, cui primo inest maius, verbi gratia, nisi sit vniuersaliter de iſochele, tres habere angulos, æquales duobus rectis non erit iſocheles medium, medio enim alio indigebit triangulo, cui primo inest tres habere angulos æquales duobus rectis. Ablato igitur vniuersali, aufertur proprie medium, proprie autem medio ablato, aufertur demonstratio, per immediatas enim propositiones est demonstratio. Quare nisi medius sit proprie medius, neq; immediata est propositio, hoc autem cum non sit neq; demonstratio erit. Quod igitur vnum aliquid et idem in pluribus esse non equiuocum. Bene non equiuocum additum est. Etenim cancer vnum nomen de pluribus profertur, sed equiuoce, et in sidere, et in animali, et in instrumento, et canis similiter, et de terrestri et de marino, et de celesti, et de plurimo, et equiuocis neq; dialectica videtur, nedum q; demonstratio.

Text. 26. Non contingere autem, idem simul affirmare, et negare neq; vna recipit demonstratio, sed si oporteat demonstrare conclusiones sic. Stendit aut accipientibus primū de medio q; verum, negare autem non verum. Ad idem autem, nihil differi esse et non esse accipere, similiter autem et tertium. Si enim datum est de quo hominem, verum est dicere, et si non hominem, verum, sed aut solum hominem animal esse, non animal autes, nō. Erit enim verū dicere Calliam, siue nō Calliam esse animal, non animal autes, non. Causa autem, quoniam primum nō solum de medio dicitur, sed etiam de alio. Propter id qd est in pluribus. Quare si medium et ips est, et non ipm, ad conclusionem nihil differt.

Corr. 49. Nulla inquit demonstratio videtur dignitate contradictionis. demonstratio in qua recta, nisi quando conclusio indigeat dignitate vti contradictionis, tunc enim et syllogismo huiusmodi videtur. Quando autem, necesse est hoc pacto concludere conclusionem. Induximus q; vbi non contingit predicatum fm aliquid qd inesse, nec subio, fm nō aliquid non inesse, vt enim monstramus q; nulli nequaquam simul vera est in huiusmodi contradictio, ob hoc indigemus huiusmodi concludere conclusionē. Quoniam enim immediate dicebat q; dignitatibus videntur scientie, et summunt ipsas in propositionibus, vt si sic dicitur, quoniam a et b ipsi, c sunt equalia, que autem sunt equalia eidem et inter se sunt equalia. a igitur ipsi b est equalia. Dignitas autem contradictionis in omnibus entibus, et non entibus diuidit veritatem et mendacium. videtur autem in aliquibus rebus non sic se habere, s; posse simul verificari contradictionē, vt in anima, dicimus animam et immortalē esse et mortalem, et manifestus b est fm aliud quidem et aliud, id est substantia, immortalē et sempiternam, operationibus autem nequaquam. Similiter elementa et generabilia sunt et igenerabilia. Sed totum quidem ingenerabilia, fm partes autem generabilia. Eodem modo et celum mouetur et non mouet, non mouetur quidem vniuersaliter, quoniam totum locum non mutat, mouetur autem fm suas partes ad mundus. In alijs autem plurimis idem quis inueniret, et ob hoc

in aliquibus concludentes affirmationem, cogitur de contradictionem negationem facere, vt nō videatur locum habere in proposito fm aliquid negatio, vt in mente si syllogizemus q; immortalis sit et sempiterna, qd videatur sic immortalē esse quemadmodum anima, vt possit in ipsa etiam negatio verificari fm aliquid, apponimus in conclusionem, q; immortalis ergo est mens et non immortalis, et sempiterna, et nō sempiterna, eodem modo et in similibus. Querit igitur in his quoniam et in huiusmodi conclusionibus, in quo termino syllogismi oportet dignitate vti contradictionis, vt in conclusionē hac etiam videntes, monstramus q; solum altera pars contradictionis vera est, et nequaquam reliqua. Manifestum autem est q; neq; potest concludi in conclusione nisi in propositionibus preceptum fuerit. Tres igitur termini cum sint in syllogismo, in quo ipsorum videndum est dignitate contradictionis. Et manifestum est quidem q; in propositionibus est contradictio. Possibile enim est in vnoquoque terminorum considerare ipsam, quemadmodum quando dicimus, homo et non homo, lapis et non lapis, que indefinitē vocabatur in libro περὶ ἐπιπέδων. Sed quoniam in propositionibus que dicuntur de alijs quibus aut affirmantur aut negantur, et particule negatiue facientes negationem vni soli termino coordinantur, ob hoc veluti in terminis consideratur dignitas contradictionis, simul intellecto, v; et reliquo complete propositionem et vt simpliciter dicam, quoniam vt dixi, oia queq; considerantur in conclusionem, considerantur in propositionibus, non est etiam possibile aliquid esse in conclusionē, q; non preceptum sit in propositionibus. Quoniam autem dixi in aliquibus conclusionibus, totam dignitatem contradictionis concludimus dicentes, verbi gratia, q; hoc est animal, et non animal, quem vbi propositionum videndum sit hoc syllogismo. Cum tres enim sint termini in propositionibus, qualem oporteat tali figura profertur, quoniam hoc est, et non hoc, et dicit q; solum in maiori, et in nullo aliorum. Si enim assumemus aliquem aliorum hoc modo, nequaquam nobis vtile erit ad conclusionem. Et quid dico nihil vtile esse nobis ad conclusionem. Proxius enim nulla dignitate contradictionis contingit vti in maiore et medio termino. Contrarium enim concludet, et sic simul veram esse in ipsis necesse omnem contradictionem. preterq; si non equalia sint termini, vt in quo ponit ipse syllogismū, Callias est homo, homo est animal, et non non animal. Callias ergo est animal et non non animal. destructione quidem contradictionis, neq; in maiore contingit vti. Contrariū enim concludetur affirmationis, et proprie vera erit negatio, sed affirmationi proprie non vera erit simul negatio. Non enim solum Callias est homo, s; et non Callias, et si non omnis non Callias. Quare non contingit dicere q; Callias, et non q; Callias est homo, etenim non Callias est homo, et si non omnis vt Socrates, Platoq; propter hoc neq; in medio videndum est dignitate contradictionis. Non enim solum homo est animal, sed et non homo et si non omnis. Manifestum est autem q; vera simul dicunt dicentes in maiori termino et medio contradictionem. Non sumimus proprie contradictionem sed vnius termini solius positionem et destructionem, quam inquit vocabamus in libro περὶ ἐπιπέδων in determinatum subiectum. Negatio enim destructio est predicati termini. Contradicere igitur in his terminos dicimus si hijs non propositionibus est. contradictiones autem proprie in propositionibus est. contradictiones autem in terminis, si in subiecti ordine summantur termini, vno et eodem

7. fa. cōia
73 assignet.

11 diximus. legēdu
1/2 πομεν

Posteriorum

et eodem de vtriusq; predicato poterunt simul verificari vt dictum est. Ob hoc igitur neq; in maiori termino, neq; in medio possibile est dignitate contradictionis vti, sicuti diximus. Solum igitur in maiori videndum est dignitate has dicentes, q; homo est animal, et nō non animal, sic enim concludere poterimus. Callias igit animal est, et non non animal, sed Aristoteles quidem maiorem et medium vt subiectos terminos capiens sic demonstrat, q; non est possibile in ipsis dignitate contradictionis vti. Quoniam enim medius terminus non solum subicitur maiori, sed predicatur de maiore, si predicatum ipsum capiamus, nihil prohibet nos in hoc vti dignitate contradictionis. Dico enim q; Callias homo est, et non, non homo, sed semper possibile est hoc sic vti, sed non confert nobis ad conclusionem. Quod autem queritur hoc erat, in syllogismo in quorum conclusionē videtur dignitate contradictionis in quo terminorum videtur ipsa, sic vt sit nobis vtilis ad inferendam huiusmodi conclusionem. Solum igitur in maiori videndum est hac dignitate, in quibus volumus conclusionem huiusmodi inferre. Aut igitur sic est propositio definita intentio, aut dicendum q; propositum est ipsi monstrare quomodo videtur in syllogismo dignitate contradictionis, quomodo quidem in rectis, et quo pacto in his qui dicunt ad impossibile, et que sit horum inter se mutuo differentia. Quod in rectis quidem non semper, sed in quibus conclusionem talem esse volumus, in his autes qui dicunt ad impossibile semper. Et in rectis quidem in maiori propositione, aut simpliciter in fine, in conclusionē, in his autem qui per impossibile, in maiori aut simpliciter in principio. Omnis enim demonstratio per impossibile in principio videtur dignitate contradictionis. Ponit enim geometra latus, aut commensurabilem esse aut incommensurabilem, et accipiens alteram partem contradictionis falsam, vt q; sit commensurabile, et monstrans huic impossibile aliquid sequi (q; autem eadem equalia et in equalia) concludit oppositū. Et huiusmodi autem intentionem propositorum veluti ad predicta reddidit. Quoniam enim inquit (vt dixi) in superioribus, non accipiunt omnino scientie, etiam ex quibus sunt demonstrationes, si sint manifesta, hoc ipsum autem vult monstrare. Ecce, v; dignitate contradictionis nulla firma videtur scientia syllogizans, sed q; sit apertum et manifestum despicit, itaq; notum omnibus sit, et si syllogizans non videtur ipsa in assumptione. Deinde quoniam in aliquibus syllogismis necesse est ipso vti vt assumptio ne dicit. In aliquibus syllogismis ipsa videtur, quoniam in quibus talem conclusionem inferre volumus, et quodammodo in assumptionibus accipit. Ostenditur autem accipientibus primum de medio quoniam verum, negare autem non verum monstratur inquit talis conclusio, que in q; videtur dignitate contradictionis, si accipiamus q; primum terminus, i. maiore, vere quidem de medio affirmatur, haud autem non affirmatur, id est quando in maiori termino videtur dignitate contradictionis, verificata enim affirmationem, nequaquam esse veram negationem. Medium autem nihil differt esse et non esse accipere. Similiter autem et tertium, id est nihil prohibet medium terminum, similiter autem et maiorem et affirmatiue et negatiue accipere. Quare si nihil prohibet simul ipsos affirmatiuos et negatiuos accipi, impossibile est ipsa dignitate contradictionis vti vbi simul vera est. Sed Alexandrum autes talis est interpretatio, et si verum est de ipso medio maiorem terminum pre-

dicari, et de negatiue ipsius, at nihil refert ad syllogismū et propositam conclusionem, sic accipere aut mediū aut extremum. Si enim datum est de quo hominem verum est dicere, et si non hominem verum, sed aut solum hominem esse animal, non animal autem non. Erit enim verum dicere Calliam et si non Calliam tñ animal, i. verbum enim (si datum est de quo hominem verum est dicere) que est, ac animal de omni homine. Dicens enim de quo homo, de omni illo animal, hoc dicit, q; de omni homine animal. Si enī data est et sumpta propositio talis, de omni homine animal, non quidem et non animal, hoc totum solum si sic sumeretur, sufficiens est vt fiat conclusio, quoniam Callias est animal, non animal autes non. Si hoc erat, qd iam erat propositum vt diceret. Etenim si verum est inq; de homine animal et de non homine, et hominem de Callia et de non Callia, sed abundant que sumuntur, et nihil ad propositas conclusiones vtilia sunt, sufficiens enī est illud solum sumptus animal de omni homine, non animal autes non, sola enim maior propositio sumpta sic vtilis est ad tales conclusiones. Quoniam nihil nobis cōferet ad conclusionem medius terminus non solum q; non possumus in ipso vti dignitate contradictionis, sed neq; ipsum verificari in ipso contradictiones in conclusionē vtile nobis erit ad conclusiones, neq; maiorem fidem habebit ad conclusionē huius siue vera sit siue nō. Quodammodo in solo maiori vtilis erit simul vera contradictio, in maiore autes non simul vera.

Comne autem affirmare, aut negare, demonstratio, que est ad impossibile accipit. Et hoc non semper vniuersaliter, sed quantum sufficiens est. Sufficiens autem est in genere. Dico autes in genere. Et circa quod genus demonstrationes fert, sicut dictum est prius.

Causa dixerit quomodo in recta demonstratione videtur dignitate contradictionis et quando dicit, et in ea que est ad impossibile, q; omnis que est ad impossibile videtur ipsa, non quidem vtrius non q; ipsum habeat in omnibus entibus et non entibus, sed instantur ipso videtur quelibet scientia, inquantū ipso etiam indiget, indiget autem in quibus subiectis ipsi, vt geometria in magnitudinibus, arithmetica autes in numeris, et relique in proprijs subiectis. Quando igitur dicat geometra, aut commensurabile est, aut incommensurabile, quod est incommensurabile, non accipit huiusmodi vt q; possit, verbi gratia, album significare aut animal, aut non ens, sed solus q; contradidit ei quod est in magnitudine commensurabili. Si enim in oibus entibus et non entibus diuidat verū et falsū, tñ in solis magnitudinibus nihil minus ipse videtur. Similiter et arithmeticus et vniuersaliter particulariū peritior. Solum autem primum philosophus et dialecticus vteretur ipso vt communi, et in omnibus entibus et non entibus abeunt.

Communicant autem omnes scientie adinui cem fm communia. Communia autes dico, quibus videntur tãq; et eis demonstrantes. Ad autem de quibus demonstrant, neq; quod demonstrant, et dialectica qdem de oibus.

Dixit etiam superius q; ex dignitatibus hęc quidē communissimę sunt in omni congruentes scientie, hęc autes in pluribus, hęc nō in vna. Sed communitissimas igit dignitates omnes communicant scientie, fm data enim, aut quęstia nulla scia dicit alteri nisi sint subalterne fm

Epō Alex.

E

F

Corr. 50.
G

Text. 27.
H

Corr. 51.
D z

ediores qdē dignitates oēs inuicē cōdicant vt in ea q̄ est. Adictiones non ptingere mutuo simul verā esse. hac eni omnis sciētia r̄ ars viatur. hęc igitur etiam in superioribus dixit. Sorsan autem rursus in his resumat de hoc sermone, vt addat q̄ dialectica etiam hac vtitur dignitate, r̄ hęc prima philosophia quas vocat sophias in metaphisicis. at qui principia omnium demonstrans p̄ hanc ipsam contradictionis dignitatem, simili modo cū alijs ipsa vtitur. Ari^o igitur in tertio libro metaphisices, q̄uis vt dixi ipsam dignitatē contradictionis demonstrās, tamen vsus est ipsa in rationibus cōtra inducentes in cōprehensibilitatem r̄ indeterminatōnē in rebus. Respōdetis enī nobis inquit, aut non respondetis quod est cōtradictio, tāq̄ oporteat omnino concedere alteram partem r̄ non possint vtrūq̄ denegari, siquidem enim non respondetis inquit nobis, non vacat nobis ad p̄ceptorem, vt r̄ vere disputare. Quomō autem p̄suadet̄ pro vsu nobis conamini, q̄ incomprehensibilitas sit, nihil ad ea respondentes quę a nobis interrogatur. Si autē respondetis r̄ docetis nos, omnino nominibus vtimini ad doctrinam, nec nominibus nō significatiuis, sed quę ali quas res significant, r̄ quę sequuntur. Si igitur quęlibet scientia vtitur dignitate contradictionis, tamen non vtr̄ ipsa vtitur, sed vt particulariter r̄ in quantum ipsi vtile est. In solo genere sibi subiecto r̄ hoc sufficienter demōstrauit superius. Cū hic dubitare dignum est quomō hic dicat communicare inuicem scientias fm̄ cōmunia. Si enim non vt vnūlibus, sed vt proprijs vtantur, neq̄ cōdicare dicentur mutuo. Dicimus igitur q̄ r̄ si vnūuersales dignitates conferunt, scientijs, r̄ hac ratione quęlibet p̄pria sibi facit cōmunia, tamen hęc significatio cōtradictionis cōmunis est r̄ nihil differt, siue in magnitudinibus sumatur, siue in numeris, siue in quolibz alio, oīno enim contradictio alicuius est contradictio, vt igit cōtradictio est simpliciter, hac ratione cōmunis est cuiuslibz scientię, vt autem circa magnitudines, aut numerus, aut circa ea quę his accidunt, hac ratione propria fit, idem autem r̄ in reliquis. Cōmunia autē dico quibus vnū tāq̄ ex his demonstrantes, sed non de his demōstrat. i. dignitates, quibus vt principijs omnis scientia vtens, p̄posita demonstrat. Omnium enim disciplinarum dignitatibus vtitur, quoniam de omnibus syllogizat, sed quęlibet sciētia ex his quę per se insunt rebus de ipsis disputat. Dialectica autem ex probabilibus, tentat enim monstrare dialecticus q̄ duo latera trianguli reliquo maiora sunt, non ex his quę per se insunt triangulo vt geometra, sed ex probabilibus quibusdam, vt vbi gratia. q̄ sic maiora sunt, quoniam si fm̄ vnū angulum poneretur ante aut aliud, auferens autem irrationale animal de ipso, aut dominem ab altera extremitate rectę lineę, vt si positum sit vbi/a, ablatum autem vbi/b, manifestū est q̄ per vnā rectaz lineam a/b veniet ad positum, r̄ non per duas, sic manifestum est duo latera reliquo esse maiora, breue enī veniet r̄ dialectica omnibus, hoc est p̄ma philosophia, quę omnes dignitates demonstrare aggreditur, tamen r̄ hęc his vtitur, r̄ maxime contradictione / cōmunissima omnium dignitate, quemadmodum diximus etiam Ari storelem in tractatum metaphisices vtentem dignitate contradictionis, in rationibus contra destruentes assumptionem. Quoniam enim rationes contra illos, non sunt particularis alicuius scientis sed primi philosophi manifestum est. Quęlibet enim scientia circa vnū aliquod genus versatur, vt sc̄pius dictum est. Sola autem prima philosophia r̄ dialectica subiectum habeat omnia entia.

De omnibus igitur entibus disputare, siue determinatas habeant naturam siue non, p̄mē pbic̄ est. Et si aliqua vnūuersaliter tentet demonstrare communia, vt quod est affirmare omne, aut negare, aut quod est equalia ab equalibz demere, aut talium quędam. Verum dialectica non est definitio sic quorūdam, neq̄ generis alicuius vnū. Non enī interrogaret. Demonstrantem enim non est interrogare, propter id quod oppositorum esse nō demonstrat idem. Ostensum est autem hoc in his, quę de syllogismo.

Cum dixerit q̄ communibus omnes scientię vtuntur, quis p̄c̄ omnibus r̄ dialectica r̄ p̄ma philosophia, hac separat dialecticam ab alijs omnibus r̄ a prima philosophia. Ab alijs quidem omnibus, quoniam quęlibet aliarum circa vnū aliquod genus versatur, hęc autem circa genera omnium, simul autem ab omnibus differt r̄ a prima philosophia, quoniam dialectica quidem interrogat condiscipulantes, r̄ ab ipso summes propositiones sic ex datis ab illo propositionibus propositum asserit. Qd̄ r̄ ex vtriusq̄ particulis contradictionis idē asserit, vt vbi gratia, volens probare immortalitatem anime interrogat condiscipulantes vtrum videatur ipsi, per se mobilem esse animam, necne: r̄ accipiens hanc partem contradictionis quas respondent condiscipulantes, tentat monstrare immortalitatem ipsius, ex probabilibus. r̄ per sua sibi libus, r̄ non ex necessarijs neq̄ ex his quę per se insunt rebus. Scientię autem non sic. Neq̄ enim interrogantes sumunt propositiones, sed ex ipsa rerum natura sumunt r̄ si nulli sic videat quod vult, neq̄ ex vtriusq̄ parte contradictionis idem concludunt. Demonstratur enim hoc in secundo priorum analyticorum, q̄ demonstratiue idem concludi ex oppositis impossibile est ex affirmatione inq̄ r̄ negatione. Ob hoc igitur non ex interrogatiōne scientię propositiones sumunt. Neq̄ enim si nō videatur condiscipulanti concedere veram propositionem sed falsam, concludere poterit scientiē propositus. Ob hoc igitur sciens ipse ex natura rerum propositiones sumit. Est ergo quando scientię ex contrarijs concludunt idem, sed per aliam partem contradictionis veram. sc̄lz recta demonstratione monstrant propositus, per reliquā autem falsam ad impossibile deducunt, sed eodem modo demonstrationis idem concludi ex contrarijs impossibile est quod facit dialecticus, q̄ enim est prouidentia ex eo monstrat q̄ anima est immortalis r̄ ex eo q̄ non sit immortalis, r̄ quid mirum? quando vtriusq̄ partem contradictionis summens idem asserit dialecticus, non hoc quidem existimans q̄ contingat simul veram esse contradictionem, sed in hoc ipsum absurdum impellens aduersarium, q̄ quas concedat partem contradictionis huic demōstrans sequi falsum, verum autem esse contrarium. Quid ergo quoniam demōstrans etiā prima philosophia non interrogat p̄positionem sed sumit. ob h̄ circa vnū aliquod genus se habz. nō enim oīa entia ipsi subiecta sunt, demonstrantem nūq̄ igitur est interrogare, non est dictū ad demonstrationem, q̄ ipsa non versetur circa vnū ali quod genus. Possibile enī est circa vnū aliquod genus versatam non demonstratiuis sumere ex interrogatiōne propositiones, sed ad id quod non est determinatorum quorūdam, ne idem significant, quę sunt ex vtriusq̄, r̄ ex non esse

N
Lōm. 52^m
O
P
Q

I
K
Dubitatio.
Solutio.
L
M

esse determinatorum quorūdam, r̄ ex non esse generis vnū alicuius, sed vt p̄ non eē determinatorum quorūdam significet, q̄ non definit sunt alique partes contradictionis ipsi, vt in qualibet scientia. Geometric enim determinatum est demonstrare, diametrum incōmensurabilem esse costę, contrarium autem non. Et q̄ duo latera trianguli maiora sunt reliquo, contrarium autem nequa. Et in vnoquoq̄ theoremate altera pars contradictionis determinata est ipsi, reliquum nō non. Et in ceteris scientijs eodem modo. Dialecticę autem non est determinata altera pars contradictionis, sed vt dixi per alteram partem probat in contradictionem ducens condiscipulantes, r̄ in doctum ipsum monstrare studeas, r̄ ad probationes eius q̄ est, non esse quorūdam determinatorum dixit, nō enim interrogaret. Demonstrantem enim non est interrogare, interrogat enim non vt demonstrat, sed vt cōtraria datis asserat. vt ex datis ab illo qualiacūq̄ fuerint propositum suum probet, verbum autem neq̄ generis vnū alicuius tāq̄ manifestum non probauit. Omnino enim manifestum est q̄ non se habet circa vnū aliquod subiectum determinata dialectica.

Si autem eadem est interrogatio syllogistica, r̄ propositio contradictionis. Propositiones autem sunt fm̄ vnāquamq̄ scientiaz, ex quibus est syllogismus fm̄ vnāquamq̄. Erunt vtiq̄ alique interrogatiōnes scientiē, ex quibus, qui est fm̄ vnāquamq̄ proprius, sit syllogismus. Abanifestum itaq̄ q̄ nō omnis interrogatio geometrica erit, neq̄ medicinalis, similiter autem r̄ in alijs. Sed ex quibus aut demonstratur aliquid, de quibus geometria est. Aut quod ex eisdem demōstratur geometrię, vt visibilia, similiter autem r̄ in alijs. Et de his quidem, r̄ rationem ponendam esse ex geometricis principijs, r̄ conclusionibus. Sed principiorum rationes non ponendam esse geometrię fm̄ q̄ geometra. Similiter autem r̄ in alijs scientijs. Neq̄ oēm interrogatiōnes vtiq̄ est vnūquęq̄ scientē interrogādū, neq̄ fm̄ oē interrogatū est de vnoquoq̄ respondendū. Sed quę sunt fm̄ scientiam determinata. Si autem disputabit cum geometra, fm̄ q̄ est geometra sit. Abanifestum est, quoniam r̄ bene. Si ex his aliquid demonstrat. Si nō non, non bene. Abanifestum autem est, q̄ non redarguit geometram, sed aut fm̄ accidens. Quare non vtiq̄ erit in non geometricis de geometria disputandum, latebit enim p̄auē disputans. Similiter autem se habet r̄ in alijs scientijs.

Uult demonstrare per hoc, q̄ non omnem interrogatiōnem interrogabit quęlibet particularium scientiarū, sed solum quę interrogat propria sunt quęlibet scientia, vt geometra geometrica, arithmeticus arithmetica, neq̄ ad omnem interrogatiōnem respondet, sed solū ad quot interrogantur ex propria scientia. Demonstrat autem hoc valde clare r̄ breuiter. Si enim inquit syllogistica inter-

rogatio idem est fm̄ vtriusq̄ partem contradictionis, q̄ r̄ propositio. i. si syllogistice interrogans, propositiōnem interrogat, vt vtrum immortalis est anima necne? vtrum mundus est eternus necne? Scientiales autē p̄positiones ex quibus est syllogismus determinatę sunt fm̄ vnāquamq̄ scientiam, hoc erit interrogatio scientialis si sit ex propositione aliqua, ex quibus fm̄ vnāquamq̄ scientiam syllogismus sit, si enim non ex his sit, neq̄ scientialis erit interrogatio. Si enim scientialis interrogatio, veluti ad propositionem scientialem interrogat siue affirmatiuam / siue negatiuam, propositiones autem fm̄ vnāquamq̄ scientiam determinatę sunt, neq̄ enī geometricis quę sunt musici vtilis sunt, neq̄ astronomo quę sunt arithmetici, non omnes propositiones interrogantur geometrię, neq̄ cuiuslibet particularium scientium, sed quęcūq̄ sunt subiecti generis, ob hoc neq̄ respondet ad omnem interrogatiōnem. Neq̄ si quis interroget geometram, vtrum pulcherrima linea sit recta, aut circumferentia ad talem interrogatiōnem est respondendum, sed ad solas conuenientes scientię sue, aut ei quę immediata sit super ipsam. Et enim quę immediate sunt super quālibet scientiam scire oportet scientem vt musicum quę sunt arithmetice, Theorematis enim ipsius vtitur r̄ machinatum quę sunt geometrię similiter r̄ p̄spectiuaz. Ex theorematis enim superpositę demonstrantur quę sunt cuiuslibet inferioris. si igitur sciens debet esse musicus, debet scire hęc ex quibus propria demonstrantur, arithmetica inq̄az. Similiter autem r̄ p̄spectiuaz r̄ machinatum, quę sunt geometrię. De principijs enim suis inquit nulla scientia rationem reddet, vt geometria quidem rationem non reddet de proprijs principijs, neq̄ aliorum illius. Dignum est autem in his dubitare. si enim oportet quālibet scientiam, quę sunt superpositę immediate scire, p̄incipia autem cuiuslibet superpositę demonstrant, nouit igitur quęlibet scientia rationes suorum principiorum, vt medicinę principium sunt quatuor elementa, de his autem physicus disputat. Si igitur oportet hoc pacto medicum, fm̄ physicum scire de quatuor elementis, sciet rationes de elementis. Sciens autem rationem dabit interroganti de his. Quomodo igitur dicit non reddendaz esse rationem de proprijs principijs. Si enim de his quę sunt superpositę immediate scientię r̄ ex qua propria asserit, oportet interrogatum respondere, vt medicum de physicis, r̄ p̄spectiuū de geometricis, physicum autem est theoremata r̄ quod est de quatuor elementis, quę sunt medici principia, de his igitur respondet medicus r̄ in alijs eodem modo. Dicebat autem ad hanc difficultatem p̄hs, q̄ necessarium est quę sunt superioris scientię scire inferiorum. siquidem per ipsa propria demonstrat, non quidem scire demonstratiue necesse est, sed solum quia / siue propter quid. Quare propria principia, superioris theoremata sciet, r̄ sic interrogatus quę sunt superioris, quia solum / non propter quod respondebit, vt medicus q̄ sola sunt quatuor corporum elementa r̄ non plura neq̄ pauciora. Et in reliquis eodē modo. Huius igitur difficultatis occasiones nobis dederunt qui dixerunt oportere scientem etiā theoremata superpositę sibi scientię. Siquidē opz reuera p̄fectus ipm̄ eē, vt p̄spectiuū r̄ machinatum, quę sunt geometrię r̄ medicū physicę, r̄ nil sit tibi mixt, sic / sic se hñtibz, p̄p̄a p̄ncipia demonstrabit. Ari^o quidem non hoc ait, sed q̄ interrogandus est geometra, aut de geometricis, aut de his quę ex geometricis principijs demonstrantur, vt de visibilibus. Quare contrarium vult potius, superiorē. i. interrogare quę sunt inferioris, r̄ manifestum est q̄ omnia

E
F
G
H
D 3

que sunt inferioris interrogabit superior. Neq; de oculo interrogandus est medicus, si pendet a physicis principis...

I, K, L, M

manifestum quoniam bene disputabit. Si autem non ex geometricis principis, sed de musicis, verbi gratia ipsius interrogat, non bene disputabit...

N, O, P, Q

geometrice et non musice interrogationes sunt, per interrogationem facit doctrinam. Rursus autem secundum dispositionem ignorantia bifaria dividitur...

A, B, C, D

musica est interrogatio non geometrica, de geometria autem, ut adinnice parallelas concurrere opinari, Geometrica quodammodo est...

E, F, G, H

Com. 55m

Continuatio

Secundum geometriam autem, aut ex alia arte, ut...

exposita ex duabus affirmatiuis, et medio termino indefi-
nito, non scintillare inq; et minore ppone/c/b/maioze aut
b/a/z enumeratiōe prius minore termino/c/facta, postea
a maioze, a/rursus inccipit. foztasse in toto esse, et de oi
dens. (In bis. n. est habitu differre) Quē autēz prope sunt
non scintillare, ex inductione iquit et sensu sumat. verbū.
n. (aut) non disiunctiue hoc loco, sed pro/z acceptū est vt
si argentū prope apponas, non videbis id scintillās pro/
cul aut scintillās ptemp laberis. Similiter lucernę lumē
ex longinquo visum, videt splēdere, et ferme scintillare.
prope aut existēs, nihil hō oñdit. Ob id nō errantes stel
le, scintillare vidēt errantes aut nequaq; a earū q errāt
q longius sunt magis scintillāt. Venuz ergo q̄uis maxia
nobis apparet, tñ nō scintillat, eo q̄ vicinissime sit. huius
aut est causa. q̄ pcedentes visus, debiliores fiūt, et ob hoc
magis patientes a lumine, relucētię hnt p̄bātālā. Pro
prius aut existētibus splendēdis corporibus, validiores
ip̄sis iniecti visus minus patiunt ab ip̄sis. Ob hoc ergo
validiores hntes visus, vel ex p̄p̄inquo scintillare lucida
corpora existimāt, vt lucernę lumē aut qd tale. si aut plu
rimū debiles fuerint visus, neq; respicere lucernę lumen
possunt multo iniecto splendore. Quare quē pp̄tū sunt
non scintillāt. Pole est aut per alterū, et alterū monstra
ri. Et crit ip̄sius pp̄ gd demfo. vt sit/c/planete. In quo/b/
ppe esse/a/nō scintillare. inest igit /b/ ip̄si/c/a/ ip̄si/b/nō
scintillare. Ante bac. n. p nō scintillare, ppe esse ip̄s os de/
monstrabat si aut ingt cōuertamus bozū ordinem et ma
iozem qdem (ppe esse) ponamus mediū, mediū aut, (nō
scintillare,) maiozem. facim⁹ ip̄sius pp̄ gd syls. Causa. n.
pp̄ria in medio considerat. vt planete ppe sunt, qd est
aut ppe non scintillat, planete ergo non scintillāt. hic er/
go ip̄sius pp̄ quid erit syllogismus. Ex causa. n. causatum
demonstrare et prope inq; esse non scintillare.

In quibus autē media non cōuertuntur. et
est notius, qd non est causa, ip̄sius quidē quā
demonstratur, non autem ip̄sius ppter quid.
Amplius in quibus medium extraponitur.
Etenim in bis, non propter quid, sed ip̄sius
quia demonstratio est. Non. n. dicitur causa.
Et propter quid non respirat paries, qz non
est aial. Si. n. hoc non respirandi causa esset,
oporteret esse animal cām respirandi. At si
negatio cā est ip̄sius non esse. Affirmatio cā
est ip̄sius esse. Sicut si sine mensura esse cali
da. et frigida causa est nō sanandi, et mensura
ta esse huiusmodi, cā erit sanandi. Similiter
autem, et si affirmatio, causa est ip̄sius esse, et
negatio, ip̄sius non esse. In bis autem sic de
monstratis, non contingit, quod dictum est.
Non enim omne animal respirat. Syllogis
mus autem huius causę est in media figura,
vt sit/A/aial. In quo/B/respirare. In quo/
C/paries. In quo/D/quidem igit oi, est/A/
E/imne enim respirans est animal. In/L/au
tez nullo. Quare neq;B/in/L/vllo est. Nō
igitur respirat paries.

Alud ip̄s exēpluz exponit de quo et prius diximus
sufficienter. Qm̄ sigdē ex forma lune illuminationes syl
logizabimus. ip̄sius pp̄ gd erit syls, ex causa causatū in

ferrens. si at vice versa. ip̄sius qz. Amplius in quib⁹ me
diū extra ponit. eteni in bis ip̄sius qd, et n pp̄ gd est de/
monstratio. nō. n. oī cā, vt pp̄ gd non respirat paries, qm̄
nō aial. si. n. hoc non respirandi causa est, affirmati
tio cā est ip̄sius esse. Jū dixerit de puerilibus causis, et
causatis. dicit et de non puerilibus. Qm̄ ergo ingt non
cōuertitē mediū terminus ad maiozem. i. causa ad causa
tū, causa aut causatū sit notius, non causaz aut dicit causa
tū, sicut i syllo q dicit Mulier peperit, q peperit viro cō
mixta est. notius est. n. peperisse. hui. n. sequit mixtā esse,
et aut quod est mixtā esse, nequaq; illud. Dic ergo ip̄sius
qz, nō pp̄ gd erit syls: ppea q̄ ex causato peperisse, et cāz
cōmixtā esse viro, intulit, tanq; oio sequat ad causatū cā
si. n. peperit viro prozlus cōmixta est. In bis ergo quē sic
se hnt, non est pp̄ gd syllogizare, ppea q̄ ad causam non
sequat oio res gesta. Alteri⁹ aut modū nō meminit, q̄ cā
inq; existente, et causatū sit, causatū aut cū sit, non oio cā
ppea q̄ partus ip̄sē simplr non est causa pallozis, p̄p̄rie,
sz p accis. si qdem nō ois palloz est a partu. si autē capta
mus aliqū pallozez q non sit a partu, sz ab alio quoddā,
nō bene dicemus in hoc, q̄ causato existētē causa nō est.
neq; n. est talis palloz. causatū partus sed alterius cuius
dā. In pole. n. est vtr aliqd esse, non existente c. Si eniz
oē quod sit ex causa sit, nece est oio causato existente,
causam quoq; esse. Occasio aut erroris est equocatio, et q
eadez forma et passio possit a pluribus causis fieri. Ob h
solū accepit, posse causa existente, nō oio esse causatū non
qdem ecōtra, cū sit cātum, nō esse ēē cām. Et si ad ali
quid sit causa et causatū, quō dicimus ip̄s a non cōuertit,
et cōtingere, causatū non esse existente causa. Dicim⁹
ergo, q̄ causam posse esse potentia nō actu, causato nō
existente. nō. n. vt cām dicimus esse, sz vt rem. verbi grā
Domificator pōt esse, domo non existente. nq̄tum hunc
bz habitū. Si qdē vt causa sumat, nece est oio et cāsātū
ēē. sunt. n. hēc ad aliqd. et sicut ē alterū et altez. si. n. est cau
sa potentia et causatū est potentia, si at actu est causa. et cā
tū oio est actu. Lū dixerit q̄ syls qz et pp̄ quid fm eandē
sciam duobus modis sit, vno qdē, qm̄ ip̄sius pp̄ gd, et im media
tas et per mediatas. Altero aut, qm̄ ip̄sius quia, ex causato
causam syllogizat, ip̄sius aut pp̄ gd, ex causa causatū: po
sitis secundi modi plurimis exemplis, et fm stellas et fm
lunā. priozis exemplū nullū posuit. Ob hoc ergo reassur
mit de p̄ modo sermonē vt et ipsum p exempla cōfirmat
neq; n. hunc vt alium quendā modū exponens dicit ip̄s
qz et pp̄ gd in eadem scia, sic reassumpit hęc, neq; n. est
aliū quēpiā inuenire, sed vt dixit, vt p̄ exemplū ponat.
Quid ergo est (verbū) in oibus mediū extraponit, A p̄i
cipio qdem Alexander ingt, qz p hęc secunda figuraz si
gnificat. eteni exemplā q̄ ponit, secunde figurę sunt. Quā
propter suspicari possēt aliqs, verbū, extraponi medium
terminū, hoc ip̄s significare, sz non hoc ip̄s significat, ex
traponi mediū terminū, sz vt et ipse Alexander in p̄cessu
ingt, extraponi mediū terminū dicit p causa imediata re
motiori. Hoc aut ne p̄p̄ximā et imediatā causam hēat
mediū terminus, sz mediatę sint pp̄ones. h. n. erat p̄i
mus modus dicit ip̄sius, qz, ad p̄pter. Jp̄sius. n. qz syls nō
immediatas hēre pp̄ones dixit, sed mediatas, est aut hoc
manifestū, ex ip̄s quē Aristo. ingt, Quos. n. ponit syllos
medię figurę, secunde inq; sequenter ponit in qbus di
cit, syls aut sit huiusce causę in secunda figura veluti quē
nihil dixisset de eo. Quod aut lōge poni mediū terminū
nihil aliud ip̄s significat q̄ discedere imediatā cā. mani
festū est rursum in bis quē paulopost dicit. Similes aut
sunt

N
L
O
Dubitatio.
R.
Dubitatio.
R.
Dubitatio.
P
Q
Q

sunt huiusmodi causę fm excellētiāz dicitis, hoc autem
est, multuz distāte medium dicere. i. distantē a causā. De
hoc ergo m̄. ponte autē exempluz mediatarum pp̄positio
num hō. Si eni vellemus ingt mōstrare q non respirat
paries, eo q ipse nō sit animal/aial. i. medio termino exi
stente, ip̄sius qa erit syllogismus, nō eni imediatā causaz
accepit. nō eniz ob hoc non respirat, qm̄ non est aial. Si
enī esset hoc ingt causa nō respirādi parietē, q ipse nō sit
aial, opz omne aial respirare, mō aut multa ex aialib⁹ nō
respirant, vt insecta oia et pisces. veruz enim est, qd nō sit
aial hoc non respirare, et segur p̄is ad aicedēs, nō tñ est
hoc causa non respirādi, sed syllogizans q non respirat
paries eo q nō habeat pulmonem, ip̄sius ppter qd dixit
syls, cām eni rei posuit in medio termino Qui autē p id
qd est nō esse animal, ip̄sius qa, p̄p̄terca q dicitur a cau
sa medi⁹ termin⁹. Doc loco merito dubitaret aliqs, cō
tra ea quē ab Arī dicitur, in quibus dicit. Si eni nō ēē
animal causa est nō respirādi, opz animal ēē causaz respi
randi, videtur cum oppositione conuersione male vti, ab
antecedente faciens cōsequens, seu p̄uersione. Si. n. ingt
nō animal est causa non respirandi, animal erit causa re/
spirandi. Est eni antecedēs quidez animal, cōsequēs aut
respirare. Quid ergo dicimus ad hęc, q̄ si in pp̄one simi
pliciter faciebatur sermonem, seu conuersionez dicens sic,
quia si non aial non respirat, necesse est oī aial respi
rare, reuera male vrebatur p̄uersione, cū oppōne. Cū tñ
autem nō dicit sic, neq; eni vt in pp̄one simpliciter ex
posuit sermonem, sed vt in cā et causato. ideo non dicit, si
affirmationem sequitur non ēē, et affirmationē sequet ēē,
respirare. si sed si negatio causa est ip̄sius non esse, et affir
matio causa est ip̄sius esse, vt quemadmodū dixi, capiat
causam et causatum. In his autem vt dixi veruz est ex in
antecedenti facere conuersionem, vt si miseri viris mu
lieres, causa est cur ip̄s pariant, non commiseri ip̄sas cā
est cur non pariant, et si non naufragandi causa est non
nauigare, naufragandi ergo erit causa nauigare, et si cur
nō sint fructus, causa est non pluere, cur sint causa vtiq;
erit pluere, et in omnibus eodem modo. Quare non male
ab antecedenti fecit conuersionē, causam accipiens et cau
satum. In quibus autem medium ponit extra. Etenim in
his quia et non ppter quid est demonstratio. Quod v̄bz
(ex poni) nō dicit, in secunda esse figura, manifestuz est
ex his ip̄s. In bis eni inquit soluz est quā, vt non ppter
quid demonstratio, q̄ si dicat q nūq; in secunda figura sit
syllogismus ppter quid, hoc autem falsum. Est enim in
secūda figura syllogismus ppter quid vt in habitu
sub recta ip̄spera, circulus quem mouet sol, equales babz
super terram semicirculum, et qui est sub terra, in quib⁹
est maioz et minor dies, non est equalis pars super terras
solaris circuli, et quē est sub terra. Inhabitatōe ergo sub
recta ip̄spera, non est maioz et minor dies. Et est hic syls
propter quid, imediata enim causa est in medio termino.
Et id quod ipse inquit Anacharfidis, in scitibia non sunt
vites, vt vinum est sunt vites, in scitibia ergo non est vi
num, et bis. i. ip̄sius propter quid est syllogismus. Imme
diata enim causa cur non sit vinū, est non esse vites, et est
figura secunda, in alijsq; plurimis idem. Syllogismus
sit huius causę in secūda figura, vt si/a/aial, in quo/b/respi
rare, in quo/c/paries. b/ quidem igitur omni inest/a. oē
ēdīm respirans est animal. c/ autem nulli, non ergo respi
rat paries. Hoc est in quibus mediū terminus extra po
nitur, et sit conclusio negatiua. Manifestuz enim q̄ si af
firmatiua sit in prima demonstratur figura, si autem ne
gatiua in secunda figura, quemadmodū in proposito nul
lus paries animal, omne respirans aial, nullus ergo pa

A
B
C
D

ries respirat. In scitibia vites nō sunt, vbi sūt tibicines, vi
tes sunt. In scitibia ergo non sunt tibicines. Et possibile q
dem erat per primam figuram facere syllogismus, cū q
negatiuam p̄positionem cōuertisset, et conclusionē. Si
enim nullus paries est aial, et nullum animal est paries,
sed et oē respirans animal, et conclusiō, nō nullus paries
respirat, sed nullū respirās ē paries. puer. a ḡ hōe fit, nul
lus paries respirat, sed qm̄ simpliciuz q̄m figurā p̄olq;
debatur, ob hoc sic dixit. Querenda autem est causa cur
in proposito syllogismus non sit in prima figura. Etenim
possibile in p̄ figura negatiuam concludere conclusio
nem, vt cum dico, omnis homo animal, nullū animal la
pis, nullus ergo homo lapis, ppter quid ergo non esse in
proposito: Dico ergo q̄ quādo dixerō, omnis homo ani
mal, nullum animal lapis, nullus ergo homo lapis nō ac
cepi cām mediū terminū, cur nō p̄ter de minorē mai⁹,
Neq; eni q̄ hō aial sit, ob hō nō est lapis, sz in causis opz
mediū terminū de miozi negati, et cām fieri cur p seipm
maius neget de miozi sicut et in affirmatiuis syls, ob h
maioz de miozi p̄dicat, qm̄ et medi⁹ et p mediuz p̄dicat
et ipse de miozi. Sic v̄z. et in negatiuis opz fieri, sigdē re
uera cām ēē opz mediū, cur maioz nō sit minorē, et nega
ri mediū a miozi, cur p seipm et maioz de miozi neget.
Qm̄ ḡ vult a miozi negari medi⁹, in p̄ aut fig⁹ non con
tingit minorē pp̄one negatiuam ēē, ob hęc nō est possibi
le in p̄ma figura negatiuam syllogism causę fieri, nisi vt dixi
duas p̄uersiones faciamus, et negatiuz pp̄ōnis et p̄clōnis.
Ob autem dixi, cum dixerō, ois homo aial, nulluz aial la
pis, nulluz hō lapis, nō est cā mediuz terminus cōclu
sionis. Sed hęc est natura terminoz, nullū eni aial ēē la
pidem, simili modo est ac si neq; lignum esse diceret q̄
piam, neq; aliud quicq; ab his quē animalia sunt. Dicit
re autem omnis hō animal, non est causa cur non sit hō
mo lapis, qm̄ ad huc nō aial existēs, poterat nō ēē lapis.
Quādo qdē dixerō nullus hō inanimatus, omnis lapis
inaaiatus, nullus hō lapis, cā ē cur nō sit hō lapis, nō ēē
inaaiatū, qm̄ eni gen⁹ ē lapidis inaiatū, nō p̄cipiat autē de
gēne hō, ob neq; de aliq; q̄ sub gēne sint sp̄tū p̄cipiat. q̄
rū est et lapis, solū ḡ in 2^a fig⁹ hui⁹ causę est syls.

Comparatur autē huiusmodi causę fm ex
cellētiām dicitis. Hoc autem est plurimū di
stans mediū dicere. Sicut est illud Anachar
fidis, q̄ in scitibis non sunt tibicines neq; eniz
vites. Scdm̄ igitur eādē sciam, et fm medio
rum p̄ositionem, hęc differētię sunt ip̄sius qa,
ad eū qui est ppter quid syllogismus.

Phs qdē (vbi) fm excellētiā dicitis, oem ēē inquit ab
Arī. p eo q̄ est multū distātib⁹, et hui⁹ enarratiuz ēē id
qd̄ inserti, distātē mediū terminū ab imediata cā dicere,
idest nō imediatā cām ēē mediū terminū, sz remotā. Nō
videt aut mibi l̄ra B̄ sigre. hoc ip̄s eni sermonē de B̄ sci
piēs dixit. In qb⁹ aut mediuz extra ponit. i. p̄cal ab ime
diata causa p̄ositionem habet. In dicendo autem compa
rantur remotę causę causis remotis, multa discontinua
tio apparet. Sed et de hoc Themistius ingt. verbus,
fm excellētiām dicitis equale esse ei quod dicitur, bis
quē ex superabundantiā, idest ex superabundantiā sumū
tur, sufficiebat eni ad mōstrandū nō respirare parietē di
cere, q̄ pulmonē nō bz, ex eo autē q̄ nō sit aial, ad excel
sum et ex superabundantiā sumptum est. Simili mō au
strales stellas citius verti, eo q̄ minorem habeant circū
ferentiam super terram sufficiens est ad demonstratio
nem. Ex eo autem non notiores sint ab septriquali po
Io. Grā. sup Post.

E
F
G
H
E
E

Quare erro
res stelle vidē
tur scintillare

Quare erro
res stelle vidē
tur scintillare

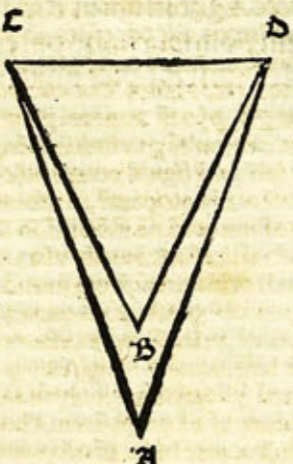
Cōm. 62^m.

Cōm. 63^m.

Expō The
miltij.

Io. ex eo q magis est. i. ex supabundantia est. Deinde enar-

Alio autem modo differt ipsius ppter qd ab ipso ga. qd est per alia scienciam vtriusq speculari. Et moai aut sunt. qcuq sic se habet adinuicem. vt alteru sub altero sit. Et perspectiua ad geometriaz. Et mechanica ad stereometriam. Et harmonica ad arithmetica. Et apparetia ad astrologiam. Fere autem yniuoce sunt haruz sciarnz aliqz. vt astrologia. z que ma-



Com. 64. Rõnem differẽtẽ inter quia z ppter quid in eadẽ sciẽtia hoc loco dedit. ex eo q dixit. Alio autem modo dif-

magnitudo visa. i. d. latera ho/b/c. b/d. radu qui ex oculo inferuntur visibili. Sũt ergo duo trianguli basim habentes eadem. vertices autẽ z latera diuersos. Qd ergo que propius videantur sub maiore angulo videantur dicit p- spectiuus. Propter quid autem angulus qui est sub/c/b/d. maior est angulo qui est sub/c/a/d. nequaqz mõstrat p- spectiuus. sed geometra. quonia si in vno laterum triangu li ab extremitatibus duẽ recte concurrerint. concurrẽtes reliquis angulis trianguli. minores erunt. maiorem autẽ angulum continebunt. que autem a nobis in proposũtz theoremã addubitata sunt p- spectiuus dicit. In comĩtã quidem descriptum est theorematis. quorum nunc me-

Sunt autem hęc quecuqz aliterum quiddã existẽtia. fm substantiaz. vtuntur speciebus. Mathematice enim circa species sunt. Non enim de subiecto aliquo. Si enim z de subie cto aliquo geometrica sunt. Sed non quate nus geometrica. de subiecto sunt. Habet au- tem se ad perspectiuam. sicut hęc ad geome-

1. gratia xpianorum
2. iudiciary. fefellit
interprete xpianorum
26

triã z alia ad istã. vt id quod de iride est. Nã ipsum quidem ga. p-physici est scire. Sed pro pter quid. p-physici. aut simpliciter. aut fm disciplinã. Abulte autẽ. z non subalterna rum scientiarum. se habent sic. vt medicatiua ad geometriã. qz eni vulnera circularia tar- dins sanentur. Abedici est scire quia. propter quid autem. geometre.

Com. 65. Quoniam dixit ga sensibilem eẽ. ppter quid aut ma- thematicoz. sensibiles vocans harmonicã que est fm au ditum. z astrologiam que est naualis. hoc loco vult dice- re que sint mathematice. z quecuqz quidem sciarum aliud quiddã sunt fm subam. non vtunt quidez illo. sed solam spẽm speculantur materiẽ ipsius. mathematice de cunf. Naualis enim astrologia z musica que est fm audi- tum. non spẽbus vntur solis. fm ipsas. sed ipsa subã reruz. mathematice aut spẽbus solis. nequaqz subam cõsideran- tes. neqz sensu vtentes. Daber autẽ se ad perspectiuã. vt hęc ad geometriã. z alia ad istã vt id qd est deinde. Quã rõnem habet ingt perspectiua ad geometriã. hãc rõnem habet alia quecuqz scia ad perspectiuã.

Com. Alex. Quã rõnem habet ingt perspectiua ad geometriã. hãc rõnem habet alia quecuqz scia ad perspectiuã. Et Ale- xander qdem ingt. qz que cõsiderat theoremã de iride. sic se hz ad perspectiuã. vt se hz ad perspectiuã ad geome- triã. Sicut eni geometra solis vntur spẽbus. sicut subã. Perspectiuus qdẽ rectam lineã in aere accipit. que subã habet visus. p-physicũ existens corpus. z accipit p-physicũ ua solã ga. geometria autẽ etiã pp qd demõstrat. sic se hz que theoremã iridis scrutat ad ipsã perspectiuã. hęc quidem Alexander. Proclus autẽ dixit Arist significã- re arte que est de speculis. specularis eni est theoremã de iride. Specularis nãqz de reuerberationẽ factu rõnes. Perspectiuus autẽ de his que accidunt visibus cõsiderat. z vtunt specularis his que sunt p-physicũ. hic eni sum- pliciter accipit que accidunt circa irim. qz tricolor. z non plures duobus. qz mĩqz maior semicirculo sit. z similia qz vel p-physicus potest scire. ppter quid aut hęc fiant. p-physicus nouit. Quapropter z specularis. sic se hz ad p-physicũ. vt perspectiuus ad geometriã. qm autem ingt Pro- elus specularẽ in his signat Arist cõfirmat ex his q ipse inserit Arist. Ipm quidez ga. est scire p-physici. ppter qd autem p-physicũ. aut simplr aut fm disciplinã. Per hęc obicure locutus est specularẽ. Specularis eni non est simplr p-physicũ. sed fm disciplinã de iride. Di- scipling eni iridis docet ad reuerberationẽ visuz acci- dere. Multe autẽ z non sub seinuicem sciarum habent. Sic vt medicina ad geometriã. Dixit differre sylm ga. ad eo qui est ppter quid. fm alterã qdem z alterã sci- entia. z monstrat quõ in subalteris sciẽtiis differunt. nũc autẽ mõstrat quõ differẽtia hęc. etiã in aliqbus que non subalterne sunt apparet. z ingt vt medicus quide di- cit. qz circularia vlcera. difficilius sanantur bis que in alijs figuris sunt. Duius autẽ causã geometra dicit qz circu- lus oium figuraruz capaciõs est. z semper que z isopime- tris que plures habet angulos capaciõs sunt. z qm cir- culus finis est earũ que multi angulẽ sunt. ob hoc omniũ figurarũ capaciõs est. Quapp circularis vlcus mul- to indiget tpe. nãqz diuturnoz in ipso fiat repletio z cicat- rix. Videt qdẽz hęc causã. nõ sane esse dictã. Si eni duo vulnera supponamus nõ eque mensure. sed hoc qdẽ ma- ius rectilineũ. hoc autẽ minus circularẽ. mẽsuraz habẽs minorem z spãtũ. nihil minus difficilius sanatu erit cir- culare. qre non ex eo qz capaciõs sit circularẽ. hoc cõtin- git Sed magis videt causã esse huius. nõ adiacere p-physicũ

que cõualescunt partes. sed lõge. z ob hoc difficultatẽ ha- bere naturã in coniungendo ipsas. Quapp incidunt me- dici huiusmodi vulnera. z angulos faciunt. vt circularẽm delectã figurã. vbi eni sunt anguli. cũ parũ sit spãtũ iter cõualescentes ptes. ex eo q nõ lõge sint. pōt ipsas cõiun- gere natura. z sanare. licz autẽ z alio exẽplo vero vi in p- physico. si capiamus medicinã z astrologiã. Medicus. n. dicit qz septimi dies in morbis sunt vtiles. pp qdẽ viles nõ nouit. Astrologus autẽ dicit cam. pp quadratas z dia- metricas lune figuras z alia quecuqz.

Figurarum autem faciens scire maxime. pri- ma est. Et enim mathematice scienciarum per hãc demonstrationes ferunt. vt arithmetica. z geometria. z perspectiua. z fere (vt est di- cere) quecuqz ipsius ppter quid faciunt cõsi- derationem. Aut enim oino. aut sicut frequẽ- tius. z in plurimis per hanc figurã (qui est p- ppter quid sylus) sit. Quare z ppter hoc ma- xime erit faciens scire. Propriissimum enim scire est ppter quid speculari. Postea ipsius qd quide est scienciam. per hanc solã venari pos- sibile est. In media enim figura non sit p-physicũ syllogismus. Sed ipsius qd quide est sciencia affirmationis est. In vltima autẽ sit quidem. Sed non vniuersaliter. qd quide est autem. vniuersaliter est. Non enim quodãz modo est animal bipes. homo. Ampli⁹ hęc quidem illis nihil indiget. Ille autẽ per hanc densant. z augentur quousqz vtriqz ad imme- diata veniant. Abanifestuz igitur est qz maxi- me propria sciencie. est prima figura.

Propositiũ est p hęc mõstrare. qz sylus q scire faciunt. maxie p-physicũ est pma figura z h ex multis mõstrat. pmoqz ex eo q oẽs sciẽ. qcuqz sunt ipse pp qd. hac maxie fig^a. p- pma theoremã syllogisat. raro aut p z^a fig^a. pmi ga causã sũt. magis ipsa affirmatiua. in z^a aut fig^a nihil p-physicũ dicit affirmatiuũ. in tertia autẽ pcludit qdẽ. sed oia p-physicũ ria. causã aut vltiũ sũt. Raro aut negatiuas õnes sciẽ. con- cludũt. v. g. geometricas. vt qn dicat. in eadẽ recta. eisdẽ duob⁹ rectis. aliqz duẽ cõles nõ pcurrẽt altera alteri. i. aliõ z aliud punctũ. ad eadẽ ptes. eadẽ extremitates cũ ipis primis rectis hñtes. Hoc eni theoremã negatiuus est. p^m ergo p h. p-physicũ est demõstratiõ p^m fig^a. Sedarõ aut qm demõ- stratiões multũ p definitiões sũt. Definitiõũ aut sciam per solã p-physicũ figurã venari pole est. vniqzqz eni eoz q in definitiõẽ accipiunt. in affirmatiõẽ accipiunt. In z^a aut affirmatiuũ nõ mõstrat. in tertia nõ vltẽ rursus non mõstrat. Definitiões aut vltiũ sunt. solũ g p^m figuraz scia est definitiõũ. semp iueniẽtib⁹ nobis q subto sũt. z cõponẽtib⁹ generi õias quousqz exẽquũs defimbili de- finitiõẽ. vt si vellemus definire boies qrimus p qd sit ge- nus boies. deinde syllogisatẽ q aial. rursus vnamquãz õiarũ syllogisamus. z cõponimus generi. donec pgrega- tiõ cõuertat ad propositiũ. z hoc dicunt eẽ definitiões boies. hoc autẽ huius eẽ definitiõẽ nõ sũmĩ p demõstratiõẽ. nõ est eni definitiõũ demõstratiõẽ in octauo libro topicoz demõstrabit. s. ex ipa manifestatiõẽ. opz notas eẽ defini- tiões. qm neqz definitiõẽ est definitiõ. nisi g describat ali- quis. ex definitiõib⁹. aut sunt demõstratiões. sit ergo de-

scriptio definitiois hec. Definitio est oio sumpta ex cois ribus, et ex his que fm substantiam insunt, que est propria alicuius. Possibile autem est ex descriptione hac syllogica re definitionem. vt animal rationale mortale, oratio est ex cõmunioribus qdam sumpta et fm substantia, ppria qz bñis. Qd autem sumptus est ex cõmunioribus proprium existens alicuius definitione illius cuius est propriu, nisi mal ergo rationale mortale definitio e boninis. Per tertiamque inquit rationem propria maxime est scientie pma figura. Quonia hęc quide nihil indiget alijs figuris, alij autem hac. Omnis eniz demonstratio per immediatas su ppositiones. Si ergo mediata sumantur ppositiones et oporteat vnquamqz demonstrare sumemus medius terminum donec reducamus ad immediatas ppositiones. Hoc autem no est possibile facere per aliam figuram nisi per primam, vt qd dico, in secunda figura sit demonstratum aliquod, et oporteat vnquamqz ppositiones demonstrare. Affirmatiuam quidem q per solam primam figuram contingat monstrare manifestum est. Secda enim nihil affirmatiuum concludit. Tertia autem nihil vnicafe, per solam ergo primam possibile affirmatiuum monstrari. Similr et negatiua, in terra eniz non monstratur, p pterea q particulares sunt teraqz conclusiones, sed neqz in scda, pterea q ad monstrandaz negatiua, opus est affirmatiua ppositione, ex duabz eniz negatiuis nihil monstrari, illa autem rursus affirmatiua, si possibile est no monstrari, nisi per primaz figuraz, no monstrata. n. illa neqz negatiua monstrat seculum, nisi immediata fuerit et per se credita affirmatiua ppositio. Alteraqz monstratus in poribus analytici q in scda figura et tercia syllo, no bñt necessitate apparente, pferuntur autem reductione ad pma figuram. Ob ista q oia pma est scientie p fig. Quare et ppter hoc maxime erit faciens scire. Propriusissimus enim ipius scire, est ppter qd speculari. Si demisso magis cause est syllo, causas aut syllogistas scientie, hac maxime figura vtiunt, raro aut secuda ppropria vtiqz erit maxime et familiaris ad sciam hęc figura. Deinde ipius qd qd est sciam p hęc solaz figuraz venari possibile est, hęc est. Definitionu sigdem definitioes affirmatiue sit et vniuersales, nullus eni dicit q quodamõ bipes est bõ, deueniens hoicem, sed vlr. omnis hõ est aial rationale bipes. Amplius hęc quidem illis nihil indiget, illa autem p hęc denantur et augetur quousqz vtiqz ad immediata veniant. hoc est, prima quide ppõnibus non immediatis existentibus, sufficiens est ipsa suiipius semp interponere media, donec ad immediatas pueniamus ppõnes. et si eni negatiuam volumus monstrare, et secuda indigebimus fig, aut ex se, aut per conuersiones monstrabit negatiua, vt si velimus monstrare a/ nulli b/ inesse. et capiamus mediū terminum, c/ necesse est sane hüc, aut de a/ pdicari, aut de b. Si ergo pot de omni b/ ipsuz c/ pdicari, ex seipis monstrabit extrema, vt a/ de nullo c/ aut de omni b. a/ ergo de nullo b. Si autem non de b/ pdicaretur, sed de a/ possibile est per secundam figuram negare extrema a seinuice. Si eni c/ de omni a/ de nullo aut b/ nihil indigebit sola secuda figura. Pole eni est per primaz c/ eni de omni a/ gdes de nullo aut b/ sed et b/ de nullo c/ concludet. b/ de nullo a/ conuersaqz ppositione inueniet q/ a/ de nullo b. in secunda quide figuram impossibile est vt monstrauimus. Tertia enim proliis inutilis est ad scientiam, siquide nihil particulare concludunt scientie.

¶ Sicut autem a/ esse in b/ contingit indiuisibiliter. Sic et no inesse possibile est. Dico autem rez indiuisibiliter inesse, vel non inesse, eo qd

non sit aliquod eorum medium. Sic eniz no erit fm aliud inesse, aut non inesse. Cum igitur aut a/ aut b/ in toto aliquo sit, aut etiaz ambo, non contingit a/ in b/ primo non inesse. Sit. n. a/ in toto c/ igitur sub/ non est in toto c. ¶ Quonia dixi primam figuram non indigere alijs, illas autem per hac primam figuraz denari et augeri, do nec ad immediatas veniant ppositiones, interpositis semper medijs terminis, per quos ppositiones monstrantur, vult monstrare nunc per hęc, q immediate ppositiones non solum affirmatiue sunt sed et negatiue. Est enim immediate aliud de alio negare, et dar nobis regulam in his, quomodo oportet cognoscere immediate negatos terminos a seinuice. Non eni facile est hoc cognoscere. Quę enim sunt immediate ppositiones affirmatiue oino est scire, quonia aliquę habent p dicatione quod pmo insit subiecto, et nulli alij ante hoc. De corpore enim immediate substantia pdicatur, et hoc de anima, et in reliquis eodem modo. In negationibus autem no est facilis iudicium, quid ergo iquit q quando negatiuicem termini tales fuerint, vt neutrum ipsozum habeat alium talem affirmatiuum de ipso, eo q ipse sit generalissimus, et possit de aliquibus generibus pdicari, tunc immediate dicuntur inuicem negari. Immediatas eniz ppositiones has dicimus, inter quas non contingit cadere aliquem terminum, et facere syllogismum, si autem alter terminozum habeat aliquę de ipso pdicatur, hic potest interpositus facere syllogismum, pdicatus quide de altero, de reliquo autem negatus, aut. v. b. habeo reliquū negatum, vt per primum quidem secūda faciat figuram, per secūda autem primam. Quare immediate ppositiones solum hęc erunt, que vrosqz habeat terminos et generalissimis generibus, quonia si alter ipsozum aut vterqz subalterni erunt, non erit huiusmodi negatio imediata. Dico autem indiuisibiliter inesse aut non inesse, q non sit ipsozum medium. qd indiuisibiliter ides signficat qd immediate clare ostendit. Pulchre autem imediate indiuisibilr dixit, ppea qd no ptingit immediatas ppositiones secetas, interpositioe medijs terminis. vna ppositione duas facere. Sic eni no erit fm aliud inesse aut non inesse, sicut eni si dixero hõ est suba, non pmo pdicari de hoie subam, sed fm aliud, et ob hõ no est imediata ppõ, p ronale, n. et hoc p aial, et hoc p corpus, et solum de corpore suba pdicaf imediate. De hoie aut ronale, ppea q no cõtingit aliud inter hęc cadere, cui pmo insit pdicatur sic et imediate negatiões hęc erunt, qb no ptingit, ab alio subio negari terminu, tuc eni imediata est, et no fm aliud negatio. ¶ Cum igitur aut a/ aut b/ in aliquo toto sit, aut et ambo, no ptingit a/ in b/ pmo no inesse. ¶ ipm b/ subiu terminū accipit, a/ no negatu ab ipso b. et inquit. qn sit alter ipsoz in aliquo vniuerialiori, hoc quado heat aliqbd pdicatum de seipso, aut etia ambo, no est talis negatio imediata, no. n. pmo negat ab ipso b/ ipm, a/ sed p mediū aliud. ¶ Sit eni a/ in toto c. igit h b/ no est in toto c. ¶ Similr prius qd subiectu qd non est in aliquo, sed est gñalissimus gen, pdicatu aut in quo c. si g. omni qd inesse a/ b/ aut nulli etiaz a/ nulli b/ inerit qre no est imediata a/ b/ ppõ sed p mediū c/ negat a/ ab ipso b. Qm eni hoc nulli b/ ob hoc, neqz a/ pars est ipsi c. Accipiant aut termini in a/ quide. h. g. cõtinuum. in b/ aut suba. in c/ no quatu. Si g. qm de oi q dez cõtinuo, de nulla aut suba, neqz pttinu nulli substante inerit, hoc est, nulla suba continua est, qm neqz quata. Ecce ergo altero quidez termino, i. suba imediate exite, reliquo no no imediate no fuit imediata negatio. ¶ potest

¶ conclusioe græce u3 αἰσιθητάς τὸ σὺμπᾶρον

¶ Potest eniz a/ quide esse in quodam toto. b/ autem non esse in hoc. Syllogismus erit q non sit a/ in b. Si eni in a/ quidem omni est c. in b/ aut nullo est, in nullo b/ est a. Similr autem et si b/ in aliquo toto est, vt in d. d. eniz in omni b/ est. ¶ In a/ autem nullo d. Quare a/ in nullo b/ erit per syllo. Eodez autem modo de monstrabit, et si vtraqz in toto aliquo sint. ¶ Quonia dixi a/ esse in quodam toto, c. b/ aut in nullo c. Quę autē contradiuidūtur species, et negatur abinuicem sub idem genus reducūtur, vt rationale nulli irrationali inest, neqz irrationali vlli rationali, et in vtraqz in toto sunt animal. Ob hoc nequis omnia que negantur a se mutuo, huiusmodi eē puter, veluti altero sub aliquod vniuerialius reducto, et reliquo reduci, ob hoc ista adiecit, q contingit quidem alterum eorum que negantur in toto aliquo esse, reliquū no non esse in hoc ipso. sicut hñi gratia, in quibus diximus terminis. Continuum quidem est in toto quato, substantia autem in nullo. ¶ Cū dixerit aut q contingit, in qbus quidem contingat, nunc non dicit, in sequentiū autē apponet. ¶ Notandum est aut q syllogismū in secūda figura fecit. c. enim omni a/ dicit b/ aut nulli. Quado eniz pdicatus terminus negatiui pble matis in quodam alio vniuerialiori sit, syllogismus qd in secūda figura sit, possibilis quidem est in pma, sed no amplius concludit, a/ nulli esse b. sed b/ nulli a/ conclusionē conuersa, neqz a/ nulli b/ inerit. Hoc autem necesseario notauit, pterea q denari ppositiones per medium primę figure dixit. ¶ possibile est autē et per secūda figuram negatiua monstrare ppositionem, si affirmatiua imediata sit, sicut prius dixi, et nunc exemplis pbauit. Negatiuam enim ppositionem que dicit, nulla substantia est continua, si volumus monstrare interposito quato, sit syllogismus in secūda figura imediata ppõnem affirmatiua habens. Quatū enim omni est continuo, nulli autē substantię, quare neqz continuum. Sigdem ergo pdicatus terminus negationis in aliquo toto sit, in secūda figura sit syllogismus sicut monstrauimus, si autē subiecto in vniuerialiori existat, tuc syllo et in secūda sit et in pma sicut in sequentibus ponit. Similr autem et si b/ in aliquo toto est vt d. ¶ In enim, omni b/ inesse a/ no nulli, ipsum d/ sumit nunc contrarium subiectum quidem in alio pdicatum autem nequaqz. Et sit a/ quidem substantia. b/ autē contrarium. d/ no quantum. Omni enim continuo, quantum insit, quanto no nulli substantia, quare nulli continuo substantia, non ergo est imediata ppositio dicēs nullum continuum substantia. Eodez modo monstrabitur, et si ambo in aliquo toto sint. ¶ vt sit a/ corpus, b/ no continuum, manifestus est ergo q a/ quide in toto aliquo suba est. b/ aut in qto, no imediate g negabit a/ ab ipso, idest corpus, de nullo continuo, sunt eni duo syllo pdicti. ¶ Quod autē cõtingat b/ non esse in quo toto est a. Aut iterum a/ in quo est b. Manifestū est ex coordinationibus, quecuqz non cõmutant adinuices. Si eniz nihil eoz, que sunt in a/ c/ d/ coordinatiõe de vlllo pdicatur eoz, que sunt in b/ c. a/ autē in toto d/ est. Manifestus est q b/ non erit in d. Cõmutaretur eni cõordinationes. Similr autem est, et si b/ in toto aliquo sit. Si no neutra sit in toto aliquo

nullo, no sit autē a/ in b/ necesse est indiuisibilr non esse. Si eniz erit aliqd mediū, necesse est aliqod boz in quodã toto eē. Aut eni in pma figura, aut in media erit syllo. Si quidem igitur in prima figura b/ erit in toto aliquo. Affirmatiua eniz ad hoc opz fieri ppõnem. Si no in media, vtrūqz cõtingit. Ad vtrūqz eni posito ptiatiuo, erit syllo, cũ autē vtraqz ptiatiua sit, non erit. ¶ Manifestū igit q ptingit et aliud in alio no esse indiuisibilr, et quando cõtingit, et quomodo dicimus. ¶ Cum dixerit contingit a/ esse in aliquo toto b/ autē no esse in hoc, nunc hoc monstrare vult. Coordinationem g vocat, ab vnoquoqz genere deductam catenam, vt substantia, corpus, animatus, animal, rationale, et rursus que cõmutatur ad ipaz cõtingatio, idest in aliquo quide distferens, in aliquo no cõmunicans. Substantia, corpus, inanimatum, graue, hęc eniz cõmunia habent genera substantiam et corpus. Alia autem que dam cõordinatio que no cõmutatur ad primam. In non cõmunicans, sic quantum, continuum, determinatum, numerus. ¶ Manifestum est g inquit ex his que non cõmutantur, q contingit vnus terminum in aliquo esse, alterū no non esse in hoc. Si ergo capiamus vnum medium terminum, et negemus ab aliquo termino qui sit in alia cõordinatione, vt animal ab omni continuo, animal quidem sub corpus reducef, aut sub substantiam, nequaqz no continuum. Si eni continuum sub idem reducef, sub quo et animal, cõmutabuntur cõordinationes, sed non cõmutantur. ¶ Similr autem et si b/ in aliquo toto est, a. contingit a/ non esse in hoc in q b. ¶ Si no neutrum sit in toto nullo, non insit autem a/ in b. ¶ necesse est indiuisibiliter non inesse hoc est, neqz a/ neqz b/ in aliquo vltiori existat, sed sint ipsa vltiora, negeturqz alteruz ab altero, necesse est imediate negari. ¶ Aut eniz in pma figura a/ aut in media erit syllo. ¶ Si quide inquit sit medijs terminus inter a/ et b/ syllo sit in pma et in scda figura, quonia a/ b/ est in toto aliquo, et non erit vltimum, qd autē hoc sit veruz liquet. Opz eni minores, ppositionem esse affirmatiua, maior autē terminus est b. qre si sit medijs terminus, c. omni qdem inerit b. a/ no nulli ipsi c. inerit. ¶ qre figura p sit. Diximus aut de h iaz. ¶ Si no in media vtrūqz ptingit. Ad vtrūqz eni posito ptiatiuo sit syllo. ¶ Si aut posito medio termino z fiat sig. p cō medijs ab vtroqz extremo negari. ¶ Diuis autē cā est, q in z sig. indifferēs est, in qua nā ppõne affirmatio sit. c/ eni siue a/ nulli insit b/ no omni siue a/ quidem omni b/ no nulli, per vtrūqz possibile est cõcludere. q/ a/ nulli in esse b. qre no erit imediata, a/ b/ ppõ negatiua, siue eniz a/ omni insit mediū vt in z sig. siue b/ vt in p et z no erit imediata, a/ b/ ppõ. Cum aut vtraqz negatiua sit, no erit, manifestū igit est q ptingit aliud in alio no inesse indiuisibilr. ¶ Negs dicat q ptingit mediū terminū sumi q nullo extremo insit, et sic p syllo negari a/ ab ipso b/ c/ sit vtrūqz gñalissimū, ob ista adiecit, q si sumaf b/ medi, vt neqz ipsi a/ insit, neqz ipsi b/ vtraqz faciet negatiuas ppositiones, et sic in collectis erit combinatio.

¶ Ignorantia autem non fm negatione, sed fm dispositionem dicta, est quidem per syllogismum facta deceptio.

¶ Conuenit scienti non solum quecuqz ad doctrinā scientie perueat tradere, sed que scientiaz proficquatur de,

E
F
G
H

Corr. 69.
Corr. 70.
E 3

I ceptionem exponere. Sic ergo Aristoteles...
K Quia falsa est opposita vere cognitioni...
L Si ergo trianguli tres anguli duobus rectis...
M Si ergo affirmatiuus sit et immediatus...

logismus per que deceptio facta est...
N terminus sub neutro extremo...
O Si ergo affirmatiuus sit et immediatus...
P Si ergo affirmatiuus sit et immediatus...
Q Si ergo affirmatiuus sit et immediatus...

N O P Q

A meminisset eius que est sine syllo...
B Sed altera contingit vera...
C Quia dixit contingere...
D Sed que est a.c. potest...
E Sed que est a.c. potest...

enim erat in alia figura ipsius esse syllo...
F Quod aut maior propositio...
G Quod aut maior propositio...
H Quod aut maior propositio...

Com. 73. Que Alex. E F G H

Que ho.c.b. falsa esse, sed que est.a.c. vera, qm non in oibus q sunt inest.a.sed que est.b.c.falsa,qm imple est esse in.b.c.in quo nullo est.a. Non enim amplius vera erit, que est.a.c. ppositio. sicut aut et si sint vtrqz vere, pclo erit vera. Sed et que est.c.b. ptingit veraz ee cum altera sit falsa, vt si.b. et in.c. et in.a. est ne cesse est enim alterum sub altero esse quare si accipiat.a.in nullo.c. esse/falsa erit ppositio. Manifestu igit est, qm et cu3 altera sit falsa, et in vtrisqz, falsus erit syllogismus.

Com. 74m **C** Diximus qd ppositiu est ipsi de deceptioe que scie co traria est tractare, qd deceptio fm dispositione, aut circa mediatas sit ppones, aut circa immediatas, et qd vtruzqz aut cu syllo, aut sine syllo est, et qd cu affirmatiua sit scien/ tialis enunciatio siue ppod, deceptio p trario, dicit erit nega/ tionis, non p tradiciorie oppositionis, eo qd subingredia/ tur sciam et velit vlti cōcludere. Lū sit aut negatiua scialis ppō, deceptio affirmatiua erit. Qm ergo dixit quo sit dce pto, que e affirmatiua, circa immediatas ppōnes affirma/ tiuas, qm in sola figura p^o, et aut vtrisqz ppōnibus falsis, aut altera nunc monstrat quo sit negatiua deceptio, que est opposita immediatis ppōnibus affirmatiuis, fit ergo inquit et in p^o et in 2^o figura ppea qd vlti negatiuum in vtraqz pcludit, et qd p vtraqz ppōnes falsas, aut per alterā solā falsas, alterā aut solā verā, Quō vnūqzqz ptingat parti/ culariter, textū pcurentes cognoscemus, et anteā mōstrat quo in p^o figura monstrat ex vtris ppōnibus falsis. Ut si/a et in.c. et in.b. sit indistincte, si.n. accipiat.a.gds nul li.c.c. aut oi.b. falsę sunt ppōnes. J Accipit rursus maiorē terminū.a. minorē aut.b. et rursus affirmat.a. de.b. imediate, vt sit.a.gdē aial.b. aut gressibile, aial ergo imediate inest oi gressili, deceptio ergo dicens.a. nulli.b. inesse, pote rat in pma figura ex duabus falsis ppōnibus pcludere hoc mediatū, sumpsit ergo terminū b, vt maior de ipso et de minore affirmatiue pdicet imediate, hoc est q sunt sub maiori termino, p tradistincta inuicē esse vt si maior sit substantia, minor aut corpus, distincta corpori spēs, hoc est, incorporeū, medius erit. similiterqz si maiorē ac/ ceptit aial, minorem aut gressile, medium erit volatile. qd p tradistinctū est gressili, manifestum est ergo qd, volanti et gressili imediate inest aial. D^o ergo existente medio, si capiat/a, quidē nulli.c. inesse, hoc aut.c. ob.b. manifestum qd vtręqz erunt falsę. Monstrauimus. n. vtr qd qm vnus aliqd de duobus qbusdā imediate pdicet, siue affirma/ tiue siue negatiue siue de hoc quidē affirmatiue, de hoc at negatiue, neutrū illozū in altero est. Quare si capiat.a. de nullo qdem.c. cu oi ipsi insit.a. et.c. ob.b. cu nulli debeat in esse ambe sumenē falsę. sit ergo vt diximus maior termi nus i quo.a. aial, medius aut.c. volatile, minor aut.b. gres/ site, aial ergo imediate inest vtrisqz, si ergo quis capiat aial nulli inesse volanti, volatile aut oi gressili, vtraqz su mer ppōnes falsas, cōcludet autem aial nulli inesse gressi li. -pole est aut vtraqz non vtr sumere falsas, vt aial qui dem oi inest rōnali, pcludet aut non inesse iumpto me dio termino mortali, si ergo dicam, aial nulli inest morta li, mortale, oi rōnali, aial ergo nulli rōnali, maior qdē erit vtr falsa, minor aut affirmatiue in aliquo falsa. Op3 ergo mediū terminū sumi alicui quidē minori insit, alicui ho non, iumpto. n. oi inesse in aliquo erit falsa, maiorē autē accipere in aliquo falsum non ptingit, cu sit. n.a. vltim^o si sumat aliqs terminus sub ipso, oi ipsi quidem vere in/

erit.a. nulli aut false. Si aut extraneus ab.a. sit, qui sumet nulli qdem ipsi vere inest.a. oē aut false. Non ergo ptingit maiorē propōnem in aliquo falsam esse. Lōtingit at et altera falsa, et hac quacuqz contingente, pōt. n. que est.a. c. vera esse. b. c. aut falsa. Ante sumit maiorē quidē veraz negatiua, minorē at falsa, hoc est aut qm medius termin^o ab ambob^o extrane^o fuerit, vt aial, lapis, rōnale, aial nulli lapidi inest, lapis oi rōnali inest, aial ergo nulli rōnali. Et est negatiua sola vera. sic ergo per terminos manifestus est sermo, ipse aut p quosdā vniuer saliozes sermones hoc pbat. Sed que est.a. c. vera, qm nō in oibus q sunt inest a. qd cōtingat negatiua, maiorē inquā verā sumi, breui ter monstrat, ppea qd non est aliqū terminū talem sumere, vt de oibus entibus pdicet. si quidez. n. esset cōe aliqd genus oium entiu, et hoc sumptū est i maiori termino, nō erit pole hoc vere negare, sed de oibus entibus vere affir mabit. vt si substantiā acceperimus, (nullū aut erit ex his que sunt circa substantiā) oio de quolibet sumptio affirma bit. Qm ergo non est aliquis cōis terminus oium entiu sed diuisa sunt predicamenta, contingit semp sumere ex vtroqz genere terminū, de quo est maiorē vere negare. Quod aut maiorē vera sumpta, imple est minorē verā sumi, sed prozus erit falsa, manifestū est. Si. n. oi minori maior inest, nulli autem medio, eo qd extraneus ab ip/ so sit, manifestū qd neq3 medius nulli inest minori. Si enis a gñalissimo sit extraneus, p3 qd ab oibus q sunt sub gñalissimo. Quare si sumat mediū terminus oi minori inesse, prozus falsa erit ppō. sic ergo oīsum nobis, non esse pole cu sit maior negatiua vera, minorē affirmatiua vera esse, Arist. qd per figuras, duobus modis mōstrat ipsum manifeste. quozū p^o est b, sed que est.c.b. falsa esse, qm ipole est esse in. b. c. cui nulli inest .a. non .n. am plius vera erit. a. c. ppō. cōtingit ingt potius ho necesse est, minorē ppōnem. b. c. falsas esse. Qm imple est, si ve re. a. ab ipso, c. neq3. c. de. b. vere pdicari. si. n. vere affirmar tur. c. de. b. nō amplius. a. vere negat ab ipso. c. si. n. c. oi. b. inest, sed manifestū qd .a. nulli. b. inerat, in tertia figura cō cludef. a. alicui. c. inesse sed suppositū erat nulli .c. inesse. a. quare nō ptingit maiorē negatiua vera minorē affirma tiua verā esse. simul aut et si sint vtręqz vere et ē erit vera. Qm et alto mō ipole est maiorē vera, non oio falsam esse minorem. si. n. et ipsa sit vera, et ē erit vera qd est ipole, vt si. a. nulli. c. inest vere. c. aut oi. b. vere, et a. nulli. b. inest vere, sed suppositū erat oi inesse, nō ergo ptingit maiorē vere, nō oio falsas esse minorem. sed et que est. c. b. cōtingit verā esse, altera existente falsa. Dic oppositum supponit minorē qdē verā esse, maiorē aut falsā. Hoc aut accidit i quit, si sumat mediū terminus talis, vt minor sit sub ip/ so, et ipse in maiori. si. n. sic sumat mediū, vt minor et in ipso sit, et in maiori necesse est inquit alterū sub altero ee, hoc est mediū sub maiori, et minorē sub medio. si. n. imediate sit in. b. a. sit aut .c. in. b. oio necesse est exequari. a. et .c. Quare et a. in. c. est. et a. in. a. b. n. sunt equalia, vt sit. a. r. i. fibile et b. homo, medius aut terminus sit recte ambulās, patet ergo qd homo in recte ambulanti est, in rectum aut ambulans in r. i. fibili, r. i. fibile autem in hoc, et vt breuiter dicam tres bi termini equalēs sumendi sunt. si enim sic se habeant, maior false negatur a medio, medius aut vere affirmatur de minori.

C Sed in media qdem figura vtraqz pposi/ tionē totas falsas esse non ptingit. Cum eni a. in omni sit. b. nihil erit accipere, qd in altero quidē omni, in altero ho nullo erit. Pporet aut sic accipere ppōnes, vt huic qdē isit, huic

antem nō insit, si quidē erit syllogismus.

Com. 75m **C** Cum dixerit quō pliciter in p^o figura in immediatis pro pōnibus negatiuis falsitate fieri ptingat, tranfit ad scdaz figurā et dicit. qd non contingit ppōnes vtr falsas accipe re, et hoc ante pponit monstrare, sit. n. vtr/a sit in oi/b/ et di cat qd qd in nullo, et tentet in scdā figura hōc pcludere, dico ergo qd non est pole neutrā ppōnuz totā p totā fal sas esse. si. n. in secunda figura op3 mediū terminū vt/c/de hoc quidē affirmari de hoc ho negari, manifestū qd me diū b3 op3 esse, vt a quo negat false negetur, et a quo affir maē false affirmet, non in aliquo quidem vere, in aliquo aut false, sed totalr false hoc aut ingt est imple, quomō aut hoc sit imple per ipsos textus cognoscemus. Lū eni in oi/b/ insit/a, nihil erit accipere qd in alter isit oi, hoc ē, si/b/ oi insit/a, non ptingit talē terminū intelligere, vt alte ri ipsoz insit oi, alteri ho nulli. siue. n. a. oi inest, et b/ inest b/ enim sub/a, est, siue. b/ oi inest, c/ oio et alicui/a, inest. sub a/enis est. b. vt aial oi rōnali insit. si ergo capiat aliqd, qd a oi insit, vt substantiā, oio et rōnali inest, simili modo su maē aliqd oi rōnali inesse, vt verbi grā, vt rōne, oio et B alicui aiali inest. similiter si qd neq3 ab aiali, vt verbi grā inaiatū hoc oio et a rōnali negabit. similiter si figd a rō nali negat, vt xbi gratia irrationale, oio et hoc ab aliquo aiali negabit. Non ergo ptingit aliqd accipe, qd de hoc qdem oi pole sit affirmare de hoc aut oi negat. si. n. de al tero affirmet, oio et de reliquo aut vtr aut particulariter si gdē. n. vtr de maiori affirmet, oio et de minori vtr affir mabit. Pars. n. est maioris minor. si autē de minori vtr affirmet de maiori particulariter affirmabit. Similiter si ab altero neq3 oi, oio et ab reliquo aut vtr aut particu lariter negabit, sicut et qm affirmabat. Hoc ergo sic se hñ te, si capiamus mediū de hoc quidē vtr negatus false, de hoc at vtr affirmatū vere, manifestū sane qd aqua specie vtr negat, de hac vtr vere pdicabit, et de qua false vtr p dicat ab hac vere vtr negabit. hoc aut imple mōstrauit mus, nō ergo pole est in scdā figura vtr falsas vtraqz sumere ppōnes. Op3 aut sic accipe ppōnes, vt huic q dem insit, huic ho non insit, si quidē erit syllo. J In scdā. n. figura necesse erat oio dissimilis figure esse ppōnes, siqui dem op3 syllogistica esse figurā, sed syllo deceptiois sub ingrediens sciam, vtręqz syllo validis scdam figurā, in ma teria aut sola mendaciū sumet, sicut in precedentibus di ximus. Sophistica est. n. pter figuras palogismos fieri.

C Si igit accipiant sic falsę, manifestū est qd p trarie e3tio se habeat, h aut imple est.

Com. 76m **C** Qm monstrauit qd non cōtingit talem terminū inuenti re, qui de hoc qdem oi affirmet, de hoc ho neq3, et vere vtruzqz, ex bis monstrat, qd non falsas p totū vtraqz pole est accipe. si. n. cōtingit ingt/c/ de hoc quidem oi false affir mare, ab hoc at oi false negare, p3 qd hrić ipse vere erit, si. n. /c/ nulli insit/a/ false, oi inest vere, similiter enis si/b/ oi insit/c/ false, nulli inest vere, Quare de hoc quidem oi false pdicabit, ab hoc aut negabit, hoc aut oīsum est im pole, falsis. n. vtr ppōnibus oppositę vere p trarie sunt, h est vtr falsas aut in aliquo oppositę vere, contradictionē sunt. si. n. lapidem oi boi inesse est falsum, oppositū est ve rū, hoc aut nō est p tradicioriu, non oi, sed nulli. similiter si aial inesse nulli boi falsum est, oppositū verū erit, non qd aial alicui inesse boi sit verū, sed oi, Quare vtr falsis, oppositę vere vtes sunt. Quare si/c/ a/ gde nulli insit false/ b/ aut oi false, et vtr ambo, verum erit dicere, qd/a/ gdes oi insit/c/ b/ aut nulli. hoc aut imple oīsum est, et alr, si vere quidē insit/a/ oi/b/ aut nulli, et/a/ nulli/b/ inest, suppositus est aut oi. Jdem ptinget et si/b/ gdem nulli false insit, a/ vtr

ro oi in differens, est. n. in secunda figura p rinatiuū, ver/ bu ergo (si sic accipiant false) hoc est ad syllogizandū ne gatiua3 pncm que falsa sit in 2^a figura, oportet hanc qui dem negatiua sumere, hanc ho affirmatiua, et has falsas p totū, manifestū inquit qd ecōuerso se debent hoc est ne gatiua facta affirmatiua, vera erit, similiter et affirmatiua negatiua hoc, aut ostensuz est imple. Quare non est pole vnuerfaliter falsas vtraqz sumere ppositiones.

C In quodā aut nihil prohibet vtręqz falsam esse, vt si. c. in. a. et in. b. quodā est. Si enim. a. qdem in omni. c. accipiat esse. b. aut in nullo, falsę quidem vtręqz ppositiones, nō in tote, sed in quodā. e. contrario autē posito p rinati uo similiter. Alteram aut falsam, et quālibet cōringit, qd enim est in. a. omni, et in. b. est. Si igit accipiat in. a. qdem toto esse. c. in. b. aut to to nō esse, que gdē est. c. a. vera erit, sed q est. c. b. falsa. Iterū qd in. b. nullo est, neq3 in. a. oi in erit. si enim in. a. est, et in. b. s3 nō inerat. si igit accipiat. c. in toto gdē. a. esse, in. b. aut nullo. q est. b. c. gdem ppositio vera est, altera aut fal sa. similiter aut fit trāspōitio p rinatiuo. Qd enis in nullo est. a. neq3 in. b. nullo erit. Si igit tur accipiat. c. in toto gdē. a. non esse, in. b. aut toto esse, que qdem est. a. c. ppositio vera est, altera aut falsa. Et iterū qd in oi. b. est, in nullo accipere. a. non esse, falsum ē. Est enim neces se si in omni. b. est, et in quodā. a. esse. Si igit accipiat in oi quidē. b. esse. c. in. a. aut nullo, q gdem est. c. b. vera erit, que aut est. c. a. falsa. Manifestū igitur qd et vtrisqz falsis, et altera tantū, erit syllo deceptiuus in individuis.

C Monstrato qd nō est pole falsas p totū sumere vtraqz, tranfit ad eas q falsę sumunt in aliquo. Et monstrat, Qm enis medius terminus sic se hēat, ad vtraqz extrema vt particulariter de vtroqz pdicet, patet qd si sumat, huic q dem nulli inesse, huic aut oi, vtręqz in aliquo falsę erunt, vt sit/a, gde aial/b/ aut rōnale/c/ aut mediū termin^o mor tale, p3 q mortale alicui aiali, et alicui rōnali inest. si ergo sumptus sit nulli quidē inesse aiali, oi aut rōnali, ambe false in aliquo erunt, et si nulli qdem rōnali, oi vero aiali eor dē modo. Lōtingit aut et alterā vtr falsam esse, alterā ho in aliquo. Dico qd si maior vtr falsa sumat, imple est mi nozē in aliquo falsam sumi, sed oio vera erit. Si aut mi noz vtr falsa erit, pōt maior vtr vera esse, pōt et in aliquo falsa. supponat enis ante maior vtr falsa, dico qd non est possibile minorem in aliquo falsam esse, sed oio verā. si enim/c/ vere inest oi/a/ sumat aut nō inesse false, manife stū qd verū est dicere/c/ oi/b/ inesse. Quod enis oi/a/ hoc ē b/ inest. Rursus si nulli/a/ inest/c/ manifestū qd neq3/b/ vtr li. si ergo sumat, oi/a/ gdem, nulli aut/b/ inesse/c/ affirmati ua quidē falsa erit maior, negatiua aut vera. Termini aut horū. p. rimi quidē maior aial, minor aut rōnale, medius substantia. scdū ho, maior, gdes et minor idem, medius aut inaiatus. sed et minor supponat vtr falsa. si ergo me dius terminus extrane^o sumptus fuerit ab extremis. vtr vera erit maior. Dico. n. sic. inaiatū oi rōnali, vtr falsa est et si sit maior vtr vera, inaiatū nulli aiali. Si aut mediū proprius sit minori, vt possit oi ipsi inesse, in aliquo falsa

E
F
G
H

erit maior, ut si maior sit rationale, minor autem homo, medius autem mortale si ergo dico mortale nulli homini, mortale o...

In his autem que non indivisibiliter insunt, aut non insunt, cum quidem per proprium medium falsi...

semper vera, illa autem semper falsa. et fere hoc deceptio eadem est et que fit per proprium medium. Si vero non per proprium medium fiat syllogismus...

Proposuerat tradere deceptiois syllogismos, per quot fiat modus. Dicitur autem quod aut circa immediatas fit, propones deceptio...

affirmativa existens vera est, manifestumque negativa facta falsa erit. Similiter autem et si ex alia coordinatione accipiat...

Sed per mediam figuram facta deceptione, utraque quidem non contingit falsas esse, propositio...

In a. et in b. est, si accipiat in a. quidem esse, in b. vero non esse, que quidem est a. c. vera erit...

Cum dixerit quod in prima figura sit mediate deceptio syllogismus negativus, qui sit oppositus verum affirmationi...

Si vero sit affirmativus, cum quidem per proprium medium impole est utraque esse falsas. Necesse enim est que est c. b. manere, siquidem...

Cum dixerit de negativa deceptioe non immediata, vult et de affirmativa deceptioe dicere. Rursus autem et hec in sola...

E

Com. 79

F

G

Com. 80

H

natur aial nulli lapidi inesse. Si ergo qs dicat oi, r capiat...

bilium fere est arithmetica. Ex omnibus enim sensibus...

I
K
L
M
Lom. 81m
Lex. 6. 33

N
O
P
Q

fant equalia, cognoscer dictum, per ea que particulari...

ne prozus esset, in infinitu et pcedere demstrationes, qm...

A
B
C
D
Lom. 82m
Lom. 83m
Lom. 84m

E
F
G
H

Quoniam autem est quod ipsum quidem de alio predicatur non secundum accidens. Dico autem secundum accidens, ut album aliquando dicimus illud esse hominem, non similiter dicentes et hominem album. Cum enim non sit alterum, aliquod album est, album autem quoniam accidit homini esse album, sunt igitur quedam huiusmodi, ut secundum se predicantur.

Com. 85. Quoniam predicationum, hęc quidem sunt secundum naturam, hęc vero preter naturam, secundum naturam quidem, quę cumque aut uniuersaliora de particularibus predicantur, aut accidentia de substantiis. Preter naturas vero quę cumque subiectum quidem faciunt accidens, predicatum vero substantiam ut quando dixerimus quod album illud est homo, quod hoc nigrum coruus est. Preter naturam autem huiusmodi dicuntur, quoniam secundum naturam subiunguntur substantię, in his autem substantię accidentia, quando autem subiectum quidem faciunt accidens, quod non est aptum naturę subiecti, predicabimus autem de hoc substantiam quę apta nata est subiecti, preter naturam, faciunt predicationem, quoniam ergo querit si in infinitum procedunt predicationes, merito prius determinat, quod de predicationibus ipsis est sermo quę sunt secundum naturam, non preter naturam, si in infinitum hęc procedant, siue uniuersaliora de particularibus predicamus, ut de homine rationale de hoc animal, et de hoc animatum, et hoc in infinitum potest procedere, aut stat, similiter et si Socratem dicimus album, et de hoc predicemus colorem, et ad hoc de hoc quale, et hoc in infinitum, aut et ipsum stat. Merito ergo de predicationibus huiusmodi loquitur, quoniam in scientiis accipimus accidentia quę per se in sunt rebus ut si omnis triangulus tres angulos duobus rectis habet equales hi aut duo sunt equales, et hoc in infinitum, aut alicubi stat. Intentio ergo propositio clara est. Tribus autem utitur in hoc suppositionibus. Querit enim primo si vel ultimi subiecti definiti, ut speciei specialissime, aut indiuidui, contingit predicata in infinitum procedere, ut si Socrates sit ultimum subiectum, de hoc autem predicatur homo, et de hoc rationale, deinde animal et animatum, et hoc in infinitum. Secundo autem, si cum sit ultimum predicatum definitum, ut genus generalissimum ut non possit esse quid aliud quod de ipso predicetur, si inquam in deorsum descensus in infinitum procedat, Tertioque, si cum sint extrema definita, predicatum inquam et subiectum, media sint infinita, veluti si in continuis, verbi gratia, definitis extremitatibus intermedia sunt diuisione infinita, sic et in predicationibus, definito et ultimo subiecto ut homine, ultimoque predicato ut substantia, si horum inter media sunt infinita, ut si quis vellet secundum continentiam ab ultimo ad primum redire, non utique possit propter infinitatem. Si ergo ostensum fuerit quod neque in deorsum, neque in sursum, neque in media sunt infinite predicationes, manifestum est quod nequaquam contingit in infinitum ire predicationes, hoc autem cum sit neque demonstrationes in infinitum procedunt. Et ob hoc in principibus dixit contra eos qui dicerent omnia esse demonstrabilia, quod accidit sic dicentibus non omnia esse demonstrabilia, sed prius nequaquam esse demonstrationem, siquidem demonstrationes sunt ex principibus, principia autem accipere non est, eo quod in infinitum procedant predicationes. Cum enim non sit quid alterum album est, album autem quoniam accidit homini esse album, sunt

igitur quedam huiusmodi, ut per se predicentur. Quando enim hominem inquit dicimus esse album, non aliud quid existens homo, huic albus esse dicitur. Per se enim substans est homo, quare si per se substans quidem est homo, in hoc autem existit homo secundum naturam, supponimus quidem hominem, predicamus autem de ipso album, quando autem dixerimus album hominem esse, quoniam prius albo quid aliud esse oportet, deinde fieri album. Nos autem supponimus album tanquam per se subsistat, deinde predicamus de ipso, quod ipsi subiecti aptum naturę est, merito propter naturam facimus predicationem.

Sit igitur huiusmodi quod ipsum quidem non sit in alio, in hoc autem primo, et non est aliud medium. Iterum in eodem modo similiter et hoc in b. Nunquid ergo hoc necesse est stare, aut contingit in infinitum ire. Et iterum si de a quidem nihil predicatur per se, a autem in c est primo, medium autem in nullo priori, et in a, et hoc in b. Nunquid et hoc stare necesse est, an et hoc contingit in infinitum abire. Differt autem hoc a priori tantum, quoniam hoc quidem est, nunquid contingit incepturum ab huiusmodi quod in nullo est altero, sed aliud in illo sursum in infinitum abire, alterum autem incepturum ab huiusmodi quod ipsum quidem de alio, de illo autem nihil predicatur in deorsum intendetem si contingit in infinitum ire. Amplius media nunquid contingit infinita esse determinatis terminis. Dico autem si a in c sit, medium autem ipso sit b, ab ipso autem b, et ab a alterum, sed horum alia, nunquid et hęc contingit in infinitum abire, aut impossibile est. Est autem hoc quidem intendere idem, et si demonstrationes in infinitum veniunt, et si est demonstratio rei omnis, aut adinuicem concludantur. Similiter autem dico et in priuatiuis syllogismis et propositionibus, ut si a non inest b enim vlli aut primo, aut aliquid erit in medio, cui priori non inest, ut si ipsi g quod est in omni b, et iterum hoc etiam alij priori, ut si b est quod sit in omni g, namque et in his, aut infinita sunt in quibus non inest priori, aut stat. Sed inconuertibilibus non similiter se habet, non enim est in eque predicabilibus de quo primo predicatur aut ultimo, omnia enim hęc similiter ad omnia se habent, et siue sunt infinita de ipso predicata, siue vtraque sunt dubitata infinita, ubi similiter contingat conuerti, sed hoc quidem sicut accidens, illud vero sicut predicatum.

Com. 86. Prima est suppositio. Ergo definito ultimo existente quod solum quidem subicitur, nequaquam autem de altero predicatur, videre vult, si in infinitum sunt predicata procedentia

cedentia per media necne, ut si vltimum subiectus sit, et ut capiamus predicatum de ipso immediate, et rursus de hoc predicatum immediate et hoc consequenter. Et rursus si de a quidem nihil predicatur per se, a non inest b, primo, medium autem nulli priori, et inest a, et hoc b, nunquid, et hoc stare necesse est, an et hoc contingit in infinitum ire. Differt autem hoc a priori tantum, quoniam hoc quidem, secunda hypothesis est, definitum quidem predicatum supponens, et de quo non contingit quid aliud predicari, querens autem si per immediata procedens ad subiecta in infinitum procedat. Amplius media nunquid contingit infinita esse determinatis extremis. Tertia est hypothesis, ut sit determinatum generalissimum, similiter et specialissimum. Querens autem vtrum quid infinita sint necne, ut neque predicatum per immediata procedens perueniat vniuersum ad specialissimum quod solum subiectum erat. Neque specialissimum similiter per immediata ascendens perueniat vniuersum ad generalissimum. Hac autem suppositione vera existente, impossibile est immediatam esse propositionem, attamen non in omni accepta est medium ingere terminum. Quoniam si definite sunt res, et sunt vltimo dico sane generalissimo immediate alicui subiecto predicari, et vnumquodque sumptu est determinate de aliquo predicare, necesse est omnino terminata esse media. Si enim omnia possibile est de aliquo immediate predicari, manifestum sane est quod determinate sunt immediate predicationes. Quare non infinita sunt media. Si autem infinita supponantur, non est immediatam accipere predicationes. Hoc ergo si iterum consideremus, siue verum sit siue non determinatis inquam extremis, infinitis autem medijs, non est aliud de alio predicare. Ipse autem ad media infinita sic inquit accipere, ut semper sumpta propositione contingat medium terminum accipere, et nunquam immediatam posse capi propositionem. Est autem b considerare idem, et si demonstrationes in infinitum veniunt, et si est demonstratio rei omnis secundum quod adinuicem concluduntur. Intentionem propositio per hoc nobis manifestatur, si in infinitum nobis propositionum predicationes procedunt necesse est demonstrationes in infinitum procedere, semper apparentibus nobis conclusioni terminum, et huiusmodi syllogismum, siue in infinitum procedunt demonstrationes, necesse est predicationes in infinitum procedere, et est eiusdem considerationis vtrumque horum querere. Verbum autem (an adinuicem concludantur) hoc est extrema quę demonstrare volumus concludi adinuicem. Predicatum autem possibile est per media procedens peruenire ad subiectum. Si enim perficiat media, patet quod non infinita sunt media, idem est inquit querere, si omnis est demonstratio. Si enim quodlibet sumpto est inuenire vniuersalibus, hoc autem accidit si in infinitum procedunt predicationes. Demonstrationes autem sunt ex vniuersalioribus, manifestum quod non est demonstrare omne, et ut vere dicam neque vnum, siquidem demonstrationes proprie sunt ex maxime primis, prima autem principia accipere non est eo quod in infinitum procedatur predicationes. Si enim quod sumptum est ad demonstrationes aliunde indigeat demonstrari, iterum quod sumptum est ad demonstrationem illius demonstrare oportet et hoc in infinitum, principio autem non demonstrato non est possibile demonstrare, principium vero accipere non contingit, manifestum quod nullus est demonstratio. Similiter dico et in priuatiuis syllogismis et propositionibus. Quę admodum inquit querimus si est in infinitum aliud de alio

predicare, sic et in negationibus, si contingit in infinitum procedere negationes, ut si a nulli b inest, siquidem ergo primo non inest ipsi b, manifestum quod non in infinitum procedit negatio. Si autem non contingit primo aliquid ab aliquo negare, in infinitum necesse est ire negationes, verbi gratia, non inest ipsi b, a per medium c, si ergo a nulli inest c, c autem omni b, a nulli inest b. Rursus a nulli inest c, per medium d, si a nulli d, d autem omni c, a nulli inest c. Similiter monstratur quod a non inest d, per medium f, et hoc in infinitum vs. Necesse est enim quod cum non sit immediata negatio, quę neque affirmationes terminatas esse oportet, sed est in infinitum procedere, attamen cum sint affirmationes terminatę, omnino et negationes terminatę sunt et est immediata negatio, siquidem non contingit sine affirmatiua propositione negatiuam monstrari. Ut si a non inest b, aut primo, aut erit aliquid medium, cui priori non inest, ut si g quod omni inest b, et iterum hoc ad hoc alij priori ut b, cui f, omni inest. Querendum inquit nisi primo ab b, negetur a, sed per aliquod aliud medium, ut per g, quod g, necesse est omnino inest omni b. Sic enim cum a nulli inest b, g autem omni b, per medium g, negatur a, ab b, similiter et si inter a, g, medium inuenitur b. In conuertibilibus autem non similiter se habet. Non enim est in eque predicatis de quo primo predicatur aut vltimo. Non eadem inquit contingit querere in conuertibilibus, quę in non conuertibilibus querebamus. Neque enim vltimum subiectum terminatum est in conuertibilibus, neque vltimum predicatum. Conuertendo enim omnia mutuo, siue vltimum subiectum capias, statim accepisti vltimum predicatum. Conuersis enim terminis vltimum subiectum, vltimum sit predicatum, siue vltimum predicatum capias statim habes vltimum subiectum, propter eandem causas, verbi gratia, conuertuntur mutuo, risibile, metis et disciplinę capax, in rectis ambulans, latiuęque, homo, rationale, mortale, in his ergo neque est vltimum predicatum accipere neque vltimum subiectum, quod enim supponas vltimum predicatum, hoc et vltimum subiectum possibile est esse. Quare siue in infinitum sit in infinitum, necesse omnino et in deorsum esse, siue in deorsum, omnino et in sursum, ut si sit vltimum subiectum homo, huic quidem omni inerit risibile, huic vero metis et disciplinę capax, et huic rationale mortale, et huic in rectis ambulans, et huic latiuęque. Et quęcumque excogitare posset quis equalia his, sed rursus latiuęque suppones extremum, hominem inuenies predicatum, et vnumquodque reliquorum ad reliqua omnia eadem habent habitudinem. Quare vna solū in his est equalitas, si euenire infinita equalitas mutuo. Omnia enim ad omnia sic similiter se habent, hoc est aut ut subiecta sumpta aut ut predicata, siue sunt infinita de ipso predicata, siue vtraque dubitata infinita, hoc est, si sumpto aliquo, infinita sint quę de ipso predicatur necesse est ad vtraque dubitata esse et infinita predicare, et in deorsum descendentes in infinitum subiectum aliqd accipere. Nisi si conuerti contingat, sed b g d e sicut accens, b vero si cur predicat. In equalibus inquit terminis, quod alteri quę extremorum contingat, b oino et reliquo inerit, quod diximus per id quodlibet equalium si se habeat ad oēs. Tantu autem solū differunt inter se, prope equalium hi quę sunt substantię, hi vero se accidentia substantię, et sic non est filis quęrsio predicationum, sed quādo subiecta suba, ut boie, predicat accens ut risibile. Non g, aut in rectis ambulans, secundum naturam facimus predicationem, quādo autem subiectus sit risibile, aut in rectis ambulans, predicat autem hō de aliquo istoz, propter naturam, vocauit autē predicationem propter naturam accens. Quę autem secundum naturam simpliciter predicatū. Sacturus est enim paulo post diuisionē per Io. Grā. sup Post. F z

dicatoz. z quecuqz qdē fm nām de aliquibus pdicantur, huiusmodi vocantur pdicationem. que no ppter naturā per accidens pdicationes.

Qm̄ igit media nō ptingit infinita esse, si in sursum, z deorsum stent p̄tra, manifestum est. Dico aut sursum qdē qd vlt magis est, deorsum aut qd particulare est. Si eni a pdicāte de/c/in infinita sunt media in qbus/b/manifestū est q ptingit vtiqz, vt ab/a/deorsum alteruz de altero pdicari ptingit in infinitū, anqz eniz in c/veniat infinita sunt media, z ab/c/sursum infinita, anqz in/a/veniat, quare si hęc ipolia sūt, z ipsius/a/z/c/impole est infinita eē media.

Com. 87^m. Cum ppositū esset mōstrare q nō est pole in infinitū pcedere pdicationes. Et q sunt ppōnes immediate, quibz idige mus ad demōstrones, dimisit pdicationes z in fm nām z in p̄ter nām, vt definitū sit q sermo nobis est de pdicatioibz fm nām, nō de bis q p̄ter nām, z in bis tres nobis suppo sit hypothesez, aut eni vltimo subto definitio in infinitūz pcedūt pdicationes in sursum, aut vltimo pdicato definitio in deorsum, pcessus sit, aut vtriusqz extremis definitis, z subto z pdicato media sunt infinita, qd nunc prius pponit redarguere. Quarta eni suppositio simul redarguit cum duabz p̄mis, q in quā supponit z in deorsum z in sursum, in infinitū eē pdicationē. Si eni neutra puatiz est vera, neqz simul ambz. Qd aut extremis terminat nō ptingit media eē ista, mōstrat h̄ mō. sūmit p̄u qdē/a. subitū h̄o/f. media aut hoz/b. si q̄ terminat/a/z/f. media vt/b/in infinita sunt. ipole est ab/a/incipiētē puenire vnqz ad/f. aut ab/e/ad/a. in infinitū eni inscrutabile est, hoc q̄ sic se h̄nt nō erūt terminata extrema, rerū eni pcessus/incipit qdē ab vltiozibz, pcedit aut ad particularia. Nostri aut cognitio a particularibz/in/cipiens p̄tio mō ad nām, sic p media tendit ad vltioza. q̄ re pz media oino terminata eē. Neqz eni nā puenire pos set ad particularia, neqz nostra cognitio ad vltioza, si hoz media infinita eēt. Si eni/a/vltimū eē cognouim⁹ fem̄ per pcedētes ex particularibz ad cōioza vltioza, manifestū q nūqz cognouimus q vltimūz sū/nisi p oia media iue rimus, z inuēto eo oia illa cōtinere vltimūz noiaueri mus. Per quod eni nō iuimus, hoc nō scimus si vltius sit ipso/a/an particularius. Necessē q̄ est oino extremis ter minatis, non eē infinita media. Dicere eni h̄ sile est ac si dicat qz, nūerum q est ab vnitatē vsqz ad denariū termi natū eē fm extrema, ipsaz vbi grā vnitatē z denariū, me dia aut hoz infinita eē, sicut q̄ hoc nō cōtingit. Est enim actu infinitus nūerus nō ḡnatioē, sic neqz extremis termi natis/p̄tigit medios infinitos eē. Si aut qz dicat qd p̄bet, sicut cōtinui terminata sunt extrema, media aut hoz sunt infinita, sigdē oē p̄tinuū in infinitum diuisibile est, sic etiā in pdicationibz extrema qdē terminata eē, media h̄o infinita eē. Dicem⁹ ad B qd in p̄tinuis nō existūt actu media infinita, sed potētia fm diuisione in infinitū/infiniuz se hz. In pdicatioibz aut, necesse est oino media actu p̄z existere, est eni nō sūmanē, verūm necesse est ipsa esse, si qdē reducunt veluti ad ḡnālissimū/a. Si q̄ terminata sūt extrema, infinita aut sūt nūero media, nihil aliud (vt dixi) accidit, q̄ dicere nūez aliquē terminatum fm minimū, terminatūqz fm maximū habere medios maximū z mi nimi numeros infinitos, qd est ipole. Luitilibz eniz nūeri extremis finitis, finiti sunt oino z medij nūeri. Nō q̄ p̄tin git extremis finitis, medios terminos infinitos esse.

Neqz eni si aliqz dicat q hęc qdē que sunt

a/b/c/p̄tigua sunt adinuicē, vt non sint media, hęc aut nō est accipere nihil differt, qdēcuqz eni accipio eoz que sunt/b/erit ad/a/aut ad/c/aut infinita media, aut nō, a quo iam prima sint in finita, siue statim, siue non statim, nihil differt, que enim sunt post hęc, infinita sunt.

Quā ppositū ē mōstrare, q nō in infinitū pcedūt demō strar oēs, s̄z occurrūt in immediatas ppōnes, q nō idigent demōstrone, neqz pole ē illas p demōstrone mōstrare, s̄z sūt p se credite. Et ob h̄ ppositū mōstrare q nō in infinitū pce dūt pdicationes. Proposita nūc ē hypothesez q̄ dicit, q ex tremā qdē terminatū sūt, media autem infinita eē, z dixit q nūqz veniem⁹ ab altero eximo ad alterū, semp. n. mediata necē ē ire. ne qz dicat q male supposuit pdicationes medi as, mediatas eē. Sūt eni aliq̄ immediatē, ob hoc ingt si nō oēs mediatae sint, s̄z qdā qdē mediatae, qdā h̄o immediatē, nihil min⁹ h̄ ipm̄ p̄tigit. Ex q̄ eni sūt mediatae, illinc eūtes ad altez extremoz nūqz veniem⁹ ad ipm̄, vt si/f/z/a, me dia sint/c/b/d. e. icipiētēs aut ab/a/vsqs ad/c/immediatas occurrim⁹. a. c. aut deide mediatae sūt ppōnes. Mōifestū q/a/c/nūqz veniem⁹ ad/e. ob h̄ aut neqz ab/c/ad/a/nūqz veniem⁹. Sciēdū aut q si infinita sint media pole ē p im mediatas ppōnes facto, pcessu, nūqz ab altero exmoz iei p̄tēs puenire ad reliquū, de/f/enim ime⁹. h̄. q̄ pdicat/g. subiacet aut ime⁹ ipm̄/a/b/z sic p̄ter nūqz occurrim⁹ ad exma, vt ime⁹ pdicē qd ē sub/a/de eo qd ē p/z/ro q sup postū sit nobis ista eē media. Inscrutabile. Qd/ cūqz eni accipio eoz q sūt/b/crit ad/a/aut/f/aut ista me⁹, aut nō, a q̄ iā p̄ infinita, siue statim siue nō statim, nihil dūt. Quē. n. sūt post h̄ ista sūt. Necē ē ingt cū sint ista media, qdēcuqz ipsoz sūmaē z hui⁹ z alteri exmoz, aut ipm̄/a/ aut ipm̄/f/ media ista eē, vt rursus i qb⁹ sūt ista nūqz pos sim⁹ occurrere. Si. n. neqz q ad/f/istia sint, neqz q ad/a/ne cesse oino totū terminatū eē. Suppo⁹ ē aut media ista eē. q̄re nihil dūt, siue statim p ime⁹ sit pcessus, siue nō statim.

Manifestū aut z in p̄tinuū demōstratione qm̄ statur, sigdez in pdicatioina stat in vtriusqz. Sit eni nō ptingēs neqz insursum ab vltimo ire in infinitū. Dico aut vltimū q ipm̄ qdez in alio nullo est, sed in illo aliud vti. neqz a primo in vltimūz. dico aut primū q ipm̄ qui dē de alio, s̄z de illo nullū aliud dicit. Si igit hęc erunt, manifestuz q z in negatiōe stabit. Triplr eni demōstrat nō esse, aut eniz in quo quidē/c/b/inest oi, sed in quo est/b/nulli inest a. Ipsius qdē igitur/b/c. Et semper alteri⁹ di stantie necesse est ire in immediata, pdicatioinuz eni est hoc spatium, sed alterū manifestū est q si in alio nō est p̄iozi, vt in/d/hoc indigebit in omni/b/eē, z si iterū/a/in alio p̄ioze ipso/d/nō inest, illud indigebit in omni/d/esse, quare qm̄ deorsum statur, z que insursum stabit, z erit quoddam primo in quo non erit/a.

Quod affirmatiuis demōstrationibus in infinitū nō pcedentibus sed statibus, necesse sit p̄iozius negatiuis demōstrationes stare, neqz in infinitūz pcedere monstrat per p̄tia. vnica q̄ rōne h̄ manifestū fiet. Si. n. oē negati uuz p̄blema, mōstrē sumpta affirmatiua ppōne, z nō est pole fieri s̄llim sine affirmatiua ppōne. affirmatiuz h̄o

N

Com. 88^m

O

P

Q

Com. 89^m

ho ppōnes stant, necesse est p̄iozius z negatiuas stare, z eē qualis immediatas. Si eni nō stent, s̄z semp aliquid ake/ ri p̄mo nō inerūt, illud ad pus oino affirmatiue cōplica/ bit, in infinitū q̄ pcedētibz negatiuibz s̄llim cū ipm̄ pcedēt affirmatiōes, hoc aut est ipole, stabunt q̄ z negatiōes, ipē aut obier in talibz figuris hoc mōstrat, qm̄ negatiū p/ blema, in tribz monstrat figuris, vnāquāqz pcurrit figu/ rarū z mōstrat q in nulla figurarū in infinitū ptingit p/ cedere negatiuas demōstrones. Sit q̄ nō cōtingēs neqz in sursum ab vltimo in infinitū ire. Dico autē vltimū q ipm̄ quidē nulli alij inest, illud autē alij. Si sūmaē ingt nobis in hypothesez ipole eē affirmatiue ab vltimo ad p̄mūz in infinitū ire per media, sed neqz a p̄mo ad vltimū, vt ostē sum veluti in sup̄pone accipiat nō hoc ingt sit ostēsus, s̄z q supponat nobis vt ostēsus, qd nōduz est ostēsus, neqz in quā qui incipiat deorsum in infinitū ire, ad vltimū z solū pdicatum puenire, neqz q sursum in infinitū ire, ad vltimū aliq̄ z solū subitū, neqz q sursum incipiat in infinitū ire, sed occurrere. Quā q̄ hęc infinita duz habebāt hypothe/ ses, nōduz qdem redargūtū est vt ipole. Petit nūc conce di ipm̄, vt p hoc mōstrat q in infinitū ire negatiōes ipof siue est. Post hoc eni iterū sūmit de affirmatiuibz h̄mo nez et monstrat p plura, q ipole quocūqz mō in infinitū ire affirmatiōes. Triplr enim mōstrat nō eē/b̄ ē in tri bz figuris mōstrat q nō p̄tigit aliū ab alio negat, s̄z oino opz occurrere in immediatas negatiōes. Quē aut sint ime diatē negatiōes puenies docuit. Aut eni cui/c/b/inest oi. cui autē/b/nulli/a. p̄mo eni in p̄ma figura monstrat q in infinitū ire negatiōes ipole est. Sit. n. a/nulli/b/inest. b. autē omni/c/inest/manifestū q/a/nulli/c/inest. Et ma nifestū q nisi/a/ab/b/ime⁹ neqz, s̄z p aliū qdā vt/d/mece ē/d/omni/b/inest, sic enim monstrabitur/a/per medium d/nō inest/b. a. eni nulli/d/h̄o omni/b/z/a/nulli/b/. Rur sus nisi immediatē ab/d/neqz/a. sed per aliud medium/c/ oportebit rursus/e/omni/d/inest sic p̄sequēter. Si q̄/a/ nullo cōtingit mediatae negare/a, sed semper aliud p̄ioz sumpto nō existit, affirmatiue eni de ipso pdicat z nō ne gatiue, qd sumptū est ante ipm̄, ad/a/sola ppōne affirma tiua relicta, manifestū q in infinitum negatiōes nō pce dūt. Si eni negatiōes in infinitū pcedūt, manifestū q pos sibile est affirmatiōes in infinitū pcedere. Hoc aut suppo sitū est impole, quare neqz negatiōes pole in infinitū p/ cedere. non eni p̄iozius negabit maior, sigdem de p̄iti, bic oino affirmatiue pdicabit, per hunc autē mediū maior a minoz negat. Ip̄m igit h̄/c/z semp alterius spatij necessē est ire in immediata. Pdicationiū eni est hoc spatium. Aliud aut manifestū est q si alio non inest p̄iozi vt/d/b oportebit omni/b/inest. Doc est, necesse est minozes p/ positiones que est affirmatiua nō in infinitū pcedere, eo q suppositū nobis est, nō in infinitum pcedere affirmatiō nes. Ire aut in immediata, hoc est pcedētes affirmatiōnes puenire aliq̄ ad immediatā ppōnes, vt nō cōtingat nūqz terminis illis aliū ineniri vltiozes. Quare qm̄ in deorsum stat via, z in sursum stabit, z erit aliq̄ p̄mūz/cut nō inest aliud qdā. in sursum via dicit, a minoz termino ascēdētes affirmatiuas ppōnes. Quā. n. nō p̄tigit ingt affirmatiua/ rū ppōnū terminos in infinitū accipere, vt ipm̄ pdicent de mi nozi, s̄z stat vltimo sumpto z nō p̄tigit quēpiā aliū d̄ ipō pdicari, manifestū qm̄ stabit in sursum via, h̄ est negatiō nes. Immediata. n. negatio hęc erat, qm̄ ab vltimo ḡie maior terminus negat. D̄s aut necesse ē eē mediū/stā te deide affirmatiōe stabit z negatio.

A

Com. 89^m

B

C

D

Itē si/b/qdē in oia. in/c/aut nullo/a/in/c/nul lo erit. Itēz h̄ si opz mōstrare manifestū est,

qm̄ aut p p̄ioze modū mōstrabit, aut p hūc, aut p terriū. Primus qdē igit dicitur est. Se cūduz aut demōstrabit, sic aut vtiqz demō strabit vt q/d/in/b/oi est. in/c/aut nullo, si necesse est aliq̄ inesse/b. z iterum si hoc in/c/nō erit, aliud h̄o in/d/est q in/c/nō est. igitur qm̄ eē semp in superiori stat, stabit z non esse.

Cuz mōstrat in p̄ma figura q nō ptingit in infinitum ire negatiōes, mōstrat nūc z p scdaz. Est q̄ rursus mediuz terminus. b. negat⁹ qdē a minoz i. c. affirmatus aut de ma iozi/a/ vt maior ppō sit affirmatiua, cōcludit q̄/a/nulli c. si q̄ nō immediatē, b. ab/c/neqz, sed p aliud vt/d/pole est ingt negare p mediū/d/b/ab/c. z per p̄m fig⁹ z p z⁹ z p terriū. Quō ingt p p̄m pueniēdo mōstrauimus, nūc autē dicamus quō p z⁹. Si eni/d/oi qdē/b/ist, nulli aut/c/cō cludē/b/nulli/c/inest. Et rursus nisi immediatē, d. ab/c/ne qz, s̄z p mediū/e/rursus maior qdē affirmatiua facta e/ d. minoz aut negatiua/e/c/concludē/d/nulli/c. Et semp opz in z⁹ fig⁹. affirmatiua qdē facere maiorē, negatiua h̄o minozē, manifestatiōis aut cā vlr in terminis exer ceamus sermonē. Sit eni a p̄n⁹ p/a/qdē maiorz termino equus, p̄o minoz autē/c/lapis, p̄o medio aut/b/hinnibile le, sed per qdāz aliud mediū binnibile, vt per sensibile, binnibile qdē inest oi equo, nulli h̄o lapidi. Equus q̄ nul li lapidi inerit, si ergo nō immediatē a lapide neqz binni bile, sed per qdā aliud mediū vt p sensibile. Sensibile omni qdē binnibile inest, nulli autē lapidi, sic eni binni bile nulli lapidi inerit. Rursus nisi immediatē sensibile a lapide neqz, sed p mediū aial, aial qdem oi sensibili in erit, nulli autē lapidi, sic sensibile nulli lapidi. Rursus nisi immediatē aial a lapide neqz, z hoc deinceps. Sic q̄ pcedētibz nobis z affirmatiuibz de necessitate statū bus, oino necesse est z negatiōes stare. Possibile qdē igit est etiam minoz affirmatiua sumpta, hoc ipm̄ mōstrari, aliq̄ qdē qdem minoz, aliq̄ h̄o maiorz, verum oportet cōtinue augere affirmatiōes. Quā eni a p̄ncipio capia mus affirmatiua ppōnes, h̄ac opz z cōsequēter accipere. Sic at accipiem⁹, si p̄ncipali medio termino sēp vltiozes medios terminos accipiamus, si eniz aliq̄ qdē sic accipe rem⁹, aliq̄ h̄o vltiozes illo de quo negat. Et sic s̄llim sa cimuz nō augemus fm cōtinētia affirmatiōes, vt binni bile oi equo z nulli lapidi, z equus nulli lapidi. Ad mon strādū ergo q binnibile nulli lapidi, possuz qdē h̄ mon strare, si mediū terminū vltiozes binnibili capia, vt sensi bile, z mōstrare sicut fecimus iuperius, possuz z vltiozi q̄ sit lapis accepto, vt insensibile. Hoc eniz omni qdē lapi di, binnibile h̄o nulli cōcludē binnibile nulli lapidi, sed illo qdē mō affirmatiōes augebamuz cōtinue, binnibile eni oi equo, sensibile autē oi binnibili, z hui⁹ aial. sic h̄o nequaqz, sed aliq̄ qdē ad maiorē ppōne est/est affirma tio, aliq̄ h̄o ad minozē. Sic aut vtiqz mōstrabit, vt q d/omni qdē/b/ist, c. aut nulli, si necesse est inest aliq̄ d/b/ hoc est pole est qdē affirmatiua ppōne p mediā figuraz mōstrare, si sic se h̄at mediū terminū, vt aliud qd de ipso pdicē, h̄ est nisi sit vltimū, s̄z pdicē de ipso/d. h̄ enim manifestū est q necesse est ab/c/negari, z sic p mediū/b/ c/negabit. Est aut ordo fmonis p p̄baton qd deinceps sic vtiqz mōstrabit, si necesse ē inest aliq̄ d/b/ vt q/d/oi q dem/b/inest. nulli h̄o. c. z iterū si h̄ ipm̄/c/nō inerit, aliud h̄o ist/d. h̄ ingt/d/nisi immediatē neqz ab/c. necē est aliū quid vt/e/omni quidem/d/inest, nulli h̄o/c. igitur quo niam inest semper superiori stat, stabit z non inest, qm̄ superius quidē inquit, z p̄mū qd ipm̄ qdē de alto pdicat Io. Grā. sup. Post. F 3

E

Com. 90^m

F

G

H

de hoc aut nihil aliud. Dicit ergo, qm affirmatiões stant in sursum / hoc est perueniētes ad vltimum stant, necesse est et negationes stare, siquidē negatiua mediātam non est monstrare sine affirmatiōe.

xi, etiā figurę finite sunt, et in vnaquaqz ppositiones, que autem exemplaria pro finite / pluries habēt, hoc autē dixi, ppter ea qd contingebat in vnaquaqz ppositionibz in finitis, ex omnibus infinitum esse, si figuraruz numerus infinitus erat, nunc autem sunt tres omnes.

gomentū logicū appellauit, ppea qd primo definitiōnuz sumptio logicę est vīc postea, qm hoc ipso monstramus, qd neqz alia p̄dicatio in infinitū procedat. eadem n. de q̄i et de q̄to dicemus. etenim horū ēi cognitio est per definitiōnem. Ob hoc neqz accidentiū p̄dicatiōes de substantiā in infinitum sunt. si enim quilibet p̄dicatio finita est. Et qd ex omnibus est, p̄z qd finitū erit.

Magnū. n. q̄ti est, lignū hō substantię, lignū autē magnū esse, accēs de substantiā, substantiā hō de substantiā p̄dicare, vt boiem aial esse, nunc dimisit, sicut iā dixi in his q̄ nuper dicebat. In his q̄ in, eo qd qd est p̄dicant. p̄z ergo qd vt manifestū dimisit. Diuersum autē est sic dicere et illo modo. Sic quidē, vt cū dixerimus lignū esse magnūz illo autē mō, vt cū dixerimus magnū illud lignūz eē et reliqua. hoc n. est fm naturā, illud vero p̄ter naturā. Cū n. album esse dico lignū, tunc dico, qd cui cōtingit albū esse, lignū est. hoc est. non ipsum albū dico subiectū esse ligno, hoc n. ipse est. sed qd substantiā cui accidit albū, hęc lignū est. Etenim neqz quod albū est neqz quod aliqd albū est, factū lignū est, quare nō est, s; aut fm accēs. Quā subiecta, p̄dicatis fm naturā, sunt aut quod vnūqzqz p̄dicatū, aut qd p̄dicatū aliqd. vt hō d̄ aial esse et est hō, aut quod aial, aut qd aliqd aial. Quā n. equant et subiectum et p̄dicatū, tunc subiectus est, quod p̄dicatū, vt hō mētūz et discipline capax. etenim hō idem est, quod mentis et discipline capax. hoc est in indiuiduis, vt d̄ quod p̄ns est hō esse, et est aut quod hō, aut qd aliquis hō, similiter et B albū eē, et est aut quod albū, aut qd aliqd albū. Ob hoc ergo ingt, qd qm dixerō hoc aliqd albū lignū esse, neqz quod albū, neqz quod aliqd albū dico subiectū eē ligno, neqz n. apta nata est qualitas substantię subyeci, sed qd illud cui accidit esse albū, hoc lignū est. si est aut hoc, p̄ accēs ergo dicimus albū lignū esse. et est magis p̄pria qd est fm naturā ea qd est p̄ter naturam p̄pea qd qd est p̄ter naturā, p̄uersus est ordo. Cū autē lignū albū esse dico, nō qd aliqd alterū sit albū, illud autē accidit lignū esse, et vt qm musicū albū esse dico. itē n. qd hō albus est cui accidit eē musicū dico. Quā ingt dixerimus musicū albū, nō qd album dicimus, sed quod subyeci dicimus albo, cui accidit esse musicū, ob hoc et musicū albū esse p̄ accēs dicimus, sic et qm dixerimus lignū albū esse, non aliqd aliud dicimus esse subiectū albo cui accidit esse lignū, sed ipsum quod lignū est, aut quod lignūz aliqd, dicimus albū esse, ipsa n. ligni substantiā albo subiecta est.

I
K
L
M

N
O
P
Q

E
F
G
H

Qui vult monstrare qd non in infinitū fiunt p̄dicatiōnes, diuisiōnem primo facit p̄dicatiōez, quō multipliciter p̄dicent. Quod et iā quidē fecit. Nunc autē p̄fectius percurrit diuisiōnem. Cū duo n. sint in entibus, et substantię et accidentiā, aut substantiā de substantiā p̄dicat, aut accēs de substantiā, vt qm dixerim, boiez esse aial. accēs autē de substantiā vt qm boiem dixerim esse albū. et has quidē simplr appellat p̄dicatiōnes. et fm naturā. Scdm naturam n. cōior substantiā de minus cōi p̄dicat, et accēs de substantiā. In subiecto n. substantiā, stat accēs. tunc substantiā de accidente p̄dicat, cū dixerō albū illud lignū esse, accēs autē de accēte vt cū dixerō caluū esse albū, hō autē inquit neqz p̄dicatiōnes penitus sunt dicendę, aut hoc totum, per accēs p̄dicatiōnes. Neqz n. aptū natū est accidens accidenti subesse. neqz accidēs substantię. Diuidunt autē hęc, et hanc quidē dicunt specialius per accēs p̄dicatiōnes, qd accēs de accēte p̄dicat. Accidit n. caluoyt albus sit. hęc hō p̄ter naturā, qd substantiā de accidente p̄dicat. hęc n. p̄prie est p̄ter naturā, qd quod est aptū natū subyeci p̄dicat supposito, eo qd p̄dicat. Contingit hō et accēs de accidente p̄dicare fm naturā, vt qm vltius de particulari p̄dicamus. vt albū color est. nec opz vnqz in his dicere accēs de accēte p̄dicari. neqz n. accidit albo colorē eē, sed color ē albū vt vltius de particulari. p̄dicat aut non vt accēs de accēte, sed vt vlt de particulari. Diuidamus ergo particulā hanc bifariā, et dicamus qd qm accēs de accidente p̄dicat, aut p̄ter naturā sit p̄dicatio, vt qm alio p̄dicamento accēs de alio accēte p̄dicat, aut fm naturā, vt qm ambo ex eodem p̄dicamento fuerint. Tot modis ergo cū dicant p̄dicatiōnes, qrimus nunc de p̄dicatiōnibus fm naturā, que et proprie sunt p̄dicatiōnes, si in infinitū hęc p̄cedant, necne. Monstrabit n̄ ex supabundanti, qd neqz p̄dicatiōnes p̄ter naturā cōtingit in infinitū referre. vlt ergo inquit de oi p̄dicatiōne dicimus quō multipliciter d̄. Dicere autē albū ambulare, accēs est de accēte p̄dicare, p̄pea qd huius meminit p̄mo. Dicere hō magnū illud lignū esse, substantiā de accidente p̄dicat

Qui vult monstrare qd non in infinitū fiunt p̄dicatiōnes, diuisiōnem primo facit p̄dicatiōez, quō multipliciter p̄dicent. Quod et iā quidē fecit. Nunc autē p̄fectius percurrit diuisiōnem. Cū duo n. sint in entibus, et substantię et accidentiā, aut substantiā de substantiā p̄dicat, aut accēs de substantiā, vt qm dixerim, boiez esse aial. accēs autē de substantiā vt qm boiem dixerim esse albū. et has quidē simplr appellat p̄dicatiōnes. et fm naturā. Scdm naturam n. cōior substantiā de minus cōi p̄dicat, et accēs de substantiā. In subiecto n. substantiā, stat accēs. tunc substantiā de accidente p̄dicat, cū dixerō albū illud lignū esse, accēs autē de accēte vt cū dixerō caluū esse albū, hō autē inquit neqz p̄dicatiōnes penitus sunt dicendę, aut hoc totum, per accēs p̄dicatiōnes. Neqz n. aptū natū est accidens accidenti subesse. neqz accidēs substantię. Diuidunt autē hęc, et hanc quidē dicunt specialius per accēs p̄dicatiōnes, qd accēs de accēte p̄dicat. Accidit n. caluoyt albus sit. hęc hō p̄ter naturā, qd substantiā de accidente p̄dicat. hęc n. p̄prie est p̄ter naturā, qd quod est aptū natū subyeci p̄dicat supposito, eo qd p̄dicat. Contingit hō et accēs de accidente p̄dicare fm naturā, vt qm vltius de particulari p̄dicamus. vt albū color est. nec opz vnqz in his dicere accēs de accēte p̄dicari. neqz n. accidit albo colorē eē, sed color ē albū vt vltius de particulari. p̄dicat aut non vt accēs de accēte, sed vt vlt de particulari. Diuidamus ergo particulā hanc bifariā, et dicamus qd qm accēs de accidente p̄dicat, aut p̄ter naturā sit p̄dicatio, vt qm alio p̄dicamento accēs de alio accēte p̄dicat, aut fm naturā, vt qm ambo ex eodem p̄dicamento fuerint. Tot modis ergo cū dicant p̄dicatiōnes, qrimus nunc de p̄dicatiōnibus fm naturā, que et proprie sunt p̄dicatiōnes, si in infinitū hęc p̄cedant, necne. Monstrabit n̄ ex supabundanti, qd neqz p̄dicatiōnes p̄ter naturā cōtingit in infinitū referre. vlt ergo inquit de oi p̄dicatiōne dicimus quō multipliciter d̄. Dicere autē albū ambulare, accēs est de accēte p̄dicare, p̄pea qd huius meminit p̄mo. Dicere hō magnū illud lignū esse, substantiā de accidente p̄dicat

Qui vult monstrare qd non in infinitū fiunt p̄dicatiōnes, diuisiōnem primo facit p̄dicatiōez, quō multipliciter p̄dicent. Quod et iā quidē fecit. Nunc autē p̄fectius percurrit diuisiōnem. Cū duo n. sint in entibus, et substantię et accidentiā, aut substantiā de substantiā p̄dicat, aut accēs de substantiā, vt qm dixerim, boiez esse aial. accēs autē de substantiā vt qm boiem dixerim esse albū. et has quidē simplr appellat p̄dicatiōnes. et fm naturā. Scdm naturam n. cōior substantiā de minus cōi p̄dicat, et accēs de substantiā. In subiecto n. substantiā, stat accēs. tunc substantiā de accidente p̄dicat, cū dixerō albū illud lignū esse, accēs autē de accēte vt cū dixerō caluū esse albū, hō autē inquit neqz p̄dicatiōnes penitus sunt dicendę, aut hoc totum, per accēs p̄dicatiōnes. Neqz n. aptū natū est accidens accidenti subesse. neqz accidēs substantię. Diuidunt autē hęc, et hanc quidē dicunt specialius per accēs p̄dicatiōnes, qd accēs de accēte p̄dicat. Accidit n. caluoyt albus sit. hęc hō p̄ter naturā, qd substantiā de accidente p̄dicat. hęc n. p̄prie est p̄ter naturā, qd quod est aptū natū subyeci p̄dicat supposito, eo qd p̄dicat. Contingit hō et accēs de accidente p̄dicare fm naturā, vt qm vltius de particulari p̄dicamus. vt albū color est. nec opz vnqz in his dicere accēs de accēte p̄dicari. neqz n. accidit albo colorē eē, sed color ē albū vt vltius de particulari. p̄dicat aut non vt accēs de accēte, sed vt vlt de particulari. Diuidamus ergo particulā hanc bifariā, et dicamus qd qm accēs de accidente p̄dicat, aut p̄ter naturā sit p̄dicatio, vt qm alio p̄dicamento accēs de alio accēte p̄dicat, aut fm naturā, vt qm ambo ex eodem p̄dicamento fuerint. Tot modis ergo cū dicant p̄dicatiōnes, qrimus nunc de p̄dicatiōnibus fm naturā, que et proprie sunt p̄dicatiōnes, si in infinitū hęc p̄cedant, necne. Monstrabit n̄ ex supabundanti, qd neqz p̄dicatiōnes p̄ter naturā cōtingit in infinitū referre. vlt ergo inquit de oi p̄dicatiōne dicimus quō multipliciter d̄. Dicere autē albū ambulare, accēs est de accēte p̄dicare, p̄pea qd huius meminit p̄mo. Dicere hō magnū illud lignū esse, substantiā de accidente p̄dicat

Qui vult monstrare qd non in infinitū fiunt p̄dicatiōnes, diuisiōnem primo facit p̄dicatiōez, quō multipliciter p̄dicent. Quod et iā quidē fecit. Nunc autē p̄fectius percurrit diuisiōnem. Cū duo n. sint in entibus, et substantię et accidentiā, aut substantiā de substantiā p̄dicat, aut accēs de substantiā, vt qm dixerim, boiez esse aial. accēs autē de substantiā vt qm boiem dixerim esse albū. et has quidē simplr appellat p̄dicatiōnes. et fm naturā. Scdm naturam n. cōior substantiā de minus cōi p̄dicat, et accēs de substantiā. In subiecto n. substantiā, stat accēs. tunc substantiā de accidente p̄dicat, cū dixerō albū illud lignū esse, accēs autē de accēte vt cū dixerō caluū esse albū, hō autē inquit neqz p̄dicatiōnes penitus sunt dicendę, aut hoc totum, per accēs p̄dicatiōnes. Neqz n. aptū natū est accidens accidenti subesse. neqz accidēs substantię. Diuidunt autē hęc, et hanc quidē dicunt specialius per accēs p̄dicatiōnes, qd accēs de accēte p̄dicat. Accidit n. caluoyt albus sit. hęc hō p̄ter naturā, qd substantiā de accidente p̄dicat. hęc n. p̄prie est p̄ter naturā, qd quod est aptū natū subyeci p̄dicat supposito, eo qd p̄dicat. Contingit hō et accēs de accidente p̄dicare fm naturā, vt qm vltius de particulari p̄dicamus. vt albū color est. nec opz vnqz in his dicere accēs de accēte p̄dicari. neqz n. accidit albo colorē eē, sed color ē albū vt vltius de particulari. p̄dicat aut non vt accēs de accēte, sed vt vlt de particulari. Diuidamus ergo particulā hanc bifariā, et dicamus qd qm accēs de accidente p̄dicat, aut p̄ter naturā sit p̄dicatio, vt qm alio p̄dicamento accēs de alio accēte p̄dicat, aut fm naturā, vt qm ambo ex eodem p̄dicamento fuerint. Tot modis ergo cū dicant p̄dicatiōnes, qrimus nunc de p̄dicatiōnibus fm naturā, que et proprie sunt p̄dicatiōnes, si in infinitū hęc p̄cedant, necne. Monstrabit n̄ ex supabundanti, qd neqz p̄dicatiōnes p̄ter naturā cōtingit in infinitū referre. vlt ergo inquit de oi p̄dicatiōne dicimus quō multipliciter d̄. Dicere autē albū ambulare, accēs est de accēte p̄dicare, p̄pea qd huius meminit p̄mo. Dicere hō magnū illud lignū esse, substantiā de accidente p̄dicat

A
B
C
D

E
F
G
H

Com. 94.

preueniendo dixit, quoniam aut in eo quod est de substantiis predicantur, aut accidunt substantiis. Quod autem proprie predicata hęc sunt, monstrat in quibus dicitur sic, n. demones demonstrant. Quare autem in eo quod est, aut quod est, aut quod est, aut in eo quod est reze definitiones in quibus sunt secundum substantias definitionis, aut quale substantiarum, aut quod est, aut aliquid aliorum predicamentorum. ut quod quidem quimus, verbi gratia de celo. vtrum ex quatuor elementis consistet, an alterius cuiusdam sit substantia quod quid est ipsius quimus. Quod autem vtrum sphericus sit, an quodam alia beat figuram, quale. Quod autem infinitus an finitus, quod tum, quod autem vtrum corum quod intra ipsum sunt, sit causa, ad aliquid quod autem vtrum agat in hoc, necne agit ergo an pira patiat necne, agere et pati, Quod non vtrum eternus necne, quod. et in reliquis eodem modo. si ergo circa hęc est ois demō, hęc autem de substantiis predicantur, diffinitiones in quibus, et partes ipsarum, reliquaque predicamenta videntur hęc esse, quod proprie predicantur. Quod autem tot sola predicamenta quod de substantiis dicuntur ex inductione accipiunt. Quod cum quod n. ens dices sub vno horum oino reducitur. Quid ergo non demonstrat geometra que accidunt figuris, ut quod trianguli tres anguli, duobus rectis sunt equales. Et quod que sunt a centro circuli ad circumferentiam sunt equales. et Arithmeticus que numeris accidunt. Quod ergo que accidunt accidentibus non demonstrat: Manifestum ergo quod si hęc per accūs insunt rebus, tunc coplectiua sunt substantie ipsarum, ut specificie differencie quibus separantur ab invicem. Considerantes ergo hęc non que proprie insunt figuris considerant sed ipsarum essentiam ipsarum quod in hęc, et ex quibus constant. sicut n. non vtrum quid aliud aliquid, inest hęc, mentis et disciplinę capacis, aut mortalis, aut aliquid eorum que sunt in ratione ipsius, sed ex his coplectis. sic et circulus ex oibus consideratis in ipso considerat. Similiter et triangulus non erit quod non beat tres angulos duobus rectis equos, aut duo latera maiora reliquo, sed siquid horum a triangulo separantur, statim et esse, triangulum perdit, et in oibus eodem modo. verum tamen quod illud est manifestum, quod nulla scio, aut quod accidunt accidentibus demonstrat. ut tricubito, verbi gratia, albi, aut accidenti substantia, ut albo lignum. Quare manifestum quod pter naturam et per accidens sunt hęc predicaciones. Dubitaret autem aliquis quod demones dicit quod demonstrant accūs substantiis ut quod terra sit spherica, aut quod has beat qualitates, frigiditas, aut siccitas hęc. Et dicimus quod sic monstrat geometra, quod spherica est terra, non tanquam per se neque proprie inest terre spherica figura, sed tanquam simpliciter, cum sit hęc figurę terra monstrat esse sphericam. profecto et si alia quedam sit, in substra terra, eadem autem circa ipsam accidunt, que et circa hanc, nihil minus monstraret et ipsas sphericam esse, figurę autem terre per se inest sphericum esse, aut ergo ob hoc inquit demones esse que vertentur circa ea quod accidunt substantiis, in scientiis, aut quod et magis eodem videatur demones nomē hoc loco dixisse, non secundum ea que ante ab ipso determinata sunt de ipsa. ut oem simpliciter ostensione veram, et ex veris propositionibus demones veram intelligeremus secundum quod dicimus et rethores demones et grammatikos simpliciter, si vere que demones.

Amplius substantiam quidem significantia quod illud est, aut quod idem aliquid est de quo predicatur significant. Quęcumque non substantias significant, sed de alio subiecto dicitur, quod non est neque illud neque quod accidentia sunt, ut de homine est album, non enim est homo neque quod albus est. Neque quod album aliquid est, sed animal forsitan, quod enim animal est, hęc est, Quęcumque non non sub

stantiam significant opz de quodam subiecto predicari, et non esse aliquid album, quod non cum alterum aliquid sit, album est. Spes enim valeat, teretismata enim sunt, et si sint, nihil ad rationem sunt, demones enim de his sunt. A cōi subintelligere opz, supponat nobis et hoc et p cōfesso beat, quod quod aliquid substantialiter de aliquo predicat illud de quo predicat, aut est quod predicatum, aut quod illud aliquid. Diximus autem iam de hoc, siquidem n. dixerit quod Socrates homo est aut animal, siquidem ad diffinitionem rationem respiciat, id quod est predicatum, hoc est est subiectus, siquidem vtrum genus aut spem predicatum exemplat, quod aliquid est animal, aut quod aliquis hęc est socrates, aut et sic, siquidem subiectum est species, ois simpliciter et vtrum quod predicatum, aut genus. Si autem inditiduum est subiectum, tunc ois cum determinatione quod aliquid predicatum, verbum n. (aliquid) adiacēs, exhibitiuū est individualitatis subiecti. Dabit autem quedam inconuenientia textus. Simpliciter substantiam quidem significantia, manifestum inquit, quod predicatio, quęcumque substantiam significant quod est illud, aut quod illud aliquid significant de quo predicantur. vtrum dicere quod predicatum est quod subiectum, hęc aut vult dicere, quod subiectum est quod predicatum. sic ergo coordinanda est ista. Amplius ea de quibus predicantur, substantiam significantia aut quod illud, hoc est predicatum, aut quod illud aliquid significant et hoc inquit nobis supponat, accidentia hęc vocari, quęcumque de alio quidem subiecto dicuntur subiectus non his, neque quod predicatum est, neque quod aliquid predicatum. Quod n. dicam hominem esse album, neque quod album est homo, neque quod aliquid album. Accidit enim homini nihil conferre album adesse ipsius. Quęcumque non substantiam significant sed de alio subiecto dicuntur, quod non est neque illud neque quod aliquid aliud, accidentia sunt, ut de homine album. Non enim est hęc neque quod album neque quod aliquid album. sicut animal forsitan, quod n. animal, hęc est. Quęcumque non substantiam significant, opz de aliquo subiecto predicari, et non esse quod album, quod non cum altero aliquid sit album est. Et hoc inquit supponat. Quęcumque non significant substantiam in subiecto alio hęc esse, verbum n. (de subiecto) improprie hoc loco accipit, pro eo quod est in subiecto, in predicamentis autem oiam esse dixit eius quod est (in subiecto) et (de subiecto) dicit. Quare hic improprie vult altero pro altero dicit ergo in subiecto dicit accidentia. Nullum enim accūs ipsum per se subsistit sed opz prius aliquid esse, ut homines, aut lignum, aut aliquid hęc deinde album esse, aut nigrum, aut tricubitum, aut quod simile. Deinde quod a d hanc supponem incidit sermo de ideis. esse enim dicunt qui de his opinati sunt, oium rerum ideas, exceptas ab ois materia, et ipsas per se subsistētes, Quas et sic noiant verbū (per se) in vnaquaque apponentes, ut per se animal, per se hęc, per se equale, per se pulchrum, et cum, verbo (quod) vtrum quod animal, quod hęc, quod equale, quod pulchrum, et in reliquis eodem modo. Ob hoc autem sic ipsas vocant, veluti sincere sint, quod dicuntur, sicut illi opinantur pulchrum n. hic, non quod ipsum pulchrum, hoc est substantia pulchri potest esse, sed pulchrum hic, in mixtum est turpi, et equale in equali, materię in quibus. Turpe enim ipsa et in quibus est, vtrum pote quod sine forma Quapp nulla forma pura est, earum quod sic sunt, tanquam quod imixta sit ei quod est sine forma et equalia non proprie sunt equalia, hęc enim erunt aliquid in quibus. Ratio autem equalitatis nunquam dicitur admittere. Hęc ergo quod opposita sunt suppositioni que dicit, nullam substantiam formam separabile esse a materia, ob hoc idearum opinionem assuescit ab vltima philosophia. Spes enim valeat monstrata sunt, et si sint nihil ad rationem sunt. Demones enim de his sunt, monstrata autem vocantur precantibus citaredorum,

I
K
L
Dubitatio.
Solutio.
M

reperitur
ma
admonstra
Com
N
O
P
In ante
cam
q
2

quos in articulate canunt, ut experiant discordantiam cordarum, si secundum convenientem melo die ratione extense sint. Hoc autem inquit, ac si diceret rationes idearum sunt verborum tenuitatem, quod vacua sint intelligentia. Quod enim pole est homerita te ipsa per se ipsam subsistere, aut albedine, non possunt aliter subsistere, quod in subiecto aliquo corpore, aut simpliciter in materia. Quod enim per se ipsa subsistat hęc, quod non sunt apta nata per se subsistere: Quod nam inquit et si est nihil nobis ad rationem nunc dicitur. Demones enim de his spes sunt, que seorsum a materia subsistere nequeunt. Homerita n. et Arithmetica et oēs relique, circa hęc spes que sunt in materia versantur, et si abstractiue sola accidentia rebus cōteplent. Quare hęc in materialia vtrum affirmantes non contingentes per se ipsa subsistere, sed ois in subiecto hęc esse, non peccabimus accidentia vocantes, et dicunt sup hęc respondentes, tanquam sint ideę rerum, opificis vtrum rationes, per quas oia adduxit, has autem debere oino subsistere in ipso opificis intellectu, hoc est in deo. Hęc et Aristoteles. consistit vbi que ipse n. est quod dicit in metaphisicis. Quod sicut i exercitu ordo non per se est, sed ex ordine qui est imperatore. sic et in mundo, ordo non per se est, sed ex eo quod est in opifice. Et quod in medico laboranti ipse est quod dicit, quod intellectus opificis se ipsum videns, oia videt, et quod intellectus in quibus tū perfectio est oium specierum, et spes est. et in anima, bene inquit, quod dicunt animam locū esse spiritus, sed dicit contra male excipientes opinionem idearum, et existimantes albedinem per se ipsam subsistere, et non in ratione opificis, aut homeritate incorporeā quasi nares habentem et manus et pedes icor porcos et hęc, sicut semper de hęc ideis assuere. Adibi autem valde iperuasibilis videtur hęc responsio apologia. si enim opificis ideas que sunt vtrum opifice Plato supponebat, nunquam cōtra hoc intellexit Aristoteles. vbi que ipse eadem dicit, secundum hęc rationem. Non notatur autem hoc ipsum, quod plato quidem taliter diceret de ideis, focy autem male exciperet nunc autem hoc non fecit. vtrum autem semper pugnare contra dogma datū a Platone de his, non cōtra ipsum male intelligentes. In metaphisicis multas et longas cōtra dogma extendit reargutaciones. Narrat quod viuente Platone fortissime de Platone inuestit Aristoteles, pira platonem et videtur vera platonem non rationes simpliciter que sunt in opifice dicere esse spes sed dare ipsis subsistentiam per se. esse aliquid per se equaliter et per se animal et hęc, ad que et opificem vtrum ex exemplis illis, creare et que sunt hęc.

strat, quod neque preter nam predicaciones contingit in infinitum procedere. Demonstrat autem hoc ea quod vocat instantia, et antiparastasi, et pōgdē antiparastasi vtrum. postea vero instantia. pōcel so. n. prius esse predicaciones preter nam, monstrat quod in infinitum procedunt postea vero quod neque proxius ptingit esse predicaciones, quod sunt preter naturam predicaciones. Et primo, quidē in vno predicamento qualitate exercet sermonem, postea vero cōiter in oibus predicacionibus preter nam ipse aut sunt quecumque aut substantia de accidente predicant aut accidens de accite, ut album de tricubito, aut musicus de symo, preter quod si predicatum in eo quod quidē inest in subiecto, hęc aut sunt quecumque gna sunt subiectorum. ut albi color, aut spes, ut huius albi, indiuidui in quibus simpliciter albi, aut dicitur vtrum albi disgregatiuū, et hęc rationale aut mortale, Quod autem si concedamus predicaciones esse que preter nam sunt predicaciones, neque sic ptingit in infinitum procedere predicaciones manifestū est hęc. supponat enim lignū de albo predicari, aut ergo in eo quod quidē lignum de albo predicat, aut vtrum accūs ipsius. sed si in eo quod quidē de ipso predicat, necesse est non in infinitum procedere predicaciones, hoc aut monstrauimus ex de finitionibus quod finita sunt que in eo quod quidē est predicant. siue rursus vtrum accūs, et sic rursus finita sunt. Procedentes ab accidentibus predicaciones, ad ea quod in eo quod quidē est de ipsis predicantur vadunt, ut si de Socrate predicat album, procedens predicatio, de albo predicabit color, et de hoc quale. hęc autem in eo quod quidē est predicant, vtrum Quale de colore, et hoc de albo. Quare rursus, quod que in eo quod quidē est predicant finita sunt, et hęc predicaciones finitas esse necesse est. Quod autem neque proxius sint predicaciones monstrat sic. Prius autem (vtrum dixi) vtrum in vno predicamento, verbi gratia, qualitate facit sermonem. Accipit autem quādā ypothesim, quod non contingit idem eiusdem qualitate esse, sed neque oino qualitate esse qualitates. vtrum si albedo sit qualitas, non habet quod aliud, quod vtrum qualitas erit albi, similiter et in oibus dices, quod idem eiusdem non contingit genus esse, aut idem eiusdem quod est esse. vtrum si album lignū sit qualitas, non ptingit lignum qualitate esse albi, neque si genus sit hęc animal, non ptingit hęc minē genus esse animalis. Hoc ergo ex eadem actione est notū. Hoc autem pcepto si sumantur nobis vna predicatio (qualitas) et predicet mutuo que non sunt subalterne spes, vtrum symū de albo. si ergo non in eo quod quidē est symū de albo predicet, (non enim sunt hęc subalterna) manifestū quod qualitas est albidissimū, atque album quod qualitas erat. Erat ergo qualitas qualitas, quod est imposable, et quod non solū symitas de albo predicat, sed et album de symitate. Dicimus enim quod hoc symū est album, erit ergo et album simitatis qualitas, vtrumque ergo vtrumque qualitas est, quod est impossibile ob eandē causam. Neque quantum quod erit, neque vllum aliorum, ipsum sui ipsius. Ob hoc ipsum autem neque subam de aliquo accite predicari contingit in eo quod quidē est. quod ante hoc concedebamus. si enim lignū de albo in eo quod quidē est predicat, verbi gratia, vtrum differētia, aut vtrum genus, album vero rursus de ligno, manifestū quod substantialiter inest albo lignū, sed quod in albo de ligno predicat, hoc enim hęcus ex actione, et album necesse est de ligno substantialiter predicari. Si enim quedam duo eque predicentur mutuo, quo modo alterū de altero predicat, siue substantialiter, siue per accūs et reliquū de altero sic predicabit. vtrum si de socrate predicet phm manifestū quod accidit socrati phm, ergo et si hoc phm socratem dicat quod, manifestū quod accidit phm socratem esse, similiter si hęc vtrum no accidit dulce, et dulci hęc accidit vinū esse. Et si phm caluū esse accidit, et caluū accidit esse phm, et in predicatis secundum substantiam similiter. vtrum si animal secundum substantiam animal est, et aliquid animalis secundum substantiam animal erit, et in oibus eo

E
F
G
H

Com. 96

dem modo. Ergo si albo lignū qd dicat substantialiter in esse, qm̄ albū de ligno p̄dicat, et albū ergo de ligno substantialiter predicabit. Si autē ambo inuicē substantialiter p̄dicent, erit aliquid, inquit ipsum quod ipsum. Dicitur est enim qd subiectū est quod predicatū, aut esse qd ipsum aliquid, qm̄ substantialiter predicat predicatū. Si ergo et lignū qd albū est, et albū, qd lignū, et lignū quod lignū est, et albū quod albū, et ipsum de seipso predicabit. hoc autē r̄dicatū est. erit ergo sic ipsuz sui ipsius, aut genus, aut differentia. Quē n. substantialiter predicant, aut ḡna sunt subiectoz, aut spēs, aut d̄ic. si ḡ gen^o est albi lignū, et rursū albi sūt gen^o aut d̄ia ligni, p̄cludes qd lignū ligni est aut genus aut d̄ia, ipsuz qd quod ipsuz. Quare si hęc ipolia sunt ipole ergo erit et subaz de accidentibus predicari, aut diuerfas q̄itates mutuo. ¶ Dubitaret at fortasse aliqs qd hac rōne nō est aliqua substantialiter eque mutuo predicari. ¶ Atq̄ verū est dicere qd aial aiātū est f3 substantialiā, et aliqd aiātū aial, aialis. n. genus est aiātū. est autē aliquod aiātū aial. erit ergo aliquod ipsum quod ipsum, et ipsum sui ipsius genus. Nunq̄ ergo et in his opz dicere, qd verū quidē est dicere aliquod aiātū aial. predicatio autē hō nō est similiter. Aliud. n. esse opz predicatū et aliud subiectū. Aliquod autē aiātū idem est cū aiali, nō ergo aliud de alio predicat. Quare neq̄ pp̄ia hō predicatio est. quē admodum neq̄ ea q̄ dicit, hic ensis gladius est, hō mortalis est. sed verū quidē hoc sic est dicere. predicatio autē nequaq̄. Similiter et in pp̄iis, si quidē dicamus boiem r̄sibilem esse predicatio est. Dicimus inesse substantiē acc̄is. si autē dicamus r̄sibile boiem esse, verū quidem diximus, non est autē hō predicatio. Non. n. cōtingit subiectū esse r̄sibile boi. Quod autē vlr non p̄tingit predicatōne preter nās esse, hinc manifestū est. Nullū. n. acc̄is p̄ se subsistere pōt sed oia in alio hēnt esse. Impole est ergo acc̄is subiectus facere, et predicare de ipso quid aliud, preterq̄ si in eo qd quid est de ipso predicet, vt de albo color, genus. n. albi est color, neq̄ vt in subiecto albo color predicat. si quidē dicā, albū symū eē, manifestū qd vt in subiecto albo eē d̄i eo symū. hoc at est ipole. Impole est qd predicatōne esse, qd est preter nām predicatō. ¶ Sed verū quidē contingit dicere sic eque, predicari autē vere non p̄tingit. aut. n. sicut suba predicabit. ¶ Quod quidē hoc albū, lignū ē dicere, aut hō symū p̄h3 est, verū est inquit dicere, predicatōne autē hō nō verū vocare, p̄uenit. n. dicens, quē f̄m naturā predicatur, pp̄ie predicari. quē nō preter nām, aut nō prozūis predicari, aut per acc̄is predicari et non pp̄ie. Quare non idem est dicere esse aliquid et p̄ acc̄is predicare. vt si genus sit aut d̄ia predicatū, hęc autē oīsa sunt qm̄ non erunt infinita neq̄ in sursum neq̄ in deorsum. cū dixisset, aut. n. vt substantia predicabit, iopoztebat addi, aut vt acc̄is, hoc autē omisit nobis intelligere. In probatione vero adiecit. ¶ Demonstrato. n. quō non p̄tingit f̄m substantiam predicari, et cōfirmato dicto per exempla, intulit neq̄ t̄i qualis, neq̄ alioz vllū, quod non p̄ accidens predicat. ¶ Neq̄ i sursum, vt hō, bipes, hoc aial, hoc nō aliud. ¶ Quod f̄m p̄cessū in superiora (vt dictū est) stāt aliq̄i predicata substantia manifesta est. Bipes. n. vt vltius predicat de boie, de bipede nō rursus aial, de aiali aiātū, et sic finita est in sursum hō predicatio, in ipsaz substantiā occurrēs. ¶ Neq̄ aial de boie, hoc autē de Callia, hoc nō de alio, in eo qd quid est. ¶ Hoc est neq̄ rursus f̄m reditum ad vltimū subiectus in infinitū predicatio p̄cedit, vt sicut aial predicatur de boie in eo qd quid est, et hō rursus de callia in eo qd quid est. sic et callias rursus predicet de quodā alio in eo qd quid est. Sed et sic stat p̄cessus in deorsum, in ipsum vltimū subiectū aut calliā occurrēs. ¶ Substantiā quidē oēm est de

finire hō. Infinita autē nō est transire intelligentē. Quare neq̄ in sursum neq̄ in deorsum sunt infinita. illā. n. non ē definire de qua infinita predicant. ¶ Danc inquit, nō ḡna, lissimā quidē sed post ipsam oēm vt oia subalterna ḡna et spēs vltiqz ad indiuidua. simpliciter dicit substantiā, nullū. n. ḡna lissimozū d̄finire est, sed p̄ descriptionē cognoscitur, si ergo hō oionē substantiā d̄finiri pole est. Impole est ergo in infinitū p̄cedere predicatōne, eum etenim qui definit opz transire oēs bas, vt sciat vniūquodqz eorum quē in definitione assumunt. Infinita autē transire impossibile est. Quare si vere definimus, nō amplius in infinitū sunt predicatōnes. verbū autē (intelligentē) adiecit, p̄ eo qd est scientē vniūquodqz eozū qd in definitione accipiuntur. Neq̄. n. vlr contingit definire intelligit vniūquodqz vniūquodqz p̄bens definitionē. Quare si in infinitū sunt predicatōnes necesse est, et substantiam definiri.

¶ Sic igitur genera inuicē non equaliter predicantur, erit. n. ipsum, qd quidē ipsuz aliqd est. Et neq̄ qd de qualitate aut alioz nulluz, nisi f̄m acc̄is predicet, oia hęc. n. accidunt et de subiectis predicant, sed qm̄ neq̄ in sursum in finita erunt. De vnoquoqz enim predicat qd significat, aut quale aliquid, aut quantū aliud, aut aliquid hō, aut quē sunt in suba. hęc autē finita sunt, et genera predicamentozū finita, aut enim quale, aut quantum, aut ad aliquid, aut facere, aut pati, aut vbi, aut qm̄. Suppositū at est vnum de vno predicari. Ipsa autē de ipsis quęcunqz non aliquid sunt non predicari dicimus, accidentia. n. sunt oia, s3 hęc quidē f̄m seipsa, alia nō f̄m alterum modum. Hęc autē oia de subiecto quodā predicari dicimus, acc̄idens autē non esse subiectum aliquod.

¶ Prius p̄cesso, predicatū preter nām predicari vt genus, aut d̄iam, et ostenso qd non in infinitū sunt predicatōnes, nunc p̄tra hoc ipsum instat, qd non p̄tingit eque predicari, mutuo vt ḡna, diximus autē iā sufficienter de hoc. ¶ Neq̄ quidē qualis, neq̄ alioz vllū, nisi f̄m acc̄is predicet, oia. n. hęc accidunt, et de subiectis predicant. ¶ Cū dixerit. n. superius, aut vt substantia predicabit, et p̄ paralipsum dederit nobis intelligere, et p̄ acc̄is. Deinde redarguto vt substantiā, nunc redarguit, vt acc̄is predicari, predicatuz p̄ter naturā. Et primo quidem quasi in vno predicamēto qualitatis, fecit sermonē, vbi dicebat. ¶ Amplius si nō est hoc buius qualitas, nūc autē cōi rōne monstrat qd nullū predicatū preter naturā contingit vt acc̄is predicari de quo predicat. ¶ Neq̄. n. substantiā de accidentibus, neq̄ reliqua mutuo predicamus. Demō est autē, qm̄ oia predicata sunt accidentia de substantiis, nullum. n. reliquo accidit, p̄p̄ea qd in alijs subsistere non possunt, nisi in substantia. ¶ Sed qm̄ neq̄ in sursum infinita erunt. ¶ Tres p̄p̄teses supponebat, p̄ quas pole est in infinitū procedere predicatōnes. Redarguta ergo vna, qd inq̄ supponebat finitis extremis intermedia infinita esse. Deinde monstrato qd vlr oino sint affirmatōnes finitę, necesse est oino et negatōnes finitas esse, neq̄ in infinituz ire, transit ad reliquas suppositiones, et monstravit qd non est pole in sursum, in infinitū ire. monstratis predicatis in eo qd quid est, nō ē in finitis. predicatū autē in eo qd quid genera et p̄ic de spēbus, non solū in substantia, sed et in alijs predicamentis.

I

Dubitatio. Solutio.

K

L

M

N

O

P

Com. 97

q

A

B

C

D

Quod autē infinita non sint predicata in eo qd quid, monstravit deductione ad incōueniēs. si. n. infinita sint inq̄ neq̄ definiri res, neq̄ cognoscere contingit, si. n. vellemus de finire boies, et dicere mus aial esse rōnale mortale, vt cognoscamus vere qd significat definitio opz definiri vniūquodqz eozū qd sumunt in definitione, et rursus illoz vniūquodqz. Si ergo non stāt predicatōnes ipole est definiri ḡc̄q̄. in infinitū. n. inscrutabile est. Cognoscere autē aliqd non p̄tingit p̄ncipus ipsius non cognitio, ḡne inq̄. vbi ḡra, boiem cognoscere nō est, nō cognitio aiali. Alia vero rursus nō est pole cognoscere, nisi ḡne ipsius cognitio. sed hoc in infinitū. similiter et inq̄to, et in quali et in alijs. Dis ergo dictis volens et sermonē extēdere nō solū in predicatū f̄m substantiā sed in accidentibus substantiis. hęc. n. predicant de substantiis dicimus. n. boiem albū est aut tricubitiū. Accipit ex diuisione quozupliciter predicata p̄dicentur. Et monstravit qd predicatōz hęc quidē pp̄ie dicunt predicari, q̄cūqz f̄m nām predicant. sicut aial de boie aut color de albo. et quęcunqz sunt in illo subiecto de quo predicant, vt acc̄ia de substantiis. Preter nām autē predicant, aut substantia de accidentibus, aut accidentia de acc̄ibus. Quęcunqz non predicant in eo qd quid est. Deinde monstravit qd neq̄ predicatōnes preter nām in infinitū p̄cedunt. Dis nō monstratis recurrit ad p̄positū. Hoc autē erat, monstrare qd neq̄ accidentia in sursum, predicant de substantiis in infinitū, et monstrat hoc rursus per p̄oīsa. Quapp dicebamus, hanc Methodū demōnis vocari logicā. p̄p̄ea qd nō solū in his qd in sunt f̄m substantiā, et per se congruit, sed et in oibus predicatis quocunqz f̄m nām. Ideo vbi in reliqs demonstratiue et non logice monstrat, non ire in infinitū predicatōnes, nō p̄tingit argumentis illis in oibus simplr predicatis sic vti. Logicas ergo demōstrationes inquit cōiores et pluribus p̄ruentes. Quō ergo dixi, monstrat in his, qd neq̄ ab accidentibus ipsis substantiis, p̄tingit predicatōnes in infinitū ire. monstrat at p̄ oīsa. Si. n. monstratū est qd oia predicata in eo qd quid ē finita, sunt finita aut sunt ḡna predicamentoz. hoc ergo ligdo hēmus. De. n. qd dicere possit quis, sub vno decem predicamentoz reducitur. si ergo ḡna predicamentoz finita sunt, et ḡna in vnoquoqz, aut spēs finita sunt. hoc. n. monstratū ē. Manifestū ergo qd accidentiū predicatōnes de substantia finitę sunt, cōpositū. n. ex finitis et ipsum finitū est. Tūbil autē peius fortasse est et in exēplo exercere sermonē. vt si predicet de boie aut aiali albū. Et vellemus cognoscere qd nā est hoc qd predicet de boie, necesse est sane hoc d̄finiri, qm̄ est color d̄gregatiuus vltus. predicabimus ergo de albo colorē, et rursus de hoc. vbi ḡra, qualitatē. Oīsum est autē, qd predicata in eo qd quid est finita sunt oia s̄lr aut et inq̄to et in reliqs. Oīsum est ergo qd predicatōnes acc̄itiū de substantia, vt in sursum finitę sunt. Quod autē, et in deorsū predicatōnes finitę sint, ad subiecta inq̄ breuiter monstrat. Oia. n. inq̄ acc̄itiā de suba predicant, finita aut sunt i substantia oia in sursum qdem, qd in eo qd quid est de ipsa predicatur in deorsuz, nō sunt indiuidua. Hoc ergo liquidū est ex ipsa manifestatione. qd indiuidua de nullo alio predicantur. Si ergo finita est in deorsuz suba. de suba aut predicant, qd sunt in eo qd quid est substantiē, et acc̄itiā oia. Manifestū ergo qd et in sursum finita sunt oia predicata. hoc. n. oīsum est p̄ definitiones, et in deorsuz. vltimū est. n. in predicatis indiuidua substantia. Perfectiū. n. oio est suba qdā, et oē acc̄is oino de aliqua substantia predicat, et in hoc vltimū definūt accidentiū predicatōnes, substantiā inq̄. subq̄ nō vltimū, sūt indiuiduę substantiē. has. n. de alijs predicari ipole est vt dixi. Quod autē subq̄ predicatōnes in indiuidua definunt manifestū est, oīsum est. n. qd in deorsū finitę sunt predicatōnes, Inferius at cuiuslibet predicatōnes sunt indiuiduę substantiē. De vnoquoqz. n. predicat qd significat aut quale aliqd, aut q̄tū aliqd, aut aliqd hō, aut qd sunt in suba, hęc aut finita sunt, et ḡna predicamentoz finita. aut. n. quale, aut q̄tū aut ad aliqd aut agere aut pati aut vbi aut quando. Deinde qd sint predicata enumerat. qm̄ aut accidentis predicatōnes, aut qd in suba. Quę autē in suba inquit, qd in eo qd quid est de substantiis predicant. Hęc aut sunt ḡna et spēs et d̄ic. Oia. n. hęc inquit oīsa sunt finita in sursum. Deinde qm̄ p̄tingit, et vnoquoqz predicamento finita habente ḡna, nihil minus esse predicatōnes infinitas, si quidē ḡna predicamentoz non sint decem solū, s3 infinita. Cū sint. n. infinita ḡna, et oia vero de substantia predicant, et si quodlibz finitū sit infinita rursus p̄tingit esse, qd de substantia predicatū. Ob hoc ergo adiecit hoc. qd et ḡna predicamentoz finita sunt, deindeqz enumerat hęc. ¶ Suppositū autē est vniū de vno predicari. ¶ In demōnibus. v3. hoc. n. et ante dixitqz de monstratōnes vniū aliqd horū monstrant, aut q̄tus, aut quale, aut aliquod alioz, qm̄ vniū de vno predicet. Pole est enim ex pluribus cōplexas fieri predicatōnes. vt qm̄ dixit Socrates hō p̄hs est. sed nō est vniū predicatus terminus. Opz autē in sylis simplices esse terminos. Ob hoc qd hoc adiecit, non qd si nō vniū de vno predicet, ledat in aliquo, vt non sint in infinitū predicatōnes, s3 quo qd ad syllos assumunt predicatōnes hō esse volunt. ¶ Ipsa autē de se ipsis quęcunqz non aliqd sunt nō predicari. ¶ Hoc est. et hoc bis supponat, nullā predicatōne ipsam de seipsa predicari, nisi in eo qd quid est predicet. vt nō predicat album de caluo si sic p̄tingat. sed color de albo, qdā. n. pars est coloris albus sed neq̄ aliud acc̄is de alio acc̄ite predicat. hęc aut nunc refumit vt separet predicatōnes f̄m nām ab his qd sunt p̄ter nās. ¶ Acc̄itiā. n. sunt oia, s3 hęc qdē f̄m seipsa, alia nō f̄z alterū modū. hęc autē oia predicari de subiecto aliquo dicimus, acc̄is autē non esse subiectū aliqd. ¶ Color. n. per se quidē albo inest. Socrati vero f̄m alterū modū, accidit enim ipsi neq̄ per se ipsi inest. Lōiunctio. n. causa est demōstrationis p̄positorū, cur inq̄ predicent mutuo accidētia. si quidem vnum solum est accidentibus subiectū f̄m alterum alteri subiectū fieri impossibile est.

¶ Nihil enim talū ponimus esse, qd non alterū aliqd esse dicat, sed ipsum de alijs, et alia qd dam de altero, neq̄ in sursum. ergo vnum de vno, neq̄ in deorsum esse dicet, de quibus. n. dicunt acc̄itiā, quęcūqz in suba vniūsciusqz sunt, hęc autē non sunt infinita, sed sursum ipsa quoqz, et acc̄itiā vtraqz non in finita sunt. Necesse est ergo esse aliquid de quo primū predicet et de hoc aliud, et hoc stare, et esse aliqd qd non amplius, neq̄ de alio priorī, neq̄ de illo aliud prius predicet. Unus qdē igit demōnis modus dicitur hic. Adhuc autē alius, si de quibus priora quēdā predicant, est horū demōno quoz aut demōstratio ē, neq̄ melius habere pole est, ad ipsa q̄ scire, neq̄ scire sine demōstratione. Si autē hoc p̄ hęc notū est. hęc autē nescimus, neq̄ melius habem^{us} ad ipsa q̄ scire, neq̄ p̄ hęc totū sciemus. si igit est aliquid scire p̄ demōstrationē simpliciter, et non ex aliquibus neq̄ ex suppone, necessariū est sta-

E

F

G

H

re pdicationes medior, si n. non steterint, sed est semp acceptio i superius, ois erit demfo quare si infinita no est possibile ptransire quo ru est demfo, hęc non scimus per demfoez.

Com. 98^m

Quod nullu accis, subiectu alicui alteri fieri possit per hęc mōstrat. vnuquodq. n. horu, cu sit qd aliud prius sic illud d. Albu. n. aut lignu est aut lapis, aut qd tale. deide albu esse d. Silr tricubitu, dexter, aut quoduis aliozum. Sed ipsum de alyz, et alia qda de altero. Ipsum inquit accidit quodlibet, nulli subiacet, ipius aut de altero qd da d. et aliud de alio. vt albu qd d. hōi gra de nūe aut co loze meretricio. Nigrū vero de pice aut ebano, aut aliquo alio. Quēdā aut exēplaria hnt. sed ipsum de alio et hoc de altero dicere vtqz possit, vt si albu qdem de hoie pdicet hoc aut de socrate, et albu de socrate. Neqz in sursum ergo vnu de vno neqz in deorsum inesse dicit, per plura mōstrat hoc quon est pole de vno vnu pdicari in infinitu, in sequētibz aut mōstrabit q neqz vnu de pluribz. mul. ta. n. de vno nūqz in syllo sumunt pdicari, et aliter. Si vnu de vno nō pdicet in infinitu v3, neqz plura de vno. In pluribus. n. sunt multe vnitates. De gbus. n. dicuntur accidentia, quęcūqz in substantia vniuscuiusqz sunt. hęc aut non infinita. Cū dixerit q neqz in sursum, neqz in deorsum, de qb. n. inquit accidentia pdicantur, hoc est, subiecta accitibus subē sunt. substantie aut gna, et species, et indiuidua. Dicimus. n. q. aial est albu, et q. hō est albus, et q. socrate albus. Sinitē aut sunt substantie. Diximus enī q in vltimū indiuidua desinunt. Quare si subiciunt oī pdicationi substantie, sinitē ergo sunt in deorsum pdi cationes. Sursum aut hęc et accitia vtraqz nō infinita. Quod neqz in sursum sunt infinita. Pdicationem. n. in sursum ingt, sunt in substantia. Dicimus. n. hō est aial, aial est corpus atatum, corpus aiatū substantia. Et accidentia oia finita sunt etenim hęc de substantiis pdicant, hęc aut oia monstrata sunt supra finita. vbi mōstrabamus, q oia q sunt in eo qd est, finita sunt. Mōstratū. n. allic est per definitiones. Quod vnaqz pdicatio finita est. Quare in sursum et in deorsum finite sunt pdicationes. Nece est g esse aliquid de quo p aliquid pdicet, et de hoc aliud et hoc stare, et esse aliqd q nō amplius, neqz de alio priori, neqz de illo aliud prius pdicet. Absolutū per hęc tres ppothe ses et dicit, Nece est esse aliquid vltimū de quo p dicit, et aliquid. hoc aut est indiuiduū. de quo p pdicat spēs specialissima, et sic p tunc pcedentibus pdicatioibus stat pcessus ipsarū in aliquod vltimū de quo nil aliud pdica tur. Quare et extrema finita sunt et media. Adhuc aut ali ter, si de quibus priora qda pdicant, est hōz demfo. Quo rū aut est demfo, neqz melius hēre pole est ad ipsa, q sci re, neqz scire sine demfōne. Et hunc modū logicū vocat non pp eandem cāz. Neqz. n. in pluribus congruunt que bic dicunt, sed in solis demonstrabilibus. accipit esse de mfonē. Cū dicit aut pgruet Alexanderi ppositio. que ē in pō arguendo. logicū ipius pp hoc dicentem, eo q acci piat p sēso esse, eē definitiones. Atq mōstrat et in pncipio q p demfonem, Quare non v3 in demonstratiue h accep sē. nūqz ergo verbū (logicē) in vrisqz audiendus est. qm non exerceat sermōne in ipsis pdicatis p se, quod facit in sequētibz, sed ex quibusdā alijs. vt accipiēdo q

Expō Alex.

Com. 98^m Cū mōstratit cōiter q nulla pdicatio in infinitu pcedit, vult nūc p pte p demfatiua h ipm pbare. Demfatiua aut modi p se sunt duo. Sit enī eoz q in definitionē subtoruz accipiunt, vt q in eo qd qd est pdicant. h. g. aial de hoie, aut eoz que in scia definitionē subta accipiunt, vt impar, et symitas, et hō. Mōstrat g q nullū hōz in infinitu proce dat. vt de hoie pdicare p se aial, de hoc hō aiatuz et piter q nō ptingit hęc in infinitu ire. Silr nūero p se inest im par, huic aut pumū et icōpositū, et huic/si accidat qd aliō, q neqz hęc in infinitum pcedere. Analyticas g hō vocat ostēhones, p eo q est demōstratiuas. Propterea q intē tio totius analyticę scie est demfatio, sic q p nō analytico rū fecit cum dixerit. (Primā opz dicere circa quid et de q est intētio, qm circa demōstrationem et de demōstratiua sciētia) qm ergo oēs de demōstratione tractatū sic appel lauit analyticuz. ex parte totū noians, ob hoc omnes etiā demōstratiuas ostēhones analyticas vocauit. Et enī intentio nobis est per omnem hanc methodum syllogis mos considerare antiquozum, si necessary et artificiales sint, et artificialiter resoluerē et reducere ad figuras, mate riamqz ipozum considerare si necessaria sit et demōstra tiua. Ob hoc ergo a parte ipsius vltiozi totus tractat vo catus est. Quod autē neqz que in demōstrationibz pte dicantur infinita sint, mōstrat hoc modo, pdicant au tem in demōstrationibus que sunt per se, hōz autes duo erunt modi. Primus quidem eozuz que in desinuo ne subiecti accipiuntur. Per se enīz homini animal et ra tionale inest, similiter lapidi inanimatum et in alijs codē modo. Secundus hō modus eozum que sunt per se erat eozum que in sua definitione subiectum accipiunt, vt im par et par numerum, et rectum et in curuum lineam, et sy mum nares. Et primo quidem mōstrat q que sunt per se secundo modo non infinitum procedunt vt si ipar in fin numero, necesse est sane in rōne imparis esse nume rum, et rursus in ratione primi et incompositi aut impar et numerus, similiter et si quid aliud per se inerit primo, in ratione illius accipiuntur inferioza omnia, et primuz, et impar, et numerus. Quonia enīz de his que per se sunt, nunc est sermo, et inter hęc que sunt secundi modi. hęc au tem hypothēsis habet in infinituz procedere, manifestū q subiecta semper in definitionem ipozum accipiuntur, non solum propinqua, sed longinqua. Si enīz impari in est primum, necesse est sane in definitione primi, non so

Analyticę

Analyticę aut manifestū est p hęc velocins q neqz in sursum neqz in deorsum infinita pdi cātia ptingit eē in demfatiuis sciētijs de qb. intētio est. Demfatio. n. est ex his qd qz ipsa qdē isunt fm seipsa rebz. fm seipsa hō dupli citer, qd qz. n. in illis isūt in eo qd qd est, et in qb. ipsa in eo qd qd est isunt ipsis, vt in nūe ro ipar q inest qdē nūero, est aut ipse nūerus in rōne ipsius. Et iteruz multitudo aut diuisi bile in rōne numeri est. Hōz aut neutrū ptingit infinita esse, nec vt ipar numeri. Itēz. n. si i pari aliud inest, cui inhereat exnti. Hoc aut si est primū nūerus inerit bis q isunt ipsi, si igit nō ptingit hōi infinita eē in vno, neqz isursum erūt infinita. Et hō necesse est oia inesse pri mo, vt numero et in illis necesse est eē nūerū, quare puerabilia erūt, sed nō excedentia.

Com. 99^m

Cū mōstratit cōiter q nulla pdicatio in infinitu pcedit, vult nūc p pte p demfatiua h ipm pbare. Demfatiua aut modi p se sunt duo. Sit enī eoz q in definitionē subtoruz accipiunt, vt q in eo qd qd est pdicant. h. g. aial de hoie, aut eoz que in scia definitionē subta accipiunt, vt impar, et symitas, et hō. Mōstrat g q nullū hōz in infinitu proce dat. vt de hoie pdicare p se aial, de hoc hō aiatuz et piter q nō ptingit hęc in infinitu ire. Silr nūero p se inest im par, huic aut pumū et icōpositū, et huic/si accidat qd aliō, q neqz hęc in infinitum pcedere. Analyticas g hō vocat ostēhones, p eo q est demōstratiuas. Propterea q intē tio totius analyticę scie est demfatio, sic q p nō analytico rū fecit cum dixerit. (Primā opz dicere circa quid et de q est intētio, qm circa demōstrationem et de demōstratiua sciētia) qm ergo oēs de demōstratione tractatū sic appel lauit analyticuz. ex parte totū noians, ob hoc omnes etiā demōstratiuas ostēhones analyticas vocauit. Et enī intentio nobis est per omnem hanc methodum syllogis mos considerare antiquozum, si necessary et artificiales sint, et artificialiter resoluerē et reducere ad figuras, mate riamqz ipozum considerare si necessaria sit et demōstra tiua. Ob hoc ergo a parte ipsius vltiozi totus tractat vo catus est. Quod autē neqz que in demōstrationibz pte dicantur infinita sint, mōstrat hoc modo, pdicant au tem in demōstrationibus que sunt per se, hōz autes duo erunt modi. Primus quidem eozuz que in desinuo ne subiecti accipiuntur. Per se enīz homini animal et ra tionale inest, similiter lapidi inanimatum et in alijs codē modo. Secundus hō modus eozum que sunt per se erat eozum que in sua definitione subiectum accipiunt, vt im par et par numerum, et rectum et in curuum lineam, et sy mum nares. Et primo quidem mōstrat q que sunt per se secundo modo non infinitum procedunt vt si ipar in fin numero, necesse est sane in rōne imparis esse nume rum, et rursus in ratione primi et incompositi aut impar et numerus, similiter et si quid aliud per se inerit primo, in ratione illius accipiuntur inferioza omnia, et primuz, et impar, et numerus. Quonia enīz de his que per se sunt, nunc est sermo, et inter hęc que sunt secundi modi. hęc au tem hypothēsis habet in infinituz procedere, manifestū q subiecta semper in definitionem ipozum accipiuntur, non solum propinqua, sed longinqua. Si enīz impari in est primum, necesse est sane in definitione primi, non so

Com. 99^m

lum impar accipi sed et numeruz, si autē infinita accepta sint, que sunt p se, et hęc actu in sunt, manifestū q in defini tionem aliquoz infinita erūt que accipiunt. Sed ad bac qdem nō videt Ari^o inferre sermōne. Diceret enīz qz ad hoc q nō erit accipere vltimuz his que per se sunt infinitis. si autēz hoc eoz q media sunt, oino erit qd acci piē, que autē in definitionē huius accipiunt non amplius erūt infinita, finitū est enī subiectū vt numerus. Qd acce pto eoz que isunt per se, oino media ipsius et numeri fi nita erūt, que qdem opz accipi in definitionē ipsius. Qua re nō videt necessaria ad hoc absurdū deductio, p pta q non pdicata in definitionē subiecti accipiunt, sed hōa vi ce. Hoc qdem absurdū in 2^m modum eius qd est per se inferē, p pte q in definitionē subiecti, pdicata accipi untur. Hęc aut supposituz est infinita esse. Merito g Ari^o nō in hoc absurdū deduxit rōnem, sed q si infini ta essent, que per se in sunt, accideret infinita inesse vni, nu mero inqz. Primū enī q inest ipari, manifestuz q et nūo inerit, et si pmo aliud quid inerit, hoc ipm inerit et ipari et nūero, qre contingeret vni, numero inqz infinita inesse. Si aut hoc ingt impole est manifestū q neqz in sursum infini ta erūt. qd suppositū erat. In sursum g ingt a numero in i par, et p muz, et piter. Non g ptingit in infinitu pcedere q secūdo modo per se in sunt. Ari^o ergo deduxit rōnez ad impossibile dices q nō contingit infinita hō vni inesse. huiusmodi aut. v3. que p se in sunt, hoc aut adiecit, non q ptingat alia que nō inest per se, infinita esse vni, sed aut ga de his que per se in sunt, nūc est sermo, et qd accidat his que sunt p se dixit, aut ad distinctionē partū cōtinui, qm ille potētia infinite sunt. simplr ergo tū effatus, q nō cō tingit infinita inesse vni, quo hoc nō contingat, non adie cit. Alexander qdēz inquit q cōtingit sic infinitu actu esse. hoc autē non videt ex re ppositoz deducere. Hoc enī ipius supposuerat actū in infinitu esse. Quare nullum absurdū monstrabit hoc esse. Dicebat g p hōz contra definitionem intendere rationem, qm contingeret in defi nitiōibz infinita accipi. Mibi aut neqz hoc videt eē verum. Qd ad hoc absurdū inqz nō deducit Ari^o rōne. Accidit enī sic infinita inesse vni subio vt mōstrauimus di ctionē enarrātes. In definitionē aut nūc accipiunt q p se in sunt ipsi. Quare hō definitiones ipsi pcedit rō q nō ptingit has ex infinitis stare, s3 qm si q inest nūero infinita es sent, hęc aut p se in sunt ipole est cognoscere, nō sciēte oia q p se in sunt. nō. n. sciem^o nāz triāguli nō sciētes q nā sint, q p se ipsi in sunt. Quare si infinita sūt q p se in sunt rebz, in infinita aut cognoscere et ptransire est ipole. Impole ē g rez noti tiā hie. Quare si hō ē absurdū. ipole ē g vni infinita inee p se. Adicit aut bis et aliud Alexander, mōstrans non con tingere infinita eē que p se in sunt scōdo mō. Hęc enī ingt semp in minus pcedunt, quemadmodū enīz inquit ipar in minus est qz numerus, et primū in minus qz impar, sic si et primo aliud quid inellet, in minus esset et illud qz pri mum, et deinceps similiter in minus procedentia in indi uidua desinunt. non ergo contingit in infinitum procedere huiusmodi. Siquidem enim in maius fieret processus haberet aliquam rationē, siue in infinituz procedit, vt in maius numeri promotio, si autē in minus est pcessus, ne cesse est sane occurrere in indiuidua, sicut in minus nūeri promotio in vnitatem occurrit. Nō ergo contingit in in finitum procedere, que per se inest secundo modo re bus. Et sic de secundo mō eozuz que in sunt per se. Quod autē neqz que pmo mō per se in iunt, infinita sint, facile mōstrat a definitionibus. Si enī hęc que sunt in eo qd qd est subiectoz accipiunt, vt aial in definitionē hois, et aialis aiatum, hoc aut in infinitu pcedit, nō ptingit ergo

Io. Grā. sup. Post.

E
Dub. ratio.
Solutio.
F

Expō Alex.
Tals. sicut
Porphyri.
Expō pp. ita.

H

definire, qre si hoc est falsum, z est notitia p definitiones. finita ergo sunt q in eo qd qdest reru pdicant. Demofatio eni est coz qcuqz per se sunt reb per terminos, B est q...

I K L M

quare z in deorsuz. Si autē sic est, z que sunt in medio duoz terminoz semp sūt finita. Si hoc est, manifestū est iā z demofonum q...

N O P Q R

notum intermedia infinita ee, neqz oia sunt demoftrabilia. Propofones eni imediatę sunt indemoftrabiles, neqz in infinitu demoftratio pcedit sed sunt pncipia demoftrationis imediatę ppofones. Adoftratis aut bis, manife...

A B C D

Intrinsici anguli trianguli, z tres extrinseci, sex rectis equales sunt. Quoz tres intrinsici, duob rectis sunt equales. Reliqui g extr. nseci, quoz rectis sunt equi sūt monstra...

E F G H

Per pbs in telligit adoz pbitu q ei oceptor iur.

Exp. 37

Exp. 4

Co. 100

Co. 101

Io. Grā. sup Post. G z

tum rationale, simili modo et in minoribus, si capiamus rationabile medium terminus animalis et hominis, utraque propter immediate erit. Aut ergo inquit omnes immediate propter principia sunt et elementa syllogorum aut vltima. Vltima autem dicitur autem ceteros notiones aut generalissima, ut verbi gratia corpus substantia est, aut quod tale. Si autem et si a/b non inquit, si quidem est aut medium aut prius cui non inquit demonstratio. Quia si cur in affirmationibus mediate demonstrabiles sunt, immediate autem non demonstrabiles, sed principia et elementa demonstrationis, sic et in negationibus. Dabemus ergo manifeste ostensum, quod non omnia sunt demonstrabilia. Significatio demonstrationes sunt ex principibus, principia autem sunt immediate propter, in mediatarum autem propter principia non sunt. Ostensum enim est quod sunt immediate propter, sed principia et elementa tot sunt quot termini, horum enim propter principia sunt demonstrationis, sunt et termini principia quicquid de se inquit immediate propter canit, sunt autem principia et propter ex his, sicut et ex compositis principia, sunt quidem materia et forma. Sunt autem et ex compositio horum primo composita corpora, elementa inquit. Sic neque est hoc huic, neque inest huic. Sicut inquit affirmatiue propter sunt in demonstrationibus quod dicitur hoc est huic, et hoc inest huic. Per hoc autem nam immediate propter ex hiis huic, sic et negatiue immediate sunt. Dicitur autem quod est huic ex subiecto principium fecit in predicatum, ut si diceremus hoc animal est. Dicendo autem inest hoc huic ex predicato, ut si diceremus animal omni homini inest. Simili modo et in negatiuis, quare hoc quidem esse aliquid, alia non esse aliquid erit principia, hoc est, quod principia demonstrationum, hoc quidem sunt affirmatiua, illa vero negatiua.

Cum ergo indigeat monstrare aliquid, accipiendum est quod de/b/primus predicetur. Si r/c et de hoc similiter a/z sic semper eunti nunquam extra, erit propositio, neque si esse ipsi a/accipitur ut demonstratur, sed semper medium denotat quousque indiuisibilia fiant et vnus.

Propositio est per hoc monstrare, quam habitudine habeat medium terminus ad extremas partes figuras et in categoricis syllogis, et in negatiuis. Et dicitur quod in categoricis nunquam extra predicatum cadit medium, extra subiectum autem, in prima quidem figura semper cadit. Compositis autem prius quod in categoricis dicitur, sic dicemus et de negatiuis. Et cadere ergo in categoricis, significat autem in plus est, hoc autem est predicari. Nunquam ergo inquit in affirmatiuo syllogismo de maiori predicabitur ut si oporteat monstrare, a/ineest/b/in p^o figura sumam amboz medium terminum. Et sicut in problemate seu conclusionem predicat maior, hoc est a/sic et in syllo solus predicat. Predicabitur autem a/gde de/c/autem de/b/. In secunda autem manifestum quod affirmatiuum non monstrat. Quare nunquam de maiori medium affirmatiue predicabitur. In 3^o vero neque de maiori neque de minori medium terminus predicabitur, siquidem vtriusque operis ipsum subiecti. Sic quidem ergo in categoricis, in negatiuis autem dicitur. In p^o quidem figura eodem modo nunquam extra predicatum cadit medium, sed est semper maior sicut in problemate seu conclusionem predicat, sic et in propositibus. In 3^o vero neque extra maiorem neque extra maiorem cadit, hoc est, non est in plus quam vltimum illoz, neque predicat de vltimo ipsoz, siquidem in tertia figura vtriusque subiacet medium. In secunda vero figura nunquam inquit extra maiorem terminum cadit medium. Dicebat ergo philosophus, quod non contingit in hoc, non est cadere non predicari intelligens, de vtriusque enim inquit in secunda figura predicatur medium. Si ergo de duobus predicat, quomodo inquit extra minores non cadit. Dicebat ergo non aliter esse possibile, hoc constituit, nisi extra minorem cadere

aliter intelligeremus. Nunc autem pro eo quod est (nunquam) positionem ipsius minoris permutat medium, et hoc est cadere extra minorem/medium, positionem minoris permutare medium. Hoc ergo inquit in secunda figura non fit. Nunc enim minor sit predicatus, quemadmodum in tertia, sed sicut in problemate subiectus est semper maior, sic et in syllogismo secundae figure manet subiectus, non permutans scientia positionem. Hoc autem manifestum est quod primus inest figure, etenim in hac semper minor subiectus est. hoc ergo sunt quae hoc loco dicuntur, nihil plus habentia, dicitur in tribus figuris de positione trium terminorum, neque hoc loco inserta gratia alicuius necessarii coram quae vtilia sint ad demonstrationem ut mihi videtur.

Est autem vnum cum immediatum fiat, et vna propositio simplex est immediata, et quemadmodum in alijs est principium simplex, hoc autem non idem vbiq; est, sed in graui quidem vntia, in melodia autem diefis, aliud autem in alio, sic est in syllo vnum, propositio immediata. In demonstratione autem et scientia, intellectus. In demonstratiuis igitur syllis eius quidem quod est nihil cadit extra, sed in priuariis, vbi quidem quod oportet in esse nihil extra hoc cadit, ut si a/est in b/per/c non est. Si enim in b/quidem omni est c, nullo autem c/est a, iterum si indigeat quod in c/a nullo sit, medium accipiendum est ipsius a/z/c/ et sic semper procedet. Si vero indigeat monstrare quod d/in/e non sit, eo quod est c, in d/quidem omni, in e/autem; nullo, aut non in omni e/nunquam extra cadit. Hoc autem est, cui non oportet inesse. In tertio autem modo neque a quo oportet, neque quod oportet priuari, nequaquam extra ibit.

Quonia dicitur quod semper medium denotatur donec indiuisibilia fiant, et vnum quid dicit in syllo, vnus autem ob hoc adiecit, quonia immediatis propositionibus eo usque denotatur syllogismus, accipiens medios terminos donec ad immediatas perueniat propositiones, quae sunt principia syllogismi, et ut vnitatem indiuisibiles. Quomodo inquit in numero principium et indiuisibile est vntas, et in linea punctus, et in tempore instans et aliud in alio, sic et in syllogismo principium et indiuisibile, sunt propositiones immediate. Neque enim amplius hoc possunt diuidi in duas propositiones, sicut quae mediate sunt. Sed in graui quidem vntia, in melodia autem diefis, aliud autem in alio, sic in syllogismo vnum est propositio immediata. Exempli gratia, principium quidem in graui vntia inquit. Proximus enim in his principium non est, quonia in infinitum diuisibilis est magnitudo. Si autem hoc non erit primus et principium grauis, sed nempe hanc nostram consuetudinem, quemadmodum nunc nos vrimur vltima et indiuisibili grauitate, quarta parte ceratuz quod est granuz vnum tritici, hucusque enim facimus diuisionem eorum quae ponderantur, diefis autem est prima sensibilis sonorum cantio, quam primam arripere potest noster sensus, v. s. auditus, hanc enim autem quartus esse super octauae rationis. In demonstratione autem et scientia, intellectus, in ostensiuus ergo syllogismi est quod est nihil extra cadit, dicit enim in problemate quod non solum sciam esse aliquid dicimus sed et principium scientie

I
K
L
L6, 102^m
M

N
O
P
Q
L6, 103^m
S^{up} iur. s.

scientie, quo terminos cognoscimus. Propositio ergo imediata erit simpliciter principium syllogismi. Etenim in dialecticis est probabilis quod ad immediate propter. Sic autem et demonstrationis simpliciter principium est intellectus, per quem ceteros notiones consideramus. Propter quod autem, non est dialectici syllogismi principium dicitur esse opinionem, sicut, nihil intellectus ceteros notiones tollit ex quibus sunt demones, sic et opinio dialecticas et probabiles propter. Dicimus ergo quod si dicitur dialectici syllogismi principium esse immediatum propter, sed simpliciter syllogismi simpliciter principium erit immediata propter. Sed in priuariis, vbi quidem quod oportet inesse, nihil extra hoc cadit, ut si a/ non inest b/per/c. Si enim b/quidem omni, c/est a, nullo opoz tet inest dicitur predicatum, hoc enim est, quod inest subiecto, hoc ergo inquit. In p^o figura nihil extra cadit, hoc est, nihil ab ipso negatur. Solu enim in p^o figura, maior a medio negatur. Si autem oportet monstrare quod d/mon inest/e/eo quod c/d, quidem omni inest e/vo nullo, iustit ad 2^m figuram, idco et elementa mutantur, et est quidem maior terminus, et minor, et autem medium, vocat autem e/c nulli inesse, a subiecto enim in problemate seu conclusionibus negatur maior terminus. Nunquam ergo inquit extra maiorem/medium, quod dixerimus quod significet ipsi hoc loco, extra cadere, quod positionem mutare, ex maiore cadit, maiore enim quod est in conclusione predicatus in propositibus facit subiectum, maiorem vero seruat in propositibus subiectum. In tertio autem modo neque a quo oportet, neque quod oportet priuari nunquam extra ibit. Dicitur prius, non contingit constituitur quod in his dicuntur, in hac enim figura semper medium subicit, quare de nullo extremorum predicatur.

Cum autem sit demonstratio, alia quidem vltis, alia vero particularis, et haec quidem cathegorica, illa autem priuatiua. dubitatur qualis potior sit, similiter autem et de ea quae demonstrare dicitur, et deducenti ad impossibile demonstratione. Primum quidem igitur intendamus de vltis et particulari, ostendentes enim hoc, et de ea quae demonstrare dicitur, et quae est ad impossibile dicemus. Videbitur quidem igitur fortassis vtriusque quibusdam sic intendentibus quod particularis sit potior. Si enim secundum quam maxime scimus demonstrationem, potior est demonstratio. Haec enim virtus demonstrationis est. Magis autem scimus vniuersum quod cum ipsum cognoscimus secundum ipsum quod secundum aliud, ut muscu Coriscu quando Coriscus musicus est, quod quod bo musicus sit, similiter autem et in alijs, sed vltis, quoniam aliud est, non quoniam ipsum fortasse demonstrat, ut quoniam est isosceles, non quia est isosceles, sed quoniam est triangulus, particularis autem quoniam ipsum est. Si ergo potior quidem est quae est secundum ipsum, huiusmodi autem est particularis et vltis magis, et potior vtriusque demonstratio secundum partem erit.

Hoc loco tria sunt problema digna pro ad sermonem de demonstratione pertinentia. primum quod demonstratio sit potior et magis deceat sciam, vtrum vltis an particularis, 2^m vtrum affirmatiua magis deceat sciam an negatiua, et 3^m vtrum ostensiuus an quae est ad icomodum, et instat in sermone de his

latus. Et prius in vltis et particulari considerat, et prius ad 3^{am} argumenta probabiliter. tunc probare quod particularis demonstrationis potior est vltis, et magis deceat demonstrari. Deinde redarguit hanc rationem probabilitatem, et monstrat vltis potior. Quod ergo particularis sit melior, trifariis conatur probare. Si enim inquit demonstratio per se potior est ea quae est per alium, et magis deceat demonstrari. Per se autem est, quae particulare demonstrat, melior erit particularis, et magis deceat demonstrari quae vltis, quod sit per se particularis manifestum est. Aliquis enim monstrat inquit quod Coriscus est musicus, per se magis monstrat, quod qui monstrat quod bo est musicus. Non enim dicitur bo inest ipsi muscu, sed dicitur coriscus. Si ergo Callias rationalis est per se scimus. Quod autem bo sit rationalis non per se scimus, sed per aliud particularia, n. ipsa per se cognoscimus quod rationalia, ut Socrates, Callia, Alcibiades et reliqua. Vltia vero quod ois bo sit rationalis ex particularibus. Primum ergo argumentum est hoc. 2^m autem hoc vltis inquit non sunt. In intelligentiis enim sola esse dicitur, ut simpliciter triangulus. Nullus est enim triangulus ipse per se diuersus ab isoscele et eglatero et schaleno, sed neque isosceles ab aequo aut ligno, aut alioquo huiusmodi, sicut autem et in alijs. Quare cum non sint vltis, particularia autem sunt melior est demonstratio quae circa ens veritas quae quae circa non ens. Melior est ergo particularis demonstratio vltis. 3^m vero argumentum est hoc, quod melior est demonstratio circa quam non contingit decipi, decipimur autem circa vltis. Demonstrationes enim vltis, tanquam eorum quae sunt in subiectis rationes faciunt, cum non subistent illa. Non ens vero dicitur, ut ens, deceptio est, vtriusque non sic meliores sint particularis demones vltis et magis scie propter. Hoc pacto probabiliter dubitatur soluit difficultate hoc modo. Et per prima dicitur quod falsum est dicere, particulare quidem demonstrationem per se monstrare, inesse quod demonstratur, vltis vero non per se, sed per particularia. Isoscele enim tres angulos duobus rectis equos habere, non dicitur isosceles est hic, sic enim nulli alteri inest hoc, sed quatenus quidem isosceles eos qui sunt ad basim equos habere tres angulos, non quatenus isosceles habebit, sed quatenus triangulus quare quatenus quidem vniuersale. Similiter et Socrates rationale inest, non quatenus Socrates inerat, sic enim nulli alteri inest, sed quatenus homo est Socrates, Coriscus vero musicus esse, per se quidem inest Coriscus, non amplius autem hoc vniuersali inerat. Non enim inest homini, quatenus homo est musicus, hinc enim et deceptionis est causa. Neque enim est dicere quod homo est musicus, si autem alium quem hominem dicas, non amplius vniuersale dicitur, sed aut Socrates, aut Coriscus, aut alium quaequam. Quare inquit, siquidem non inest accidens vniuersali, ut hominem musicum esse, aut triangulum tricubitum esse aut quid tale. Deinde monstrat quis huiusmodi inesse vniuersali, neque demonstratio est huiusmodi, sed paralogismus, de ceteris hoc inest omni, quod parti inest. Si vero est omnino aliud quod accidens quod vniuersali inest ut homini rationale, aut triangulo, tres angulos duobus rectis equos habere, non ex eo hoc etiam vniuersali inest, quod particularibus inest, sed propter inesse vniuersali etiam particularibus inest. Si quidem quatenus triangulus inest, non autem quatenus isosceles est aut scalenus. Ablato enim hoc et auferetur et accidens, non autem non auferetur, sed triangulo ablato auferetur. Sic ergo potior redarguit difficultatem. Secunda vero quonia falsum est dicere non entium esse vniuersale, siquidem enim inquit quod ad vltis equo et vniuersale. Quomodo inquit dicitur, et de filio Deici et Talamonis, et canis de terrestri et maritimo et syderali, reuera non entium esset vniuersale. Si autem est vna quaedam definitio vniuersalis, et est vna quaedam

E
F
G
H
Io. Gra. sup. Post. G 3

communis natura que pluribus inest, falsum est dicere non entium esse yle. veruz hoc est quedam substantia cois, sed ipsa non separabilis neqz per seipsum subsistens, sed per oia particularia vadens...

I

K

L

M

Amplius si yle quidem non est aliquid pter singularia, demonstratio autem opinionem coficit esse hoc aliquid fm q demosttrat, z quanda natura esse hac in his que sunt...

Secundum 23^m ambiguitate fil complexus est, qm yle nullu est pter singularia, z qm deceptiois nobis ca sit ponendu no ensyt ens. Ut ens. n. p yle pter singlia supposuim.

Ld. 103^m

O

P

Q

Et oino si quide non sit fz q est triangulus, postea demosttrat, no vtiqz erit demosttratio, si no sit cognoscens vnudqzqz fm q vnudqzqz est, magis cognouit.

Quonia

Quonia ante hoc coessit in particulari esse p se. Dixit aut nihil magis z in yle esse p se, nunc hoc ipsuz p se proz sus destruit esse in particularibus, ea q di instantia z dy...

A

B

C

D

Dic est occursum ad secundam difficultate q dicit yle no esse ens. si ergo ingt yle no est qda vox equoca vt Aiaz aut canis, aut quid tale.

Ld. 107^m

nec extra particularia ipsam per se ipsam subsistere, sed esse quide diuersaz substantia z definitione, subiecto no non diuersaz esse a particularibus, sicut z accitia diuersa quide esse dicimus a substantia, non tñ separabilia ad ip sa.

E

Dubitatio

F

In p^o de aia cor. cori. 8.

Substantia

G

H

Amplius si demonstratio est sylls demtra tiuus qui fit cause z pp quid. yle autem magis est ca. cui. n. per se inest aliquid, hoc idem ipsi ca est. yle autem primu est. ca ergo yle est. q re z demosttratio dignior est. magis eniz ca est, z qd propter quid est.

Ld. 108^m

Solutis difficultatibus p quas videbat picularis demonstratio potior yle, nunc vult hoc ipsum theorema pbare, Quod yle sit potior particulari, monstrat aut hoc p plura argumenta.

ri, et magis scire propria. Quod autem vult sit et in ordine...

I

K

L

M

Amplius vult ad hoc querimus pp qd, et tunc opinamur scire cu non sit aliqd aliud pp...

in oibus causis, et que sunt pp quid. In his autem...

Quod vult sit magis ca, et per hoc monstrat, Querentes...

Amplius quatuor vult magis fm partes est in infinita cadit...

N

O

P

Q

R

fm q sunt finita scibilia sunt. Scdm itaqz q vlia...

A

B

C

D

Adhuc p hoc monstrat q vlt s demfo potior est partu...

Amplius si magis eligenda est fm qua hoc et aliud...

Aliud est argumentu. Melior est inquit demfo p quas...

oēs boies, melior est cognoscente vnu solum aut plures...

E

F

G

H

Cap. II. Digressio de syllo ad ipos fibit.

I

qui est per impole, sicut ipse nobis tradidit in 2º priorum Analyticorum, deinde exponamus dicta ab eo in hoc loco. Et tertio accusationes quas rónabiliter vident inferre expositores. et post hec, si aliquam nos poterimus p Aristotele... (Text continues with logical analysis of Aristotle's terms)

K

L

M

altera ppone/d/a/g/d/instit oi/a/vt exposuimus dclufit g/d/aliciu/c/ineff... (Text continues with logical analysis of Aristotle's terms)

N

O

P

Q

Dico

Dico ergo q/a/inesse/b/non omni dicit ineffe sed ali... (Text continues with logical analysis of Aristotle's terms)

A

B

C

D

liber

aliquid hoc dclufio est, illa autez sunt ex qb? sed hoc quidem ex quo sylus est vtiqz sic se habet... (Text continues with logical analysis of Aristotle's terms)

E

F

G

H

Lo. 117m

I principiis sunt oium sciaram. Principia autē sylloz sunt ppositiones. Propositiōum ho hē quidez sunt imedia...

Co. 126. Quid ergo ingt. no etiaz cōtingit ex falsis ppositiōib⁹ veram cōcludere conclusionem: Dico eniz hō est lapis...

Necessesse est autem, aut in media convenire, aut in sursum, aut deorsum, aut hos interius habere, illos autē exterius terminorum.

mutuo, si autē sedēte Socrate dicā qd Socrates nō sedet, aut eūte qd nō eat neqz hūū dixi falsum, neqz ipole...

Quā dixit qd nō pueniūt mōstrat B loco qd signat puenire, p eo qd ē pdicari alteruz de altero, aut subici.

N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z, A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L, M, Dubitatio, Solutio

sursum aut non in syllo, sed in cōlusionē, rursus deorsuz, illud ho, Aut hos quidē ius hēre, illos ho extra terminū...

Sed neqz cōiuz principiozū possunt esse aliqua ex qbus oia demfābunt. Bico autē cōia, vt omne aut affirmare aut negare...

Monstrato qd non sunt eadem oium sciaram imediata principia, monstrat nunc qd neqz vles r cōes notidēs...

Amplius principia non multo minora sunt cōlusionibus. principia enim ppositiones sunt, ppōnes autē assumpti termini genitrii...

dem dicere berisso est, qm eadem eisdē eadez essent. omnia nāqz sic erant eadem. At ho neqz qd est ex omnibus demonstrare qdlibet...

Aliud argumentū. si essent ingt eadem principia oium sciary, eēt et numero finita, neqz n. alr cognosci poterat...

Co. 129, Co. 127, Dubitatio, Solutio, A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L, M

I nobis, opinio vero in plures est ars et prudentia, extenditur enim usque ad ea que non sunt in nobis, verbi gratia quoniam videamus lunam que coheret, et habeat cornua obtusa dicimus quod liber non erit et quoniam de signis tepelatur, scilicet huius aut contingit sunt neque ex his que sunt in nobis. Ratione vero in plus est quam opinio proprie quod non solum in opinabilibus aut dialecticis syllis dicitur, sed et in demonstratiuis. Quod vero omnes videntur ratione, idem autem est dicere, syllogistica dicta, et artifices et actiones dicitur esse sepius. Scientia vero ut dicitur est, non in demonstrationibus cum syllogismo, sed et in his que sine syllogismo, acceptione inque immediatarum propositionum. Quare sic in plus est quam ratio, inque ratio etiam in opinabilibus dicitur ratio, sic scia in minus est quam ratio. Est autem sapientia aut idem prolixus cum scientia, aut scitius diligentius diuidere velit superius intellectus, et ut finis ipsius. hec enim vocabitur sapientia, per quam diuinarum et intelligibilium formarum apprehensio fit. Sophia dicta, ab eo quod quasi *σοφία* quaedam sit id est manifestatio, eo quod per ipsam diuina nobis manifesta fiant. Diuina enim ut ipse inquit Aristoteles clarissima sunt et manifestissima, clarissima quidem ob suam naturam, sunt, n. forme pure sine materia absque potestate actus existentie. Cognitio autem nostra fit per formas, ideo est materia, sua ratione est incognoscibilis, ut pote sine forma in formis adulterina vero consideratio est apprehensibilis ut Plato ait, eo quod non possimus nos in huius nature huius appropinquare, aut potius naturam ipsius habere, eo quod nullam formam ipsa habeat. Quoniam vero forme sunt pure sine materia, hec manifestissime sunt scilicet et clarissime. Sunt autem nobis in manifesta, non per se ipsas, sed propter nostram imbecillitatem, sicut ergo sol clarissimus est et notissimus super omnia alia astra, et entia. Hoc tamen propter imbecillitatem visus potentie, est inuisibilis et obscurus, plusquam scilicet cetera astra. sic etiam diuina sunt, nobis, Quonia ergo sapientia perfecte aie nostre preter sensum, diuinoque apprehensione prebet, sic (quod dixi) hoc nomen sortita est, quasi manifestans nobis, que in manifesta et incognita esse videbantur. Sophia ergo est hoc opus, intellectus vero, est apprehensio intelligibilium et immediatarum propositionum, ideo principius scientie esse dicebamus intellectus, quo terminos cognoscimus inuentio ergo decem predicamentorum a nullo alio ponenda est quam ab intellectu, que quidem sunt cuiuslibet scientie et cuiuslibet syllogismi principia. Hec quidem physice illa vero ethice considerationis sunt magis. Physica speculationem dicit, non que de rebus physicis tractet, quam proprie vocamus physiologiam, sed que simpliciter de entibus tractet quatenus entia sunt, siue physica sint hec, siue supra ista.

Solertia autem est quedam bona coniectatio in non prospecto tempore medio, ut si aliquis videt quod luna splendore semper habet ad solem, statim intellexerit propter quid hoc sit, quod propter id quod illustratur a sole, aut disputantem cum diuite, cognouit quoniam accommodatum est, aut propter id quod amici sunt, quoniam inimici eiusdem sunt. Omnes enim causas medias videns, cognouit et vltima, splendidum esse ad solem in quo a/lucere a sole / b/luna / c/ inest igitur lune quidem ipsi / c/b/ quod quidem est lucere a sole. ipsi autem / b/a/ quod est ad hoc esse splendidum, a quo splendet, quare et ipsi / c/inest / a/per / b.

Preter enumerata querit quid nam sit solertia, et dicit, bona coniectatio in non prospecto tempore medio, hoc est inuentio cause problematis, que sit medius terminus in problemate, et facit syllogismum, in non prospecto autem tempore, pro eo quod est in minimo, in quo sine consideratione inuentio medio fit, et exempla manifesta sunt, ut si quis inquit interrogatus propter quid luna suam partem illuminatam ad solem habeat, respondeat statim non considerans quod splendorem a sole accipit. Manifestum ergo quod cum non prius hoc scierit, sed vel nunc inuenerit, huiusmodi solers vocatur, et huiusmodi operatio solertia est. Simili modo si quis contemplatus pauperem cum diuitem disputantem, coniciet statim quod mutuo accipere velit similiter huiusmodi solertia est. Simili modo si quis duos quosdam amicos et consideratos contemplatos, coniciet statim quod eiusdem sunt inimici, aut amant eundem aut quid tale, solers est huiusmodi. Reuera enim huiusmodi multorum amicitie equiuoce sunt, nihil vere amicitie afferentes. diuinum est enim donum amicitie et clarum, et que iustitiam ut inquit Plato transcendat, siquidem iustitiam, amicitia indiget, amicitia vero iustitia nequaquam, sed multi false rem exercent, reuera potius hostes quam amici, huiusmodi ergo plebeiam amicitiam hoc loco dicit Aristoteles. (omnes enim causas medias, videns extrema cognouit.) Solers inquit videns extrema, cognouit media, que sunt causa, extrema conclusiones, et descriptionem consequenter ponit, que sint extrema, et quid medium quod cognouit. Manifesta autem sunt que dicuntur, et iam a nobis dicta.

Sinis Expositionis Philoponi in primum posteriorum Aristotelis.

Legendum videtur nobis, sed uertendum erat uesperationibus. grece *νυκτερίσι*. Noctua. n. grece *λαύξ* dicitur.

Ioannis Grammatici Alexandrei Expositiones in secundum Posteriorum Aristotelis.



Questiones sunt equales numero his, queque uere scimus. Querimus autem quatuor quia, propter quid, si est, et quod est. Cum enim utrumque hoc insit, aut hoc, querimus in numero...

A rum ponentes, ut utrum deficiat sol, vel non, ipsum quia querimus. Signum autem huius. Inuenientes enim quia deficit, pausamus, et si in principio sciremus quia deficeret, non quereremus utrum. Cum autem scimus ipsum quia, ipsum propter quid querimus, ut sciens quia deficit, et quia mouetur terra, propter quid deficit, et propter quid mouet, querimus. Hec quidem sic. Quodam autem alio modo querimus ut si est aut non est centaurus, aut deus. Hoc autem si est, aut non est, simpliciter dico, sed non si albus aut non, Cognoscetes autem quoniam est, quid est, querimus. ut quid igitur est deus, vel quid est homo. Que quidem igitur querimus, et que inuenientes scimus. hec et tot sunt.

In primo Quidem Libro demonstratiue methodi, monstrauimus quoniam est demonstratio, et per quas propositiones hec fit. Amplius et quod differet demonstratiuis syllogismis ab alijs syllogismis. Et quod in alijs quidem syllogismis, medius causa erat conclusio...

Definitio est in omni demonstratione. Quare isti libri inscribuntur resolutiuis.

demonstratiue methodi est, sicut ille in principio trium figurarum dixit. (Quoniam intentio de demonstratione est) id autem cuius gratia honorabilior est, eo quod est causa a icuius, honorabilior ergo est demonstratio his que ipsam precedunt. Sed quoniam spes est resolutionis demonstratiue methodus, resolutio nuncupatur. Ex resolutione, principia huius nobis inueniuntur a prioribus nobis ascendentes, ad priora nam, causas. v. primo enim cognoscimus sensum quod luna deficit. Intellectus autem postea retractatus inuenit causam, dicit enim luna deficit, quod deficit obturatur, luna ergo obturatur, hoc resolo est, a causatis procedens ad causas. Deinde demum ex causis ad causata descendit, luna obturatur, obturatur deficit, luna ergo deficit. Et rursus videmus terram que quiescit et dicimus, terra coarctat. Coarctata autem spiritus in quibus suis recludit, h est resolo, deinde demum. In terra spiritus recludit, spiritu autem recluso coarctatio fit, in terra ergo coarctatio fit. Per hac, v. causam, inscriptum est (resolutio) aut proprie quod in demum principalitate huius medi terminus, hic autem medius definitio est rei. Definitio autem ex resolutione inuenitur, videns, n. huius resolutio huius in ea ex quibus nunc constituitur. v. rationale / m. rationale / m. metris et disciplinam capax, et h pacto sumes constituo definitionem. Resolo est a particularibus et singularibus ad vltima ascendens usque ad ipsum generalissimum. est resolo a cognito aliquo ad principia et ad causas regressus, ex quibus esse huius cognosci, fm qua significationem resolutionis, et demum resolo dicitur. Resolutio est ex eis que et posterioribus recursum ad principia et causas, ex quibus causata constitutionem huius. Accepta autem est dicitio metaphoricam a peregrinationibus ad propria, et a peregrinis ad propria dicitur resolo dicitur. Dicitur et resolo, via a compositis ad simplicia, ex quibus composita sunt. Est autem syllabus resolo i figuram. Resolutum enim syllabus in propositiones et terminos. Quoniam dicitur sunt tales natio his queque scimus. Tot sunt igitur problemata que queruntur, quod sunt et modi per quos scimus et cognoscimus. Quatuor autem sunt que queruntur, quatuor que sunt et modi per quos cognoscimus. Quoadmodum enim problema et resolo eadem que subito sunt, ratione aut diuersa, ut aia est immortalis, et problema est et resolo. Quoniam enim proponat in questione et petamus h demum, de problema, quoniam aut demum fuerit de resolo, sic et que queruntur et que cognoscuntur, eadem que sunt subito, ratione aut diuersa. Si quidem enim ignoro quod deus sit, aut centaurus, de questione. Quoniam, si est dei natura, aut centauri, quoniam aut dicam, quod est, que resolo ab his questione, paulo autem enim mihi ignoratum, et ob h questionem, factum est cognitum. Et rursus transeo in aliam ignorantiam questionem. Quoniam enim quod est deus, et quod centaurus, hoc que que quiesco a questione, factum est mihi notum quod quebam. In quatuor ergo reducuntur que queruntur, et in quatuor que noscuntur oia. hec enim que admodum dixi subiecto sunt eadem, sunt autem hec, si est, quid est, quia est, et propter quid est, hoc autem si est, et quid est simplicia sunt, quia autem et propter quid, composita, illa enim de simplici quodam et vno termino que questionem habent, ut si est aliqua causa existentie lune, et inuenio quod est, querimus propter quid deficere insit lune, et propter, veluti que in compositis questionibus habeant, proceduntur ipsi, si est, et quid est, ut que in simplicibus questionem habeant, priora enim nobis sunt et notiora composita, sicut quo ad naturam simplicia. pro eo autem quod est dicere quid sint composita problemata que queruntur, dicitur in numerum ponentes in numerum enim ex compositione et multitudine unitatum constituitur, sicut binarius et ternarius. Unitas autem simplex est, et ob hoc simplicia problemata dicuntur vnica et singularia. Quando enim querimus utrum hoc est hoc, seu deficere, aut esse sphericum insit lune ipsum quia querimus. Signum autem est h quod querimus, quia inuenientes enim hoc non amplius querimus de h.

I hęc qdem sic. Iy3. ipm ga 7 ppter qd sic qrimus in cōpo...

K Quęrimus autem cum quęrimus, quia est, aut si est simpliciter, vtrū sit medium ip...

L Causa enim est medius, in omnibus autem hęc queritur, vt vtrū deficit luna...

M Quęrimus autem cum quęrimus, quia est, quid igitur est ratio quęrimus...

Tex. c. z.

sensissimus, 7 vlc factum esset nobis notu3. Sensus quidem enim fuisset, quoniam nunc obijcitur...

Cum demonstratit superius q quatuor sunt que qrunf. Et diuiserit ipsa in simplicia 7 cōposita, nūc ad maiores...

Coma. 17

O

Sylla. 17

P

Q

U

V

Dubitatio.

est qstionib9 in quib9 qritur causa vnus alicui termini, quō pole est mediū accipe terminū. Et dicimus q in simplicib9...

Solutio.

A

B

C

D

habere tres angulos duobus rectis equales, eodem mō maius 7 minus in triāgulo, duo latera. n. maiora sūt vno.

E

F

Coma. 37

Dubitatio.

Respon.

G

Sylla. 17

H

Cū demonstratit q quōz qstiones de medio qrunf, qrit de definitione si possibile est demonstrari q hoc est de finitio huius...

Io. Grā. sup. Post. I z

I festu, q non erit vtiqz eoz definitio. Sciet. n. vtiqz aliq, z fm definitione no bis demon- stratione. Nihil eni pbibet no simul habere. Sufficit aut fides z ex inductioe. Nihil eniz aliquado definietes cognoscimus neqz eoz, que per se sunt neqz eoz que accidunt. Am- plius si definitio qdaz sube cognitio est, z b manifestuz est q no sunt sube qm qdem igif non est definitio ois, cuius qdez z demratio, manifestu est. Quid aut cuius est definitio, nuquid ois demostratio est, aut no, vna qdez iam ro z de hoc eade est. Unius eni inqstuz vnu, e vna scia. Quare svtiqz scif demabile, est demone habere, accidit qdam impole. Definitioe eni bis, sine demone sciet. Am- pli. Principia demonuz definitiones sunt, quoz q no sint demones demostatum est prius. Aut. n. erut pncipia demabilia z prin- cipioz pncipia, z hoc in infinitu abibit. Et pncipia definitiones erut indemabiles. Sed vtru si non ois eiusdem, sed alicuius eiusdez est definitio z demratio. An impole est, non eni est demratio, cuius est definitio. Defini- tio qde eni ipsius qd est, z sube est. Sed de- monstrations oes vident supponere, z acci- pientes qd quid est, vt mathematice quid vni- tas, z qd impar, z aliq similiter.

Comen. 4. Demostratio q in z^o fig^o syls definitioes no sut, mon- strat qm neqz in p^o fig^o syls, definitio est affirmatiua, p- pterea q syls mostret aliquā passionē in eē alicui subro, vt hic tres angulos eqles duob^o rectis, iest triangulo, mo- stratur aut h^o p mediū, q sut eqles duob^o alrinsicis. Defini- tioes aut no mostret aliquā passioes q iust alicui subro, s3 subaz vni^o alicui^o subu. In angulū. n. dicim^o, q tribus li- neis pincet. Si aut qd dicit, quo dicit definitionē, subaz ostēdere, ostēdit, n. accūs. Albu. n. color est disgregatiuus vitus, dicim^o q albu est color disgregatiuus vitus, formā albi ostēdit, formā aut inqt subaz signat. Ois eni existētia suba di. Rō aut huius, vt sint definitio z demratio diuer- sa, est ppea q scire demabile, nō aliud est, qz hie demon- stratione. i. p demonez cognoscere ipm. Quare si in tali- bus, demrabilib^o. demfo est que hęc pbeat, manifestuz est q definitio ipsoz nō erit. i. non p definitionē ipsa co- gnoscamus. Si eni dabimus demabile p definitionē co- gnosci, sciet eni q demabile p definitionē, nō qdē p de- monstratōe aut p ipole. Nihil eni pbibet hie, b solo ē instātie z difficultatis. Sorte eni qd qstuit, an nō sit possi- bile idē cognoscere z p definitionē z p demone, sed nō sit. i. eodē mō, sed alia z alia rōne. Eclipsis. n. in luna cōsi- deraf, atqz possumus hęc separe ab ipsa, z intellectu soluz ipsa fm seipiaz sūmere quā z p definitionē cognoscām^o qm est obturatio a terra. Si aut plderam^o eclipsis in lu- na, demraim^o hęc inē lunę p demone. Eodē mō est eq- laterū triangulū p definitionē z demonem cognoscere, at- alr z alr. Per definitionē qdē qm dicā triangulus eqlater, q a trib^o eqlib^o laterib^o cōponit. I3 aut z demratue mon- strare h^o q tria hēt latera eqlia sic. Qm duo circuli p cē- tra circūducti incidat se mutuo, z diametrū hēant eādez,

L **M**

tūc ex diametro, z duab^o rectis lineis a iuctura ducit vsqz ad cētra cōpositus triangulus eqlater est. Excūtes. n. a cen- tro recte lineę eqles iucē sunt. Est aut pbare z cōfirma- re b^o ē p inductionē. Nūqz eni p definitionem cognosci mus aliqd eoz q insunt alicui, aut p se, aut p accūs, aliqd scz ex demrabilib^o. Per se eni inest lunę spherica fig^o, p accūs aut deficere. Amplius si definitio sube qdā cog- nitio est. i. si definitio subaz ostēdit, hō aut demrabilia sub- stātie nō sunt, s3 passioes in aliquo subro cōsideratē, reli- quē qz demfo definitio nō sit. Neqz demabile p de- finitionē cognoscit. qm qdē demabile nō est per defini- tionē scire. i. definitio est scire p demone an nō. Et dicit vna qdem rō z de b eade est. Quēadmodū enim impole ēē mostrauimus, scire demabile p definitionē, sic z ipole sibile ēē mostreat, vt defimbile cognoscat p demone. sumētes eni vt psum, q cuiuslibet vnus rei inquāum vnu, vna est scia z cognitio, aut per definitionē, aut p de- monstratōe. si q scire demostabile est p demone cogno- scere ipm, si defimbile est demabile, hęc. n. ptingit ipole sibile, q hęc definitionē, seu aliqd cognosces p definitio- nē, sciet ipm sine demone q est absurdū. Amplius pn^o demonū sunt definitioes. Si eni definitiones sunt pn^o demonū, pn^o aut sunt indemabilia, relinqtur qz definitio- nes erut indemabiles. Si aut definitioes sunt demon- strabiles, necesse est definitioib^o alia ēē pncipaliora, siquē dem ois demratio ex pncipijs gbuldam z pncipis sit, z bis aliud est prius, z h in infinitum. Et si nō est sūmere pn^o, eo q semp inueniant pncipaliora, destruit demfo z nō erit, z si futura est demfo necesse est pma, z fm pncipijs defi- nitioes ēē indemostabiles. Et si indemostabiles hęc. re- lingtur ergo q definitio z demfo sūt diuerfa. Et si diuer- sa hęc, quo erit p definitionē scire idē, z p demonem co- gnoscere: nūqz necesse est aliqd per definitionē p demo- strationē cognosci: vt sit idēz defimbile z demabile. Et dicit, aut ipole est: nō eni pole est demone ēē defimbilis rei. Definitio eniz qd est exhibet, z subam rei. Demones aut, z oēs mathematice supponūt z cōfessus accipiūt ipz qd est, nō aut demostant ipm. statiz geometria vt confes- sus sūmit, ēē pūctū cuius nulla sit pars, z q linea sit lōgi- tudo sine planitie z arithmetica, vnitatē ēē pn^o nūerū.

O **P** **Q** **R**

S **Comen. 5.**

A **B** **C** **D**

Comen. 6.

grediaf qre q diximus, sūmit duas assumptioes ad de- monstrandū ppositū viles. Et vna qdem sequit sylm qz ois syls mostret aliqd de aliquo per mediū aliquem ter- minū. Altera aut sumptio sequit definitionē, qm qd est z definitio, pprū dicit defimbilis z in eo quod qd est pdi- cat, si cōcurrant in eadem z vna definitionē. Pōt eni cō- uerū definitio ad definiū, z definitio ad definitionē, z ēē pcedicari mutuo vt animal rōnale mortale, pprū est bo- mini, soli eni ipi inest, z in eo qd qd est de ipio pdicatur. Interrogatus eni qd est hō aial rōnale mortale respō- det. Rā sibile qdez pprū est bois z vicissim pdicatur, sed nō est definitio, ppea q nō in eo qd qd est pdicaf. Suba aut aiata sensibilib, in eo qd qd est pdicatur de boie, s3 nō est hoc definitio, eo q nō est pprū solūmō ipsius. Si eni ipfi c/ pprū est, a. Doc loco vbu (eniz) p, aut sūmenduz est, aut p (iaz), si capias assumptioes pendentes vsqz ad pueri, si autez vsqz in eo qd qd est pdicaf, debes sūmere ipsuz a/ pbatiū ius q pdicabit ipm. Sed p cōsideran- dū est hoc, si d3 qd demostrare q/ a/ definitio est ipsius c/ per mediū b/ d3 a/ z b/ definitionē sūmere sit a/ aial gres- sile bipes. b/ autē aial rōnale mortale. c/ hō hō, alr eni nō est mostrare a/ definitionē esse ipsius c/ nisi z medi^o sum- ptus fuerit definitio. Principiū eni demonis est definitio, si mostradū est hoc definitionē ēē huius, hęc que de- bent sūmi ad demone ipsius, necesse est cōuertī. i. vt sint definitio. Si eni a/ est pprū z definitio ipsius c/ p3 q/ a/ erit definitio ipsius b/ z b ipsius c/ neqz oēs terminos cō- uerti, z ecōtra pcedicari, z in eo qd qd est. i. definitio est, z pdicaf de omni b/ z b/ vt definitio pdicaf de c. necesse ē z a/ in eo qd qd est. i. definitionē esse ipsius c/ Si aut non sit duplicabit. i. duos capiat terminos z in a/ z in b. nūqz demonstrabit a/ definitionem ēē ipsius c/. In omni enim demostatione mediū terminus definitio sūmet, nō di- fceur. Si eni a/ vt definitio pdicaf de b. b/ autē nō vt de- finitio pcedicet, inqstū pcedicaf. v3. de c. nō fiet demon- stratio ipsius a/ ad c. ambo q hęc a/ z b/ debeat hie defini- tiones, ambē, i. ppones. Si q ambē sint quid est. i. qd qd erat esse z definitio, pncipiū petet demostare a/ definitio- nez ēē ipsius b/ q est absurdū. Quēres eni demone a/ de- finitionem ēē ipsius c/ in medio termino sumpfit vt con- fellum, anqz demostret qd qd erat esse. i. definitioe ip- sius c/ relinqtur q superflū sit demonstrare a/ definitio- nez ēē ipsius c/ cuiuslibz eni defimbilis vna est definitio quā sumpfit in minori pponē, nō est ergo demratio defi- nitionis, oinoqz si est demostare qd qd est z definitioes hominis. In hoc b/ erit alia definitio: mediū animal rō- nale, qre q oportebat mostrare. i. q querebat, accepit an- demonstrationem dicēs b/ definitionē ēē ipsius c/.

H

Io. Grā. sup. Post. I 3

I dicat q' bis existentibus... necesse est hoc esse... K... L... M...

para ppō, Dicendo, tota, ostendit maiore propōne vt q' cōtineat a minore... C Et si ex conditione demonstrat... C Quis erant qui conarent p' syl'z hypotheticū demōstrare...

N... O... P... Q... R... S... T... U... V... W... X... Y... Z... Ex. c. 6... Comen. 11...

A... B... C... D... trariū i. indiuifibile. in quibuscūq' n. rebus ostenditur cōtrariū aliquid... C Amplius quō monstrabit quid est homo... D... E...

strat, in inducendo oia particularia... E... F... G... H... I... J... K... L... M... N... O... P... Q... R... S... T... U... V... W... X... Y... Z... Ex. c. 7... Comen. 12...

E... F... G... H... I... J... K... L... M... N... O... P... Q... R... S... T... U... V... W... X... Y... Z... Ex. c. 7... Comen. 12...

I illius ratio est. Nam enim sic assignabitur, propter quid autem...

K Cum numerarit quatuor causas, et dixerit vnamquamque...

L autem perpendiculum rectam...

M ratio enim et definitio ipsius...

rationem quod causa est cuius gratia. Quatuor autem...

N

O

P

Solutio

Q

D

A

B

C

D

enim mensuram et casum habet demonstrationis. Oporet enim...

E

F

G

H

tem quod est, et ex causis secundum motum, significavit efficien-

Ec. 6. 12.

Come. 21.

K 3

Io. Gr. sup Post.

noctu in lapides. Et in his malis causa assignata est natura...

hęc quidē. n. gratia huius natura facit. illa vero ex necessitate. Necessitas autē duplex est...

Causam hoc loco reddit, per quam in naturalibus rebus, duas causas reddimus, materialem et finalem...

necessarium in impetum secundum naturam et motum, et innoventiam preter impetum, et in motum preter naturam...

Eadem autem causa est in his, que sunt, et factis, et futuris, que quidem et his, que sunt. Mediam enim causa est...

N

O

P

Q

quid factus est defectus, propter id quod in medio, facta terra, fit autem, propter id quod fit, erit autem...

Monstrato quod est eandem rem monstrare per differentes causas, nunc transit ad aliud quoddam theoremata...

In his autem que non simul sunt nunquam, sunt in continuo tempore: sicut videtur nobis alia aliorum causa esse...

Causas que non sint simul cum causatis sed precedant ipsa tpe dicit, materialem et efficientem, etenim lapides et ligna...

esse est Socrate esse sed considerandum est oppositum. In causis autem que non simul cum causatis considerantur...

Neque enim in infinito, aut finito erit tempore, ut quoniam hoc verum est dicere factum esse...

Exercet sermonem in his que facta sunt, et supponit facta Socrate et Sophroniscum, et dicit, si in quibus eadem et causatis...

E

F

G

Lomē. 25m

H

F dicit singularia. id est accidentia et proprietates ex quibus particularia constant, sed et universalem hominem. id est sed et quaedam ex quibus universalis homo constituitur. **S**ed non talis hominis. id est sed non comprehendit quae sola constituent particulares homines sed et quaedam quae sunt universales. ut quae rationalia sunt quae videntur, aut quae mortalia aut quae animalia. iterum in his statum. uno ergo sensibili impresso in anima, deinde duobus et tribus, et quatuor et aliis multis quae habeat aliquam abstractionem universalem ut diximus. verbi gratia, sensus videns calliam primo hunc indicat animal tale, verbi gratia, dealbatum et capillatum. Deinde paulo post indicat hunc etiam animal esse et post hoc huiusmodi animal. id est rationale, et in hoc similiter. id est indicans hunc animal rationale, postea cognoscit hunc ut mortale et sic perficiendo procedens colligit perfecte eodem et vult hunc in anima. **M**anifestum igitur quoniam prima nobis inductione cognoscere necesse est. **P**rima dicitur per se. id est imediate propones quae cognoscuntur et colliguntur ab eis ex inductione. sicut enim in inductione cognoscimus universale per particularia. sic et intellectus colligit universale, aut imediate propositiones, aut definitiones.

Quoniam autem circa intelligentiam habitum, quod verum dicimus, alij quidem semper veri sunt, alij autem recipiunt falsitatem, ut opinio, et ratio. Vera autem semper sunt scia, et intellectus, et nullum genus scia certum est, quod intellectus, principia autem demonstrationum notiora sunt. Scientia autem omnis est ratione est. Principiorum scientia quidem non utique erit. Quoniam autem nihil verius contingit esse scientia quam intellectum, intellectus utique erit principiorum ex his considerantibus, et quoniam demonstrationis principium non demonstratio est, quare neque scientie scientia. Si igitur nullum aliud praeter scientiam habemus genus verum, intellectus utique erit scientie principium, et principium quidem principij utique erit, omne autem, sicut se habet ad rem omnem.

Potentiarum animae hae quidem sunt irrationales passiones ut nutritiva et augmentativa, hae autem subdite rationi ut appetitus et concupiscentia, hae vero sunt rationales et ex rationabilibus, hae quidem sunt semper verae ut intellectus et scia. **D**e autem

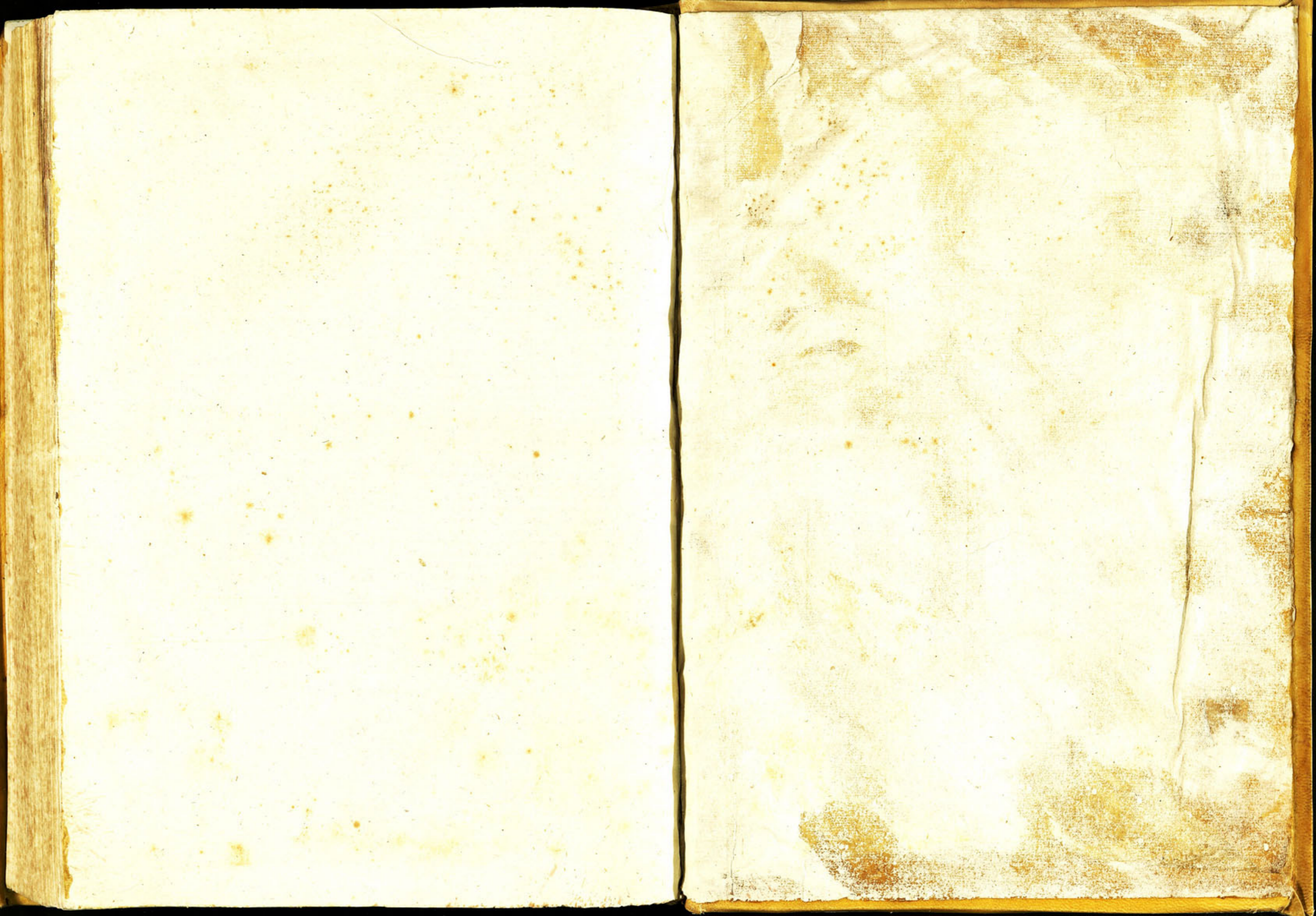
aliqui verum ut opinio et ratio, haec autem sunt rationes in quibus neque falsius consideratur neque verum ut sensus et fantasia, rationem autem dicit intellectum practicum qui scientia dicitur intellectus, qui ratiocinatur, et iudicat, et acquirit et subicit res. intellectus enim proprie dicitur intellectus, quando circa semper eodem modo se habent operetur, quae proprie ipsi ad intelligentiam subjacent circa generabilia et corruptibilia quae sunt in fluxu et refluxu, et infinitis mutationibus sunt circa istas practicas et politicas res quae contingit fieri et non fieri, tunc ratio intellectus practicus, ratiocinatur et enim iudicat, ut quidem hoc faciam, id est vacuitatem perturbantium humorum non incidam in morbum, si autem in morbum gratem incidere, habitus enim circa intelligentiam. Dicit autem potentias animae rationales, quarum quaedam sunt aliquando verae aliquando vero falsae ut opinio et ratio, hae autem sunt verae ut intellectus et scientia, neque genus aliud, id est species certior et honorabilior est scientia, neque genus aliud, id est species certior scientie res, principia autem demonstrationibus notiora sunt imediate propones. Notiora autem sunt circa demonstratum scientiam, id est per demonstrationem. Demonstrabile, id est n. demonstratum est, et notum factum per principia, ois quidem scientia et demonstratio per rationem fit, id est per syllogismum. Quoniam autem in rationabilibus animae potentibus veriores alij sunt scientia et intellectus, si ergo scientia quae per demonstrationes non potest demonstrare propositiones, id est principia, eo quod non sit possibile principia bis ex quibus syllogismus procedit, intellectus ergo erit qui cognoscit principia, opinio, n. et syllogismus circa intelligentiam, si quae aliqui quidem sunt vera, quae vero falsa, quomodo poterunt cognoscere imediate propones quae sunt semper verae, dis ergo notis ex his quae diximus est sciendum quod sicut demonstrationis non est demonstratio, sed imediata propositio, sic neque scientia et demonstratio est cognitionis principiorum, sed intellectus, si ergo nullum aliud genus, id est species cognitionis verius est scientia et demonstratione, sed aut intellectus solus, hoc est, si nulla potentiarum animae per quas veri sumus est verior, sed aut intellectus solus, hoc est si nulla alia rationalis animae potentiarum per quas veri sumus est verior, sed aut intellectus solus, intellectus ergo erit principium scientie et cognitionis principiorum et principium cognitionis principij, id est imediate propositio. Omnis autem scientia quae est per demonstrationem cognoscit res scibiles, id est intellectus cognoscit per demonstrationem cognoscit res scibiles et demutabiles.

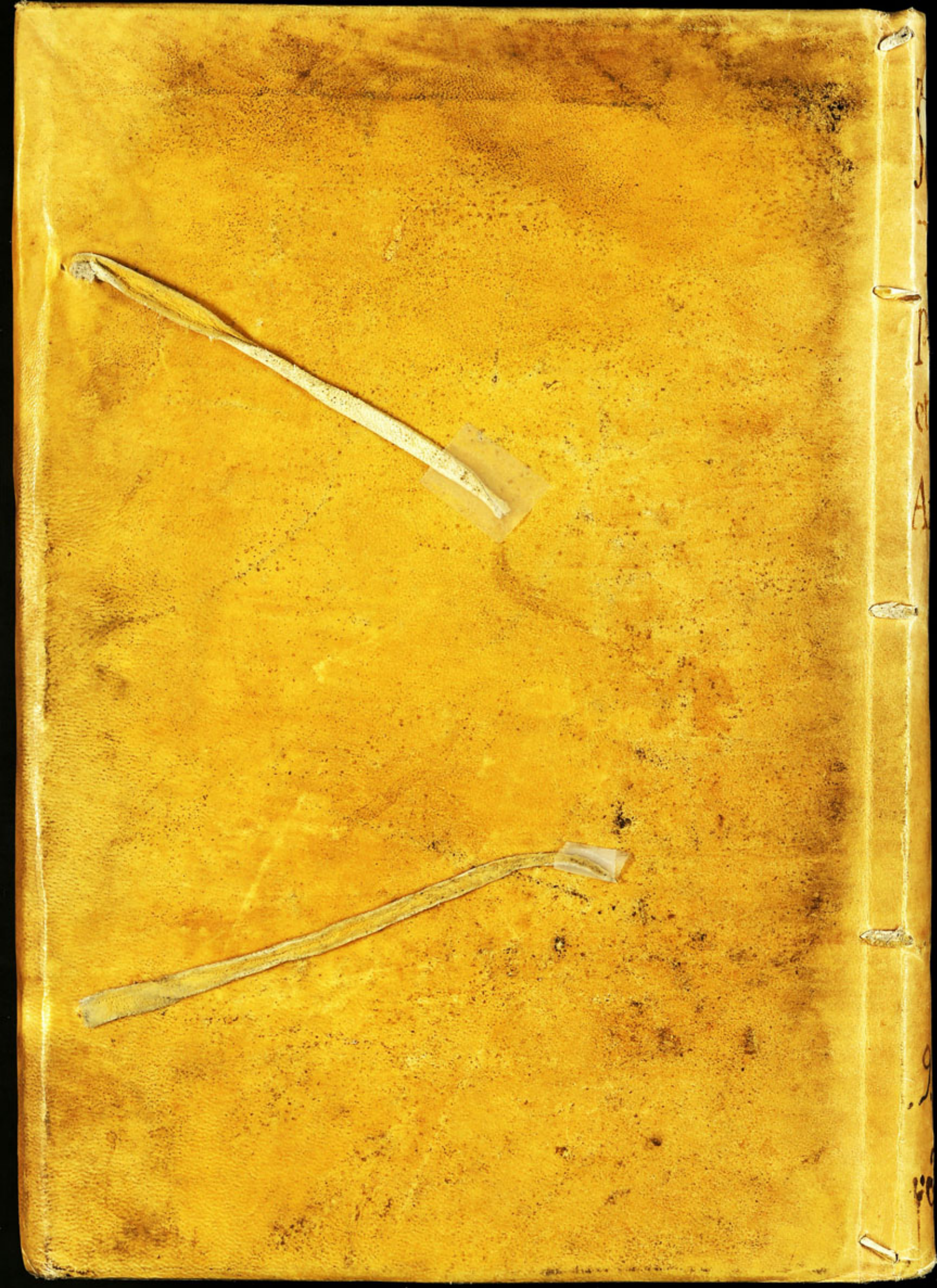
Finis.

Venetis Apud Octavianum Scotum.

A B C D E F G H I K
 Ternaru.
 L M
 Duerni.







EE. 5. Jo.